

IOANNIS IACOBI D.

DE

DO TE

ANTE

MATRIMONIUM

CONSUMMATUM

LUCRANDA

VVLGO

Vom Gewinn des zugebrachten

Braut = Schatzes

vor vollzogener Hochzeit

DISSERTATIO IURIDICA

VITEMBERGAE

APVD EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDIVM.

1738.

(12)

JOHANNIS ACOBI D

DE

DOT E

ANTE

MATRIMONIUM

CONSUMMATUM

L. CRANDA

V. L. G. O.

30m Gerdium des inderischen

30m Gerdium des inderischen

30m Gerdium des inderischen

DISSERTATIO IURIDICA

VITIMURUS

VITIMURUS

86

Bayerische
Staatsbibliothek
München



J. J.

THESIS I.



Utmateriam hanc gravem, valde intricatam, ancipitem, maximeque controversam, uti vocatur *a Myns. Cent. 6. O. 78. Gail. 2. Observ. 80. n. 1.* quanta per vires ingenioli licet, diligentia tractemus, ordine, quo nihil divinius, aut pulcrius *l. 1. pr. si tab. test.* aut ad usum accommodatius. *Nov. 31. pr. & in jure præsertim laudabilius. Cagnol. de R. J. in Rubr. n. 4. Schneidw. proæm. Inst. pr. n. 1. It. Rubr. de hæred. ab intest. n. 1.* nobis procedendum erit. Hic autem observabitur, si summam rerum tractandarum propositam, sequatur specialis explicatio: Disquisitionem itaque hanc nostram dissecimus in *partem Communem & Propriam*; Communis occupabitur in delineanda natura dotis, tum in genere, tum in specie; In genere, qua definitionem; In specie, qua divisionem, causam efficientem, subjectum, objectum, finem, & effectum. Hæc breviter a nobis tractabuntur, ut eo facilius nobis aperiatur aditus ad ea, quæ in parte propria sunt tradenda: Tu O indeficiens fons bonitatis adsis cœptis! & C.

Dissertati-
onis hujus
dispositio.

quæ dispe-
scitur in
partem
commu-
nem &
propriam.

THES. II.

Ad illam
refertur
dotis defi-
nitio, quæ
alia nomi-
nalis, alia
realis.

Nomina-
lis, ad
quam spe-
stat.

Ad Communem itaque partem cum generalem do-
tis delineationem retulimus, ea per definitionem,
quam Nominalem aliam, aliam Realem esse constat,
optime repræsentabitur. Illa occupatur in evolutio-
ne nominis magis, quam rei, quamvis illius cognitio
huius notitiam sæpe delineet, unde potiore quidem
rei, priorem tamen nominum rationem habendam,
arg. pr. §. de test. ord. l. 1. pr. ff. de §. & §. l. 17. de LL. pro-
batur. In verbis quid operæ posuisse Labeonem lau-
dat *Agell. N. A. l. 13. c. 10.* Unde nec in nobis vituperan-
dum, si, monente *Hieronimo, c. Clericus XII. 1.* circa
nomen Dotis pauca præmittamus.

THES. III.

Etymolo-
gia Dotis.

Homony-
mia.

Occurrit autem hic Etymologia, Homonymia, &
Synonymia. I. Ad *Etymologiam* quod attinet, græ-
cam eam origine, non latinam volunt *Becman. de Orig.*
ling. lat. verb. DO. Calvin. in voc. DOS. Wesemb. π. de jur.
dot. n. 2. Est enim vocabulum Dos, quo Latini utuntur
a græco δῶς, quod idem est, ac δῶμα, donum, quod a
verbo δίδωμι, do, tribuo, suos natales deducit. II. *Ho-*
monymia varias vocis significationes subministrat; Pri-
mo enim latius, non habito respectu ad matrimonium,
dos accipitur pro dono, datione, donatione, seu, pro
omni eo, quod alicui præcipuum datur: quæ signifi-
catio vocis originaria, teste *Varr. l. 4. de lingv. lat. in fin.*
Unde liberi dicuntur dos, *Gen. 30. v. 6.* Secundo acci-
pitur pro ornamento, uti eleg. *Cicer. l. 1. de Orat. ibi: cu-*
jus artem cum indotatam esse videres, verborum eam dote lo-
cupletasti: & vulgo dotes animi corporisque dicimus
Duaren. de jur. dot. c. 1. unde *Ovidius* canit:
Ornata est. Dotes exhibet ipsa suas.

Et

Et Horat. Carm. lib. 3. Od. 24.

Dos est magna, parentum

Virtus & metuens alterius viri

Certo fœdere castitas.

Tertio, pro rei accessoriis; hinc fundum dotatum dicimus eum, qui continet omnes habitudines & commoditates requisitas ad fundum. *l. 2. §. fin. l. 20. §. 1. de instr. leg.* Sic in Jure Can. Ecclesiæ dicuntur dotatæ, ut patet ex *c. cum sicut 8. X. de consecr. Eccl. c. piæ mentis. XVI. 7.* qua de re prolixè *Bald. Nov. rr. de Dot. p. 1. n. 3. seqq.* Quatenus autem ad matrimonium refertur & sic strictius sumitur, denotat Primo, causam vel titulum, ex quo maritus rem dotalem acquirit. *§. 41. ff. de R. D. l. 47. §. fin. de pecul.* Secundo, significat objectum, seu rem in dotem datam, vel dotali qualitate affectam, cujus respectu Dos dicitur vindicari. *l. 30. C. de jur. Dot. numerari. 1. 1. C. de Dot. caut. non. num. l. 41. sol. matr. dari l. 5. §. 11. l. 39. de jur. dot. conferri. 1. 1. de Collat. dot.* quo sensu ap. *Terent. in Andr.* dicitur. *Dos est, Pamphile, decem talenta.* Tertio, ipsum Jus marito in re dotali constitutum. *l. 5. de impens. in res dot. fact. l. 71. ff. fin. de cond. & dem. Meyer. Coll. Arg. tit. de jur. Dot. tb. 1.* III. *Synonyma* Dotis sunt. I. *Proprium* *Synonymia.* mulieris, (licet ea in patris potestate adhuc sit constituta. *l. 14. pr. ad L. Falc.*) patrimonium *l. 3. §. 5. de minor. l. 16. de Relig. & sumpt. fun. l. 4. de Collat.* ex quo sumptum videtur nomen *Braut: Schatz*, quasi mulieris thesaurus ad vitæ necessitatem conservandus. 2. Pars mulieris substantialis. *l. 12. pr. C. qui pot. in pign.* Germanice: *Ehe: Steuer, Heyrath: Guth, der Frauen Einbringen.*

THES. IV.

Sequitur Dotis quidditas s. definitio Realis, quæ essentiam definiti depingit. *l. 1. ibique Bart. qui test. fac.* *Definitio dotis realis.*

l. 1. §. 1. de dol. Cagnol. in l. 202. n. 9. de R. J. Quam mire autem varient Dd. in definienda dote, patet ex *Beust. tr. Connub. part. 3. de dot. c. 2. p. 251.* ut *Habn. ad Wesemb. de jur. dot. n. 2.* non immerito dicat: Rectiorem esse eorum sententiam, qui statuunt, eam varie definiri posse pro varia vocabuli significatione: Quod quidem, ut non negamus, in ea tamen significatione, quæ nostri argumenti, ubi pro eo, quod sponso maritove ratione matrimonii dari solet, varias apud varios reperire est definitiones. Per rem alii definiunt. *Donell. comm. J. C. L. 14. c. 4. p. 225.* item *Beust. tr. connub. part. 3. c. 2. p. 255.* cum quo coincidit *Perez. ad Cod. de dot. prom. n. 1.* eam per speciem definiens. Per quantitatem *Perez. d. l.* Per pecuniam *Duaren. tit. sol. matr. rubr. de Dotib. & dot. jur. n. 1. p. 250.* alii omisso genere describunt dotem per illud, quod a muliere vel ejus patre, marito, vel ejus patri datur, propter onera matrimonii. *Azo in sum. C. de jur. dot. Bartol. in rubr. ff. solut. matr.* quem reprehendit *Sichard. ad Rubr. C. de dot. prom.* unde ipse dotem definit per jus universale, *d. l.* quam definitionem etiam *Wesemb. tit. de jur. dot. n. 2. Roger. de Dot. inspect. 1. Zæf. ad ff. de jur. dot. n. 1.* & alii probant, quos videsis apud *Beust. all. loc. it. Franc. de Amaya obs. jur. l. 1. c. 1. n. 35.* Singulas quidem definitiones examinare, nostri instituti cum non sit; nobis dos hoc loco nil aliud erit, quam objectum, ipsa constitutione in dotem habile, ad juris certi productionem redditum, per illam quasi animatum, unde dotem dicimus: Patrimonium seu Universitatem rerum, sponso vel marito promissarum, vel in eum translatarum, propter matrimonium ejusque onera sustinenda. Patrimonium dicimus seu universitatem per *l. 3. §. 5. de min. l. 16. de Rel. & sumpt. fun.* Sic enim vox patrimonium denotat universitatem quandam rerum, quæ haberi aut possideri queunt.

Ejusque
explicatio,
ubi de ge-
nere defi-
nitionis.

Gædd.

Gædd. ad l. 5. de V. S. n. 21. uti & vox pecuniæ a Duar. supr. all. non incommode hic locum invenit, quæ cum patrimonio æque late patet, quod Lex XII. Tabb. Paterfam. uti legasset super pecunia tutelave suæ rei, ita jus esto. item: Si furiosus aut prodigus existat, agnatorum, gentiliumque in eo, pecuniave ejus potestas esto; satis indigitat; hoc confirmat Ulpian. in fragm. tit. 11. §. 14. ita ut pecuniæ non minus atque patrimonii nomine veniant, non tantum res mobiles & quantitates, sed & immobiles, nec solum species & corpora, sed etiam jura & universitas. l. 4. l. 222. l. 23. de V. S. l. 1. §. fin. l. 2. de calumn. l. 2. C. de const. pec. Dicitur quidem sæpius dos vindicari l. 30. C. de jur. dot. l. 9. C. de R. V. quod non videtur prædicari posse de universitate, quippe quæ vindicationis nefcia. l. 56. de R. V. Ast i. infrequens haud est, vindicationem generaliter accipi, ita, ut condictio nomen generale personalium: sic vindicatio sit realium actionum. §. 15. §. de action. ut vindicatio sic sumatur pro quavis juris in re assertionem. d. §. 15. l. 25. de O. & A rubr. ff. si servit. vindic. arg. l. 25. §. 18. de hæred. pet. vid. Hahn. ad Wesemb. π. de R. V. n. 1. Id. animadv. 5. ad Sutbolt. dissert. 4. apb. 2. & 3. Deinde & dotis titulus non minus domini specialiter sic dicti acquisitionem tribuit, modo res in dotem data sui natura non obstet, quam emptio vend. donatio & sim. §. 41. §. de R. D. ita ut si apud constituentem dominium fuerit, id sub qualitate dotis in maritum non minus transeat, unde & hoc modo, cum dotis dicatur dominus, ei non possit non competere vindicatio, juxta l. 30. C. de jur. dot. & l. 9. C. de R. V. etiam contra ipsam uxorem. l. 24. rer. amot. unde & conductione furtiva soli domino competente. l. 1. de cond. furt. utitur. d. l. 24. R. A. Eleganter hinc Illustr. D. Struv. Synt. §. C. Ex. 30. tb. 11. jus circa dotem marito compe-

tens varium esse dicit, pro varietate objecti in dotem dati. Licet vero una tantum species in dotem fuerit data, hanc tamen venire matrimonii nomine, dubitandum non est, *arg. l. 5. §. pen. de pecul.* ubi peculium venit patrimonii nomine, quod tamen sæpius in una re seu specie consistebat; Nec dubitamus, quin & unica species venire queat universitatis nomine, tum, quoniam dote vel promissa vel constituta non solum res ipsa censetur promitti aut constitui, sed universum jus huic rei cohærens, uti & una re hereditaria restituta fideicommissario, universitas quædam transire dicitur. *arg. §. 2. §. de fideicomm. hered. l. 4. & 37. ad Sc. Treb.* unde etiam est, quod dos dicatur universitas. *l. 1. §. 4. de dot. præleg.* recipiens augmentum & diminutionem *Nov. 97. c. 2. l. 5. pr. de impens. in res dot.* sicut cæteræ universitates *l. 40. de pecul. l. 20. §. 3. de hered. pet. Bach. ad Tr. vol. 2. D. 7. tb. 1. lit. B.* Universitatem autem hic paulo aliter, quam ea prædicatur de hereditate, accipimus: Hereditas enim, sine ullo corpore etiam, juris habet intellectum. *l. 50. de pet. her. & per aditionem universum hoc jus, quod penes defunctum fuit, heres consequitur. l. 31. §. 1. de hered. instit. l. 59. de R. I. l. 37. de A. V. O. H.* Dos vero, quando dicitur universitas, ea sine corpore consistere nequit, unde *l. 10. de jur. dot. l. 51. sol. matr.* dos dicitur finiri extinctis corporibus. vid. *Habn. ad Wesemb. π. de jur. dot. n. 2. Fachin 10. contr. 30.* Quamvis autem plures sint res in dotem datæ, seu promissæ, unum tamen patrimonium & una quodammodo res est, (nec enim negari potest, dotem sic esse nil aliud, quam res dotales, prout totum non differt a suis partibus) & secundum jurisdictionem unum corpus imaginarium, quod veluti persona quædam sub ferens illas continet, ut eleg. *Franc de Amaya Observat. jur. lib. 1. c. 1. num.*

3. 16. 13.

THES. V.

Hac de genere definitionis, quod communiter alias constitui solet jus universale. vid. *prolixè alleg. apud Beust. tr. connub. p. 3. c. 2. pag. 251.* quomodo definiri posse dotem negat. *Bald. Nov. tr. de dot. part. 2. Pbanuc. de lucr. dot. in rubr. c. 1. n. 12. Bach. ad Treutl. v. 2. D. 7. 0. 1. lit. b.* quo etiam inclinatur *Beust. d. l.* Dicitur quidem Dos sæpe jus *l. 5. l. 31. §. 4. sol. matr. l. 7. de jur. dot. l. 21. §. 1. de don. int. vir. & ux.* sed non nisi effective, quatenus per dotis constitutionem jus illud maritus consequitur, adeoque si per jus definienda, esset hoc genus figuratum & effectus pro causa, quod tamen in jure haud infrequens.

THES. VI.

Differentiam, qua dos ab aliis dationibus distat, ponimus in verbis: *propter matrimonium ejusque onera sustinenda.* Dos siquidem matrimonium respicit vel futurum vel præsens, ejusque onera ferenda. *l. 76. de jur. dot.* Hæc autem cum ad finem etiam dotationis spectent, infra fusius pertexentur.

Differentia.

THES. VII.

Hactenus de generali dotis consideratione: Specialis primo nobis offert dotis Causam efficientem, quæ vel Remota, vel Propinqua. Illam constituimus in genere jus seu mores Gent. cum *Wesemb. Paratit. de jur. dot. n. 2. & Bart. in rubr. ff. sol. matrim. in fin. per l. 8. de cap. demin.* (quem textum ideo, utpote singularem menti tenendum monet *Bald. ad d. l.*) non quidem omnium, sed plurimarum. Apud populos siquidem nonnullos, mulieres indotatas nupsisse constat, quippe

Dotis causa efficiens, remota in genere.

quas

quas magno a parentibus pretio viri mercabantur, ut de Græcis testatur *Arist. 2. Pol. 6. de Indis Strabo l. 15. Geograph. de Thracibus. Herodot. lib. 1.* Imo Lycurgum & Solonem Legibus injunxisse, ut virgines indotatæ nubarent, ne propter inopiam aliæ relinquerentur innuptæ, aliæ vero ob divitias magis quam spectatos mores ab adolescentibus colerentur, tradit *Plutarch. in vit. Sol. & Lyc. Ælian. var. hist. l. 6. c. 6. Tiraqu. LL. con-nub. gl. 1. p. 5. n. 10. p. 139. Fr. de Amaya l. 2. obs. jur. c. 4.*

In specie. *n. 8.* In specie, Jus Rom. Prudentissimis siquidem Romanis, utpote qui bene constitutam & ingenuis hominibus refertam habere Remp. laborabant, rationi conveniens atque utilitatis publicæ interesse, visum fuit, ut mulieribus dotes constituerentur, quibus tanquam incitamentis, viri ad nuptias maturandas provocarentur, hoc etiam pacto onera matrimonii alias sat gravia leviora reddi, recte putabant. *l. 2. de jur. dot. l. 1. sol. matr. l. 18. de reb. aut jud.* Quin imo dotis constitutionem apud Hebræos usitatam quoque fuisse, docet *Exod. 22. v. 16. Devt. 22. v. 19.* Sic quod jure seu moribus Gentium nonnullarum inductum, Romanis etiam placuisse demonstratum, qui formæ quam habebat essentiali, aliquid superaddiderunt, cum circa promissionem, constitutionem exindeque manantia jura: tum circa repetitionem, ut sic quantum ad hæc & relate ad Remp. Rom. possit dici Juris Civilis, non quidem simpliciter talis, sed mixti, uti simile quid videmus in patria potestate, testamentis & variis aliis materiis. vid. *Vinn. ad §. 2. §. de P. P. n. 1. & 2. Idem ad §. 1. §. de l. N. G. & C. n. 2.* Sic præter alia ex jure positivo seu Civili Rom. est, quod ad repetitionem dotis actio detur ex stipulatu, & stipulatio intervenisse fingatur quæ tamen non intervenit. *l. 1. pr. §. 1. C. de R. U. A. §. 29. l. de act. quæ etiam*

etiam fingitur promissioni adfuisse. *dd. tt. conf. Bald. Novell. de dot. p. 3. Habn. ad Wesemb. de jur. dot. n. 1. p. 112.*

THES. IIX.

Causam Efficientem Propinquam suppeditat voluntas promittentium, seu constituentium, quæ in aliis libera, in aliis magis adstricta, ut nonnulli teneantur dotem constituere, adque id adigi possint: Quæ necessitas regulariter venit ex patria potestate, vel ex paterno officio *l. 19. de R. N. l. fin. C. de dot. prom.* Hinc pater filiam famil. dotare tenetur, *d. l. 19.* ita ut etiam cogi queat ad dotandum, pro modo facultatum, ne scil. ipse egeat, (nam debitis involutus, cui bona ad dotandum non suppetunt, a dotis dandæ necessitate absolvitur. *Gail. 2. Obs. 95. n. 2. Carpz. P. 2. C. 42. d. 12.*) & dignitate mariti, idque licet non jure actionis, tamen officio judicis. *Bapt. de S. Blas. de privil. dot. Cent. 1. n. 98. & Cent. 3. n. 3. Gail. & Carpz. dd. ll.* Ex paterno autem officio hoc venire quando dicimus, non intelligimus illud, ceu vult *Alciat. Parerg. l. 8. c. 3.* quasi id magis in liberalitate quam in necessitate consistat; siquidem vocem officii aliter hic accipi, argumento sunt tituli de off. præsid. de offic. Procons. & similes. Sed & officium judicis, tutoris & similibus, pro munere necessario accipitur. *vid. Duaren. in tit. sol. matr. rubr. de dot. c. 3. p. 251.* ita, ut hoc casu etiam contra regulam juris ordinariam, Magistratus non imploratus auctoritatem suam interponat. *l. 22. §. 6. sol. matr. Bald. Nov. Tr. dot. p. 6. priv. 18. Campeg. de dot. pag. 1. quæst. 96.* Hinc dicit *Bald. ad l. 1. sol. matr.* quod pro dote constituenda possit pater incarcerari per Prætorem, quia iste carcer est justus & necessarius. *Constant. Roger. de dot. inspect. 2. n. 17.* Imo si pater absens sit, nescius quando revertatur, iudex competens ex bonis patris

Propinqua, quæ ex voluntate constituentium dependet, & vel adstricta nec omnino libera, ut in Patre, liberos in potestate habente.

tris secundum quantitatem patrimonii & dignitatem personarum dotem constituere potest. *arg. l. 5. §. 1. de jur. dot.* Unde etiam si filiusfam. pecuniam mutuam accipiat, ut eam forori in dotem daret, pater actione de in rem verso tenetur *per l. 17. ff. ad SCt. Maced.* Nisi forte ex bonis propriis se dotare possit filia. *arg. l. 22. §. pen. in fin. ad SCt. Treb. arg. l. 9. de in rem vers.* An vero pater eo casu ad dotandam filiam cogi potest, quo sponsus sola filia contentus, dotem haud petit? Negativa, utpote juri & rationi conformior, nobis perplacet, quia inventa hic est filiae conditio, adeoque ratio coactionis cessat, cum pater & officio & legibus satisfecisse credatur. *D. Strauch. D. 3. tb. 4. Bach. ad Tr. v. 2. D. 7. tb. 2. lit. b.*

THESIS IX.

Item avo
paterno.

Avum paternum, in cujus potestate est neptis ex filio, §. ult. *7. de p. p.* quamdiu ea durat, ex eadem ratione ad dotandum teneri existimamus. *l. 6. de collat.* ut ita, cum hoc dotandi officium principaliter incumbat patriae potestati, avo non possit non injungi. *l. 5. §. 8. de jur. dot. Zæf. ad d. tit. n. 14. D. Strauch. Diff. Just. 3. tb. 4. Bachov. ad Treutl. v. 2. D. 7. tb. 3. lit. a.* Officium siquidem est paternum dotare progeniem. *l. fin. C. de dot. prom.* progeniei autem vocabulo, non solum filios sed & nepotes & pronepotes contineri, docet *l. fin. C. d. Emanc. lib.* & qui liberos habent in potestate, tenentur eos dotare. *l. 19. de R. N.* liberorum autem nomine etiam nepotes continentur. *l. 56. §. 1. de V. S. ibique Gædd.* Intellige tamen id verum esse, si pater sit mortuus, vel vivat quidem, sed non habeat, unde dotet. *Beust. tract. conn. p. 3. c. 4. circ. fin.* Dissent. *Zæf. de jur. dot. n. 14.* Plane si pater ipse vivit & bona idonea habet, quaestio erit, an non ipse pater vel avus ex bonis filii adventitiis dotem

tem constituere debeat & possit? Affirmativam verior-
rem judicamus, uti nec de eo dubitamus, si filiusfam.
habeat bona Castrensia, vel quasi, filium, ceu patrem,
non avum ad dotationem teneri. *Bachov. ad Tr. v. 2. D.*
7. tb. 3. lit. a. De Matre quæritur; An & ea ad dotan-
dum teneatur? Regulariter eam non teneri putamus,
nec enim habet liberos in potestate, nec dicitur mater-
no, sed paterno officio congruere dotationem. Ex
magna tamen, probabili & necessaria causa *l. 14. C. de*
iur. dot. puta si pater mortuus, & filia inops sit, aut pa-
ter quidem vivat, inopia tamen laboret, mulier vero
locuples sit, in subsidium ipsi dotationem incumbere
verius est. *Illustr. D. Struv. S. l. C. Ex. 30. tb. 3. Carpz. p. 2.*
C. 42. d. 15. Roger. de dot. inspect. 2. n. 2. Campeg. de dot. part.
1. qu. 22. eleg. Bald. Nov. tr. de dot. part. 6. priv. 3. Quod si
inter Conjuges univerforum bonorum societas initia,
aut communio bonorum obtinet, mater perinde ut pa-
ter, ad dotandum obligabitur. *arg. l. 73. §. 1. pro soc. Wis-*
senbach. ad d. l. C. ne ux. pro marit. Perez. C. de dot. prom. n.
14. qualem communionem in Hollandia & Westfrisia
obtinere tradit. *Grot. introduct. l. 2. p. 11. Græneweg. de LL.*
abrog. ad pr. §. qu. al. lic. n. 1. Vinn. ad pr. §. de societ. n. 2.
nisi pactis dotalibus aliter provisum. *vid. tamen Wissenb.*
d. l.) In Dania Cypræ de sponsal. c. 5. §. 14. n. 4. & §. 35. n. 5.
Mev. ad Jus Lubec. l. 1. tit. 5. art. 5. n. 14. Quod forsân nec
de veteri jure Roman. sub Regio statu negari potest
ex L. Romuli, nam non solum quoad sacra, & huma-
na jura societas existit, sed & quoad bona. Unde
Dion. Halicarn. l. 2. histor. Rom. scribit: Mulierem nuptam
ex sacris legibus, cum viro convenisse, sociam ejus bonorum &
sacrorum esse: Ex quo definitio matrimonii in l. 1. de R. N.
divini ac humani juris communicatio, omnis vitæ con-
fortium, & uxor socia rei humanæ & divinæ domus

Q. an &
mater li-
beros do-
tare tenea-
tur? N.
Lim. I.

II.

Juri Ro-
man. vete-
ri commu-
nio bono-
rum inter
conjuges
convenire
videtur.

vocatur. *l. 4. C. de crim. expil. hered. ex societate vitæ domina quodammodo rerum marit. l. 1. ff. rer. amor. particeps omnis fortunæ uxor dicitur. l. 22. §. 8. sol. matr. Briffon. lib. de rit. Nupt. Heig. p. 1. qu. 30. n. 5. ita ut viro mor-*

Non item
noviori.

An juri
Can?

III.

tuo non aliter ac patri filia heres exstiterit. Hæc in voluminibus juris civilis, quod hodie superest, durant, ceu vestigia & effectus itidem conjugalis societatis ejus, quæ olim obtinuit. Omnimodam tamen & proprie dictam societatem inter conjuges recentior Jurisprudencia, præsertim vero communionem omnium bonorum, non agnovit, quod distinctio bonorum paraphernalium, eorumque administrat. successio conjugum post cognatos seposita, & alia plus satis evincunt. De jur. Can. nuni omnia sint communia & talis universorum bonorum societas, quam alii ex *cap. 2. X. de donatione inter virum & uxorem* probare conantur, obtineat, non satis liquet. Verba enim dicti cap. omnia communia esse, hoc adstruere non videntur, cum enunciative de nonnullis communibus loquantur, qualia esse possunt utriusque conjugis pecunia empta, ceu vult *Covarr. tr. de sponsal. Garz. de acquæst. conjug. n. 30.* Ut autem in viam revertamur, ex necessaria causa tenebitur etiam ad dotandam filiam mater hæretica, *l. 19. C. de bæret.* modo filia fuerit orthodoxa. *Brunnem. ibid. Zæf. ad ff. de jur. dot. n. 15.* Quod tamen bene limitat *Perez. C. de dot. prom. num. 14.* nisi bona fuerint publicata, nec enim ad fiscum talis obligatio dotandi devolvi videtur.

THES. X.

Q. An frater
fororem dota-
re teneatur?

Hinc jam colligi potest, an & frater ad dotandam fororem teneatur? Sic quidem nonnulli volunt, consanguineum fratrem ad id teneri, non vero uterinum.

num. l. 12. §. 3. de adm. & per tut. Duar. ad tit. sol. matr. rubr de dot. c. 3. Bachov. ad Treutl. v. 2. D. 7. tb. 3. l. F. G. Negativa tamen merito præfertur, cum ratio, ob quam dos a patre necessario constituitur, in fratre licet germano cesset, nec ullibi leges mentionem faciant probabilis alicujus causæ, ob quam ceu mater, sororem dotare teneatur. Ill. D. Struv. S. I. C. Ex. 30. tb. 3. n. 2. Arum. ad ff. D. 15. tb. 8. D. Strauch. Diff. Inst. 3. tb. 5. Et cum in d. l. 12. §. 3. de adm. tut. dicitur: *Licet honeste constituatur dos, ex liberalitate tamen id fieri*; subjicit J. C. tus: *banc esse pupillo reservandam*; quomodo itaque potest dici esse necessitatis quod ex mera dependet liberalitate?

THES. XI.

Ad necessariam dotationem merito referimus eam, quam stuprator virgini, vel viduæ honestæ, a se stupratæ, præstare tenetur, quamvis irregularis, certo modo, ea dici queat. Juxta jus divinum *Exod. 22. v. 10. & 17. Deuter. 22. v. 28.* tenebatur quidem stuprator & ducere & dotare: alterutrum autem hodierna praxis probat, quod & juri Pontif. consentaneum videtur c. 2. X. de adult. & stupr. Coler. dec. 176. n. 87. Zæf. ad tit. X. de adult. n. 15. vid. Carpz. Pr. crim. qu. 68. n. 6. & seq. Non obst. c. 1. X. de adult. vid. Theodor. Coll. crim. disp. 6. apb. 4. n. 26. ita ut si ducere recuset, (modo super promissione matrimonii stupratio non fuerit fundata Carpz. Pr. Crim qu. 68. n. 91.) dotatione defungi queat, quod ex stuprantis arbitrio dependet. Berlich. part. 5. concl. 38. n. 2. & seq. Ita copulativa Et in alternativam Vel fuit mutata: quod ubique observari testatur Zul. Clar. Pract. Crim. §. stuprum. n. 3. vers. Sed quicquid de iure. Et de terris Imp. confirmat D. Richter. decis. 88. n. 1. Quod & apud Gallos ex Papon. obtinere dicit Mol-
ler.

Ad neces-
sariam do-
tationem
refertur &
ea, quam
stuprator
stupratæ
præstare
tenetur.

Dependet
ejus quan-
titas ab ar-
bitrio ju-
dicis.

Q.

lev. ad Constit. Sax. p. 4. c. 27. n. 3. 4. Dos autem debita arbitrio judicis determinanda, qui secundum qualitatem & facultates stupratoris, & conditionem stupratæ moderari eam debet, uti sic pronunciatum refert *Berlich. d. l. n. 18.* Imo judex quoque in hac moderatione considerare debet, quantum dotis loco, filiæ suæ verisimiliter dedisset pater, vel aliis filiabus dare consuevit. *Berlich. d. l.* Sic & decisum fuisse meminit *Dn. Richter. d. l. n. 9.* ibi : Der Diennen so viel zur Mitgift, als viel ihr Vater ihr mitgegeben hätte, zu reichen schuldig, damit sie einen andern Mann bekommen möge, sonderlich dieweil der Beflagte sie zu ehelichen nicht bedacht.

Hic quæritur, an non ultra quantitatem, quam alias pater filiabus aliis dare consuevit, judex arbitrium extendere possit? Affirmatur. Nec enim arbitrium judicis simpliciter ad parentum conditionem ac statum restringendum est, siquidem variæ circumstantiæ, ut amissa conditio commode nubendi, & optimæ sustentationis ex parte defloratæ, aut vitiatæ : & deminuata spes honestæ elocationis ex parte parentum, a judice observandæ. Sic patre formosam & bene moratam habente filiam, quam data etiam haud ampla dote honesto viro elocare potuisset, jam stupratam cum multo largiori dote oblatam vix protrudit, judex tuto majorem adjudicat quantitatem, quod præjudicio firmat *Carpz. Pr. crim. 68. n. 17.* Imo ut absurdum evitetur, si pater plane non dotaret filias, aut nihil haberet in bonis, unde dotare queat, nihil esset, ad quod sic arbitrium judicis se conformaret, ergone plane impunis relinquendus stuprator? quod merito negandum vid. *Theodor. coll. crim. c. 6. apb. 4. n. 28.*

THESIS XII.

Hactenus necessariam dotationem excussum excipi-
 at voluntaria, quæ ex libero arbitrio dotantium
 dependet: Hoc autem dicuntur habere omnes, qui
 præter supra memoratos inveniuntur, siue fuerint
 cognati, siue extranei, siue etiam mulier ipsa per se, aut
 per alium constituerit, & in summa, quibus patria de-
 est potestas, aut ubi paternum officium cessat, (qui
 alias solent venire hic extraneorum nomine *l. un. §. 13.*
in fin. C. de R. U. A.) ex quo fundamento necessariam
 dotationem regulariter adstruimus. Ex hac allata causa
 efficiente profuit divisio dotis communiter recepta, in
 Profectitiam & Adventitiam. Quæ distinctio, ad simi-
 litudinem peculii profectitii & adventitii sic dicitur,
 & proprie locum saltem habet in illis, quæ sunt in po-
 testate, cum nec adventitia dicatur, nisi oppositive
 ad profectitiam, hæc autem non inveniatur, nisi ubi
 præsupponatur patria potestas; Unde in emancipatis,
 cum nulla sit distinctio peculii adventitii aut profectitii
l. ult. in fin. C. de inoff. test. Ita nec dos emancipatæ filiæ
 data, proprie dicetur vel profectitia, vel adventitia, nisi
 vulgariter vocem adventitiæ accipias, quæ undecun-
 que obvenit. *Job. Andr. ad Speculat. lib. 4. part. 4. rub.*
de dot. post divort. rest. ad §. formati 2. lit. a. p. 467. Nec
 obst. quod in *l. 5. §. 11. de jur. dot.* profectitia dos dica-
 tur, quæ filiæ emancipatæ datur: siquidem hæc no-
 minetenus profectitia dicitur, ut advertit *Cyn. ad l. un.*
§. 13. C. de R. U. A. vel ut vult *Bach. ad Tr. v. 2. D. 7. th.*
1. lit. E. dicitur ita, respectu juris paterni, quod soluto
 matrimonio, morte filiæ, pater in ea repetenda habet.
 Campeg. quidem *de jur. dot. p. 1. q. 10.* putat, eam dici
 dotem profectitiam, quæ a patre provenit, ita, ut non
 tam jus potestatis, quam patris nomen attendendum
 sit,

Vel omni-
 no libera
 vid. th. 8.

Dos ad in-
 star pecu-
 lii profe-
 ctitii & ad-
 ventitii di-
 citur pro-
 fectitia, vel
 adventitia.

fit, *per l. 5. §. 11. & iur. dot.* Ast ex jam allatis ipsi responderi potest, siquidem profectitium & adventitium proprie non invenit, ubi pedem figat, nisi in persona in potestate constituta. Hinc proprie ea dicitur dos profectitia, quæ a patre, vel avo, exque re ejus, qui in potestate filiam habet, proficiscitur, *Ulp. fragm. 1. 6. §. 3. l. 5. & 81. de iur. dot.* adeoque profectitia dos haud erit, si pater, alio dotem promittente, non ut pater, fidejubeat, quoniam a reo id, quod solvit, servari nequit. *l. 5. §. 6. si heres existat post nuptias demum ei, qui dotem promisit. d. l. §. fin.* siquidem hisce casibus ex re patris, ut patris, nihil provenit. Quæritur autem, si quis id, quod Titio donaturus erat, dederit ejus filiæ in dotem, utrum profectitiæ, an adventitiæ accensendum? Putamus profectitiæ, quia patri donatum volebat, adeoque dos brevi manu data patri, & a patre ad filiam profecta censetur: Quod si vero donaturus patri ea lege, ut filiæ in dotem daret, magis filiæ quam patri censetur donasse, nec videtur profectitia, cum non ex officio patris, sed ex lege, donationi adjecta, coactus dedit *l. 5. §. 2. de jur. dot. Pac. Cenzur. 5. EVANT. 49.*

THESIS XIII.

Adventi-
tia.

Dos ab i-
psa mulie-
re consti-
tuta cui-

Quænam itaque sit dos adventitia, ex dictis facile constare potest, scil. omnis ea, quæ filiæ, in potestate constitutæ, aliunde, quam ex re patris obvenit, five ab ipso patre, tamen non ex re ejus & ut a patre, five a matre, five a quolibet extraneo, quo nomine, ut supr. dictum, venit omnis, extra ascendentem per paternam lineam *l. un. §. 13. C. de R. U. A.* Cum autem assertum fuit, ipsam etiam mulierem sibi constituere posse dotem, ad quamnam speciem hæc dos referenda

da sit quæritur? *Eckbolt. quidem ff. de J. dot. §. 2. ad adventitiam eam refert: ast, si recte attendas vocem adventitii, vix accensenda erit hæc dos adventitiæ, si quidem hæc distinctio, in profect. & adventitiam, non ex persona mariti & uxoris, sed aliunde proficiscitur; Imo cum adventitium dicatur, quod aliunde obvenit. §. 1. per quas pers. nob. acqu. adventitium inconcinne vocaveris, quod ex re ipsius uxoris proficiscitur. Ast si nec ad adventitiam nec profectitiam referas, dicitur, divisio manca & angustior esse, quam ut exhauriat totum definitum. Unde existimamus, divisionem hanc, qua dividitur in advent. & profectitiam, non esse primam ac principalem, sed subdivisionem saltem ejus dotis, quam aliunde mulier adfert, quod & probat *Bachov. ad Treut. vol. 2. D. 7. tb. 1. lit. E.* A Tutoribus & Curatoribus, dotem dari pupillis, vel minoribus, manifestum est *ex l. 61. pr. & §. 1. de Fur. dot. l. 22. §. pen. de admin. & peric. tut.* pro modo scil. facultatum; hæc tamen, quæ sic datur, nec ad adventitiam nec profectitiam refertur, siquidem hæc eadem ab ipsa muliere constituitur, & Curatores, dotem dantes, nudum dicuntur ministerium præbere ei, cui dati sunt Curatores, aut Tutores.*

A tutoribus data?

THESES. XIV.

Subjectum, cui dos datur, in genere, est mulier nuptias contractura, intuitu enim nuptiarum dos dicitur. Specialiter autem, cum ex subjecto dotante dependeat vel necessitas dotandi, vel liberum ei arbitrium sit relictum, posterius quidem difficultatem vix ullam habet: Prioris tamen ratione varia occurrunt, breviter hic enucleanda: Scil. dictum fuit, filias necessario a patre, ob paternum officium esse dotandas. Uti

Subjectum cui dos datur, in genere mulier.

In specie
debetur ea

filiabus na-
turalibus
& legiti-
mis.

An & locu-
pleti? N.

autem, liberi in genere, sic & filiae in specie, non sunt unius ejusdemque generis: Sunt enim aliae in potestate, aliae sui juris, aliae naturales & legitimae simul, aliae naturales tantum, aliae adoptivae s. legitimae tantum: adeoque pro varia hac acceptione, varia quoque erit dotis constituendae ratio. Quod attinet ad Naturales & legitimas simul, dotationem patri incumbere, jam supra ostensum fuit, ratio, praeter onera matrimonii ferenda, in eo quoque ponebatur, ut sic per dotem facilius reddatur nubendi conditio: Unde, si filia sit locuples, & ipsa, citra dotem aliunde expectandam, conditionem per facultates proprias quaerere possit, an & hic patri dotatio necessario incumbat, quaeritur? Quod quidem affirmat *Bald. ad l. fin. C. de dot. prom.* & confirmat *Iason. ad §. fuerat. 29. l. de action. n. 98. Beust. tr. connub. p. 3. c. 4. p. 63. Perez. ad C. de dot. prom. n. 8. Gail. 2. O. 95. n. 14.* Probabilis etiam reddi eorum opinio exinde potest, quod in *l. ult. C. de dot. prom. item. l. 19. ff. de R. N.* dicatur, ex patria potestate & paterno officio hanc dotandi necessitatem provenire, quae sane rationes haud cessant, licet filia fuerit locuples; Ast concessio, quod, non obstantibus divitiis filiae, paternum officium duret, hoc tamen non ita crude est intelligendum, ut indistincte ei incumbat dotatio, sed potius tum, quando ipsa sibi de dote prospicere nequit, maxime cum & ratio fundata in conditione nubendi, magis honesta, hic cesset. Imo cum major alimentorum, quam dotis habeatur ratio, si non alimentare multo minus dotare tenebitur: jam vero alimenta subministrare filiae diviti patrem haud teneri. *arg. l. 5. §. 7. de agn. & al. lib. tradit Gail. 2. O. 95. n. 15.* Deficit praeterea aequitas, cui iudicis officium hic inniti possit, cum non sit audienda filia, quae patrem sic magis gravare, quam necessitati-

Item,

Item, si patruus Curator dotem constituerit, non creditur de suis, sed de ejus, cujus bona administrat, dotem dedisse. *l. 43. de adm. tut.* Quid si promissio per patrem & matrem facta, ita ut eam singuli in solidum deberent? Promissionem ita interpretandam dicimus, ut a solo patre promissa videatur, matris autem persona adjecta, ut accessionis potius, & fidejussionis vice fungeretur, quam ut correa debendi constitueretur. *Bald. Novel. d. l.* Receptum enim est, ut quoties duo correi debendi fiunt, pro negotio, quod ad alterum duntaxat pertinet pro fidejussore habeatur is, ad quem res non pertinet, *Bart. in l. reos 12. ff. de duob. reis & ad autb. Hoc ita C. eod.* Patri vero non matri officium dotandi incumbit. vid. *Fab. Cod. l. 5. tit. 6. def. 7. Bosche. dikæogam. lib. 5. n. 35.*

THES. XV.

Q. an e-
mancipa-
tis filiabus
debeat?

A.

De ea, quæ per emancipationem e patris potestate exiit, quæritur, num & eam dotare debeat pater? Negativam veriore putares, ducto argumento a contrario sensu, ex *l. 19. de R. N. l. 44. ff. de jur. dot.* quod ibi casus mortis patris cum casu emancipationis filiae comparetur, quod & vult *Bacov. ad Tr. v. 2. D. 7. tb. 2. lit. D. Perez. C. de dot. prom. num. 6.* Ast affirmativam veriore, & juri magis consentaneam existimamus, soluta enim licet patria potestate per emancipationem, manet tamen officium paternum salvum, manet adhuc ratio, ob quam patri incumbit dotare filiam, probatur hoc magis, quam infirmatur, ut vult *Bacov. d. l. per l. 5. ff. 12. de jur. dot.* ubi pater curator filiae suae, sui juris effectae, dotem constituit; quaeritur a Papiniano: utrum de suis, an de filiae bonis constituerit pater? Resp. Papin. magis ut patrem, & de patris, quam curatorem

ratores, & de filiae bonis constituisse videri: Ratio autem procul dubio petenda erit ex paterno officio, cui sic etiam post emancipationem dotandi onus incumbit, quod nec negat J.Ctus *Ulp. in l. 51. de jur. dot.* ceu itidem vult *Bach. d. l.* nec enim ibi quaestio est de dotandi necessitate, sed saltem, utrum dos a patre dicatur profecta, si pater filiae dotem, ex ea re, quam pater donaverat constituenti, consenserit. Nec movet arg. a contr. *l. 19. de R. N.* partim, quod non plane ibi excludantur emancipatae, partim quod & dotationis necessariae ratio hoc casu obtineat, *Ill. Dn. Struv. Synt. J. C. Ex. 30. ubi. 3. Zas. ad tit. de jur. dot. n. 7.* Nec obstat *l. 44. pr. de jur. dot.* ubi casus mortis cum emancipatione comparatur, unde uti non post mortem, sic nec post emancipationem dotatio necessaria videri poterat; sed ad quem effectum ibi comparatio haec instituitur? Sane non quoad effectum dotationis, siquidem de hac frustra post mortem quaereretur, sed quoad promissionis dotandi, ante emancipationem factae, praestationem, hanc respondet J.Ctus non minus tenere, ac teneret, si pater mortuus esset, ob jus sc. semel ex promissione quaesitum. Rigorem tamen sententiae negativae remittit quodammodo *Bach. d. l.* dum intellectam eam vult de casu, quo filia emancipata habet, unde dotetur, & sine dote a patre solvenda, conditionem invenit, aut hoc pacto nequidem filiafam. dotem deberi supra probatum, hinc, extra hunc casum, eandem cum filiafam. habebit conditionem, emancipata.

THESIS XVI.

Sequuntur filiae naturales tantum, quæ hic tales dicuntur respectu patris, nam ratione matris omnes sunt naturales, etiam ex vulgivaga Venere quaesitæ, An naturalibus tantum? quae

quæ uti olim ex concubina (cum adhuc concubina-
 tus erat LL. concessa consuetudo, *l. 3. §. 1. de concub.*)
 sic hodie ex muliere, ad quam solus quis accessit, ac-
 cessus enim talis, licet solitarius, non minus ac con-
 cubinatus hodie prohibitus. *R. l. de anno 1530. tit. 33. 1548.*
tit. 25. nata : His quidem de jure Civ. non deberi do-
 tem a patre, probat *Bald. ad l. fin. C. de dot. prom. col. 2. Sa-*
lycet. ibid. nec enim Jure Civ. Rom. patris nomen au-
 ditur, nisi legitimæ præsupponantur nuptiæ *arg. §. pen.*
I. de Nupt. adeoque si naturales in specie tales accipias,
 de Jur. Civ. Rom. certum est, eis dotem haud a pa-
 tre deberi *arg. l. 41. §. 11. de leg. 3. l. 8. C. de nat. lib.* Mul-
 to minus autem Spuriis, quæ ex scorto natæ, plane in-
 certum, & populum habere patrem dicuntur, dotem
 petere, patre quodammodo certo facto, possunt. *§.*
pen. I. de nupt. Argumentum ab alimentis ad dotem
 non procedit, nec per omnia verum, quod alimento-
 rum loco dos succedat, *ut ex Alexand. tradit Gail. 2. O.*
95. n. 9. & n. 14. siquidem & liberi tenentur, gratitudi-
 ne ita efflagitante, alere parentes, quo respexit *JCt.*
l. 5. §. 13. de agn. & al. lib. & Anton. Pius l. 1. C. de al. lib. &
par. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. 5. D. Eichel. de jure, quo
par. & lib. & c. part. 2. th. 19. Carpzov. p. 2. C. 10. def. 29. nec
 tamen ullibi legitur, quod liberi ad dotandum paren-
 tes adstringantur. Ex jur. tamen Can. & liberis ille-
 gitimis dotem deberi maxime, si aliunde eam non ha-
 beant, asseri solet *ex c. cum haberet 5. X. de eo, qui dux. in*
matr. quam per ad Gail. 2. O. 88. num. 4. seqq. ubi non
 tantum posse patrem dotare spuriam, sed & compel-
 lendum putat, modo non sit immoderata, & nimis
 ampla, sed restricta admodum alimentorum: Vid.
Palæot. de notb. c. 49. Ascan. Clement. de patr. pot. c. 5. n. 38.
 Sane, si fundamentum, quod substernitur huic asserto,
 inspi-

inspicias, infirmum illud videtur, quia nititur alimentandi jure, ut enim supra dictum, argumentum, ab alimentis ad dotem, non semper procedit. Imo penitius alimentandi necessitate inspecta, dubitamus, utrum hæc post nubilem ætatem filiæ debeantur. Recta ratio dicitur quidem, liberos esse alendos, cura enim, quam ad proles conservationem injungit ratio, absque alimentis subsistere nequit, unde unanimis Gentium vox & praxis: fœtum alendum. *Arist. 1. Pol. 8. & 7. Pol. 17.* Romani inclinationem hanc in brutis animadvertunt. *pr. 1. de J. N. G. & C. & rationis ductu, illud hominibus injungunt. l. 4. de agn. & al. lib. Justinian. l. un. §. 5. vers. sileat. C. de R. U. A. idem l. 8. §. 3. C. de bon. quæ lib. vid. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. 4. D. Eichel. d. tr. part 1. tb. 27.* Unde & cogi posse parentes Ulpian. tradit *l. 5. §. 4. de agn. & al. lib.* Quousque autem, & ad quem ætatis terminum, hæc alimenta subministranda sint, jus naturæ quidem non præcise determinat, eo tamen usque, restata ratione duce, deberi videntur, donec sibi ipsis de necessariis prospicere queant, vid. *D. Eichel. d. l.* Quod & firmat hodierna praxis *B. D. Richt. dec. 88. n. 31. in fin. ibi: bis es sich selbst ernehren kan, & n. 37.* Filia autem quæ ad ætatem nubilem pervenit, ad alimenta sibi quærenda capax videtur, adeoque præcise pater, ad alimenta ulterius subministranda, vix teneri potest: Unde, posito, licet non concessio, dotem cum alimentis pari ambulare passu, & ab his, ad illam, recte duci argumentum, cessante tamen alimentorum necessitate, cessabit & dotandi ratio; Pontifex quidem *c. 5. x. de eo qui dux. in matrim. quam per adult. dicit in fin. quod necessaria sint subministranda;* ast, an sub necessariis etiam dos ibi comprehendatur, id adhuc in quæstione est, sane non immerito cum *Bach. ad Tr. v. 2. D. 7. tb. 2. lit. I. de eo*

eo dubitatur: Dubitationemque auget, quod agatur in *d. c.* non de spuriiis in genere, sed de natis ex adulterio, cum ea uxore, cui pater diu, & quidem publice cohabitaverat, commisso. Hisce certe liberis, quantum ad jus Civ. ne quidem alimenta debebantur. *auth. Ex complexu. C. de incest. & inut. nupt. Nov. 74. c. ult. Nov. 89. c. ult.* Hanc duritiem Pontifex mitigare, & ob speciales rationes, quæ ibi habentur, in hoc speciali casu, liberis hisce, alimenta subministrari voluit. (nec enim putamus per Jus Can. & præcipue per hoc cap. generaliter Jus Civile quoad alimenta, ex damnato coitu natis subministranda, correctum. *Ungep. ad Decret. tit. de eo qui dux. n. 5.*) adeoque, cum expediat Reipub. jura juribus concordare & eorum correctiones evitari. *c. cum expediat. 29. de elect. & elect. pot. in 6.* hinc quoque, uti nec dos, nec alimenta talibus Jure Civ. debentur: sic concedens alimenta hoc casu, contra Jus Civ., stricte ea intelligi voluisse, credendus est Pontifex, ut sic, quantum extra hæc alimenta, Jus Civ. plane immutatum reliquerit; Hisce itaque adulterinis, cum saltem alimenta debeantur, de Spuriis autem Jure Can. nil disponatur, remanebunt hi sub dispositione juris Civ. nec enim Canones dedignantur sequi leges *arg. c. 8. x. de judic.* Imo quoties alterutro jure quid decisum est, quod in altero fuit controversum, toties definitio expressa, in utroque foro sequenda. *Wesemb. conf. 6. n. 202. & conf. 43. n. 58. Menoch. A. 7. Q. l. i. qv. 30. n. 3. D. Strauch. Diss. de orig. 7. Can. tb. 39.* Gailii tamen opinonem, æquitatem præ se ferre, facile concedimus, quam & moribus servari tradit *Richzer. decis. 188. num. 33. seqq. conf. Bapt. de S. Blas. de priv. dot. Cent. 3. n. 42. Campeg. de dot. p. i. qv. 17.* Restant legitimæ filiæ, per adoptionem tales factæ. Hæc autem cum

An legitimis tantum?

cum in arrogationem & adoptionem in specie sic dictam. §. 1. *I. de adopt.* adoptio porro, in plenam, s. perfectam, & minus plenam, seu imperfectam *ex l. pen. C. de adopt. §. 2. I. eod.* distinguatur, filiam arrogatam dotandam esse ex necessitate, æque ac naturalem, statuimus, quia per arrogationem plene transit in familiam patris arrogatoris. §. *pen. I. de adopt.* Sublato vero per emancipationem, jure patr. potestatis, & officii paterni, necessitate quoque hanc cessare dicimus. Sicut enim per arrogationem Civile vinculum constringitur: Sic etiam per emancipationem, tanquam contrarium actum civilem, illud itidem plene dissolvi potest. *Schneidw. ad tit. 3. de ber. quæ ab int. rubr. de succ. fil. adopt. n. 7.* De adoptatis per plenam adoptionem ab aliquo adscendentium per paternam, (de qua minus dubitatur) vel maternam lineam, quid dicendum, constabit ex iis, quæ supr. de avo dicta sunt. Per minus plenam adoptionem adoptatis nullum jus competere, ad exigendam dotem, exinde constat, quia tales non tam habentur in familia, & potestate, quam in domo, ita, ut educantur, ac alantur. vid. *III. Struv. S. 7. C. Ex. 3. ib. 62.*

THESIS XVIII.

Hucusque, quomodo pater filias dotare tenetur. Addendum hic jam esset, quomodo hoc dotandi jus limitetur, & quando filiæ se hoc jure indignas reddant: an, si infcio patre nupserint? an si ingratitude nota laborent, an si in proprium corpus peccaverint? de quib. vid. *Beust. tr. connub. p. 3. c. 4. p. 264. Bach. ad Tr. v. 2. D. 7. ib. 2. lit. A. G. Gail. 2. O. 95. n. 3. seqq. Carpz. p. 2. C. 42. def. 12.* Omnia siquidem hic cum pulvisculo, ut ajunt, congerere, est ab instituto nostro alienum.

Q Unicum modo placet addere: An sc. Judæus teneatur dotare filiam conversam s. Christian. & Judæismum abnegantem? Quod aff. quia filia per conversionem ad relig. Christ. non admittit jura liberis competentia: in quam rem elegans est *Gl. c. Judæor. 28. q. 1.* dicens, quod Judæi per baptismum exeant quidem e patria potestate, non simul tamen perdant successionem, & jura in familia patris, & sic per consequ. nec dotem, quippe quæ magnam habet affinitatem cum naturaliter debita portione *l. 29. C. de inoff. test. facit c. Judæi. 5. x. de Judæ.* quod conversi nullatenus a possessionibus suis excludi possint, quin melioris jam sint conditionis, quam ante fuerint, unde etiam alias conversus non potest exheredari. *arg. l. 56. C. de Episc. & Cler.* & pro hac parte militat optima ratio, quod excludere aliquem ab hoc beneficio sit pœna *l. 41. C. de transact.* Nemini autem debet imponi pœna privationis, nisi sit jure expressum, prout infert *Ulpian. in l. 14. §. 14. de relig. & sumpt. fun.* Quod vero dictum fuit de conversione Judææ non amittentis jura ad dotationis a patre faciendæ necessitatem pertinentia, multo magis habebit locum in transeunte a Lutherana ad Pontificiam aut Reformatam, aut contra, utpote Imp. Rom. Germ. toleratas religiones *Transact. Pass. de ann. 1552. & Osnab. Pacif. de Ann. 1648. cap. 5. add. Pac. Religios. de anno 1555. §. Und darmit solcher Fried.*

THES. XIX.

Objectum
dotis res
quæ sunt
in commercio
Corporales

Progrediendum jam ad dotis materiam, in qua dos constitui solet. Hic autem se offerunt omnes res, quarum est commercium, sive sint mobiles, sive immobiles, *l. 43. seqq. de jur. dot.* sive corporales & fungibiles; numero, pondere, mensura constantes. *l. 42. d. 1. aut non*

non fungibiles; nec interest, utrum tota, an pars, ea-
que vel pro diviso, vel pro indiviso constituatur. *l. 6. C. eod.* five incorporales *l. 7. §. 2. 3. l. 66. de iur. dot.* ut cre-
ditum, quo maritus patri sponsæ tenebatur *l. 77. d. 1.* quo Incorporeales
casu maritus ab usuris solvendis liberatur & habetur
res brevi manu tradita. *D. Strauch. D. 3. tb. 7.* item no-
mina alia, imo & jus hereditarium, quomodo apud
Marcellum relatum est: *mulierem hereditatem in dotem
dedisse l. 13. §. 10. de pet. her.* usufructus quoque datus in
dotem legitur. *l. 19. & seq. C. de iur. dot.* quo tamen da-
to, non tam jus personale radicum in persona ejus,
cui usufructus concessus, & quod ab illa inseparabile;
sed illud jus reale, consistens in perceptione fructuum,
uti eleg. distinguit. *Bach. ad §. 1. l. de usufruct. & Vinn.
ad l. eod.* in dotem datum censetur, quod etiam indigi-
tatur in *l. 66. de iur. dot.* propria seu aliena sit, nihil in- Proprie & alienae
terest. *l. 6. §. 1. eod. l. 11. sol. matr.* ut, si aliena sit, condi-
tio usucapiendi in maritum transferatur *l. 1. pro dot.* sic
& dos dicitur a patre profecta, etiam si datus sit fun-
dus alienus *l. 6. §. 1. de iur. dot.* Imo etiam pro re aliena
in dotem data actio rei uxoriae datur. *l. 11. sol. matr.*
Non obst. *l. 81. de iur. dot. l. 13. §. 2. de fund. dot. vid. Bach.
ad Tr. 2. D. 7. tbes. 4. lit. C.* Per huiusmodi tamen consti-
tutionem dotis in re aliena, domino vero non præjudi-
cabitur, ei enim jus rem persequendi semper manet
salvum. Quod si igitur evicta fuerit res dotalis a ter-
tio, dabitur marito actio de evictione in dantem *l. 34.
& 67. de iur. dot.* nisi scientia eum repellat *l. 13. C. eod.* Æstimatae & inæstimatae, litigiosae & non litigiosae.
Æstimata & inæstimata *l. 5. 10. & pen. C. d. 1.* Litigiosa &
non litigiosa. Quamvis enim rem litigiosam penden-
te lite, scienter alienans vel accipiens per contractum,
incurrat in poenam *l. fin. C. de litig.* in dotem nihilomi-
nus dari potest res ejusmodi, nec punitur dans vel
accipi-

An & omnia bona?

accipiens eandem, five sciverit rei qualitatem, five ignoraverit *Bapt. de S. Blas. de priv. dot. cent. 3. n. 29. Mynf. cent. 1. obs. 55. n. 8. Habn. ad W. de litig. p. 417.* Possunt etiam vel omnia bona, vel pars bonorum, in dotem dari. *l. 72. pr. ff. l. 4. C. de iur. dot.* Quod si omnia bona in dotem data fuerint, non statim intelliguntur etiam futura, five ab alio, five etiam ab ipsa muliere dos constituitur. *arg. l. 7. de aur. & arg. leg. l. 22. §. 5. mand. l. 69. de contr. emt.* hic enim, cum agatur de magno præjudicio, non statim omnium bonorum concessione, etiam futura comprehenduntur, secus ac in pignoris constitutione, cuius differentiam vid. *apud Brunnem. ad l. fin. C. quæ res pign.* An autem mulier omnia bona, tam præsentia, quam futura, dotis loco dare queat, dependet ex ea quæstione: an omnium bonorum, etiam futurorum, donatio valeat? Quam affirmandam censemus *per l. 3. & 35. §. 4. C. de donat. l. 8. C. de revoc. don.* non obstante, quod sic facultas testandi dicatur ademta. vid. *Carpz. p. 2. c. 12. d. 26. & seq. Ill. D. Struv. S. J. C. Ex. 40. tb. 9. Habn. ad W. de donat. n. 5. p. 291. Vaud. 1. var. qu. 31. Bach. ad Tr. v. 2. D. 19. tb. 5. lit. d. Fab. err. pragm. dec. 48. Err. 6.* contraria tamen opinio, in praxi recepta, *Schneidem. ad §. 2. l. de donat. n. 86. & seqq.* vid. *Carpz. d. l. & 5. Resp. 65.* De eo tamen non inutiliter quæritur. Si mulier omnia bona sua ad maritum quidem afferat, nihilque sibi vindicet, & tacite eum illis uti sinat, an omnia bona etiam in dotem dedisse censeatur? Imo an sponsa locuples forsitan de dote mentionem haud faciens, omnia bona dotis loco haberi velle dicatur? Accur. quidem *ad l. mulier bona 72. de iur. dot.* affirmativam tenet: Negativam tamen cum *Gail. 2. observ. 82.* præferendam arbitramur, quia dotis constitutio in facto consistit, *l. 8. de cap. min. l. 1. C. de dot. caut.* facta vero non præsumuntur, nisi

Q. An mulier omnia bona censeatur in dotem dedisse, si nil præcipui sibi retineat? N.

nisi probentur, *l. 13. §. 2. de public. in rem act.* imo cum dos sit variabilis, utpote quandoque major quandoque minor, nunc in rebus, nunc in pecunia consistens, non prius potest præsumi, quam probetur, per ea, quæ tradit. *Cyn. in l. 1. C. de contr. & constip.* quibus suffragatur expressa *l. 9. §. 2. de jur. dot.* & hanc opinionem communem dicit *Gail. d. l. Roger de dot. inspect. 3. n. 2. Ill. Struv. Exerc. 30. th. 6. Schnobel. ad ff. D. 14. th. 21. Wesenb. cons. 25. Fab. Cod. l. 5. r. 7. d. 18. Pensold. in addit. ad Coler. decis. 221. n. 12. Perez. ad C. tit. de jur. dot. n. 10.* Licet autem *Mozz. de matrimon. c. de natural. matr. n. 2. p. 1064.* limitatum hoc velit in muliere ignobili, marito nobili nubente, ita ut sic propter dignitatem viri omnia bona constituta esse dotalia censeat, tamen cum rationes ante dictæ etiam hic militent, contraria sententia verior videtur: Unde *Hartm. Pistor. obs. 46. n. 5. & 6. etiamsi vir,* inquit, *tali dote dignus esset, omnia tamen bona dotalia non censentur.* *Perez ad C. de jur. dot. num. 10.* siquidem etiam matrimonium esse potest sine dote *l. fin. C. de repud.* Non interim negabimus, omnia censerì dotalia, ubi præsumptio emergit constitutionis conjecturata. Quid si enim bona mulierilegata sint, aut donata, ut abirent in dotem? *l. 71. §. 3. de cond. & dem.* aut si mulier, ad secunda vota transiens, priori marito omnia bona constituerit, ita ut ex tabulis prioris constitutionis etiam conjectura de constitutione facta sumatur? Nam quæ in priori matrimonio data sunt, eadem quoque in secundo, si nil aliud obftet, repetita intelliguntur *l. 30. de jur. dot. Fab. C. l. 5. r. 7. d. 18. n. 12. Carpz. p. 2. C. 61. d. 11. Phan. de Phan. de dot. gl. 10, num. 27. & 33. Treutl. v. 2. D. 7. th. 5. lit. b.*

Lim.

THESIS XX.

Forma do-
tis.

Promissio
dotis ab e-
jus consti-
tutione &
acquisitio-
ne fecer-
enda.
Promissio.

Q. an pro-
missa dos
dici possit?
A.

Ad formam dotis quod attinet, consistit ea in illa
Aqualitate, seu *σχεσι*, quam res per constitutionem
in dotem induit, & hac quasi animatur, ut loquitur
D. Strauch. diff. 3. tb. 2. Circa quam distinguenda omni-
no promissio ab ipsa constitutione, ejusque acquisiti-
one *Ill. D. Struv. S. J. C. Ex. 30. tb. 7. Habn. ad W. de jur.*
dot. n. 6. Promissio fit vel nudo pacto *l. 6. Cod. de dot.*
prom. quod non quidem contractus, sed pactum legi-
timum, seu lege confirmatum est, *d. l. vid. Bach. ad Tr.*
v. 2. D. 7. tb. 3. lit. G. vel stipulatione, *l. 20. de jur. dot.* quæ
creditur cuivis promissioni inesse. *l. un. pr. & §. 1. C. de*
R. U. A. Schnobel. ad ff. D. 14. tb. 22. Quamvis autem in
d. l. videatur inducta hæc fictio stipulationis in favo-
rem mulieris tantum pro repetenda dote, Imperator
tamen ibi non minus maritis in petenda promissa,
quam mulieri in repetenda eadem prospicere voluit,
generaliter enim *in pr. d. l. Sancimus*, inquit, *omnes dotes*
per ex stipulatu actionem exigi. & *in fin. §. 1. ibi: Nihil enim*
prohibet, & si sine scriptis dos vel detur, vel promittatur, vel
suscipiatur, simili modo factam stipulationem intelligi ex u-
traque parte. *vid. Sicbard. ad l. un. C. de R. U. A. n. 4. Perez.*
ad C. d. l. n. 8. & 9. Coler. decis. 176. n. 45. ita, ut non minus,
ac uxor in bonis mariti, maritus in bonis promissoris
ris habeat in exigenda dote tacitam hypothecam. *l.*
un. §. 1. ibi damus ex utroque latere. C. de R. U. A. add. Carpz.
dec. 57. An autem promissa, proprie dos dici debeat,
quæritur? Affirmativa placet, quæ etiam probatur ex
rubr. & l. 6. C. de dot. prom. l. 20. de cond. iustit. l. fin. C. sol.
matr. l. 9. C. de pact. convent. tam. sup. dot. l. 21. §. 3. quod
met. causa. l. 59. l. 61. l. 98. l. 69. §. 6. de jur. dot. nam dos fit
eo ipso, quod promittitur *l. 46. d. r.* & duplici modo
inesse deducitur, vel ipsa promissione, & traditione
rerum

rerum, si antea non est promissa, *ut eleg. ait. Angel. cons. 76.* Non obst. quod dos promissa non inserviat matrimonii oneribus, quia illud totum est erroneum, quippe licet hæc dos in præsentis & ipso actu non inserviat, sufficit tamen, eam esse habilem ad serviendum aliquando, si occasio negotii exposcat, hinc eleg. dicit *Rol. a Vall. de lucr. dot. qu. 5. n. 13. Si dos non serviat oneribus matrimonii, nec sit destinata, ut serviat, tunc dotis nomine proprie ea non venit l. 76. de jur. dot.* Quod si vero dos debeatur marito ex promissione, tunc, licet non statim serviat, ex quo tamen sit ejus gratia facta, dos proprie dicetur *l. 21. §. 3. quod met. causa* unde etiam ex dote promissa debentur usuræ *l. 21. §. 1. de don. int. vir. & ux. l. fin. §. fin. C. de jur. dot. Carpzov. p. 3. c. 23. d. 4.* & ob dilationem solutionis dos dicitur imminuta. Quam opinionem communem & veram dicit *Gail. 2. O. 79. Zaf. ad ff. de pact. dot. n. 6. Carpz. d. C. d. 3. n. 8. seqq.* ubi rationem dotis non in numerata solum, sed promissa etiam obtinere docet. *add. Facbin. 10. cont. 24. tr. conn. Beust. p. 3. c. 2. p. 255.*

THESIS XXI.

Promittitur autem dos vel definite, certa adjecta quantitate, vel indefinite, nulla expressa summa: Quæ posterior promissio an valeat, & exinde actio quædam competat, quæritur? Et distinguendum censemus, utrum indefinita promissio habeat junctum boni viri arbitrium, an non, priori casu valet promissio, modo arbitratus fuerit. *l. 3. C. de dot. prom.* quod tamen arbitrium moderandum ex divitiis promissoris, & dignitate mariti *l. 60. de jur. dot.* Posteriori casu, maior occurrit difficultas, ob varias Interpretationum opiniones, quas recenset *Fach. l. 8. c. 75.* natas ex apparente contrarietate *l. 69. §. 4. de jur. dot. & l. 1. C. de dot. prom.* Optima

Promissio dotis vel definita, vel indefinita. Hæc an valeat, quæ distinguitur communiter.

mam conciliandi rationem (quam & pro *D. Strauch.*
diff. 3. tb. 10. Salic. ad l. 1. C. de dot. prom. item Fachin. d. l.
Perez ad C. d. t. n. 4.) putamus *Duareni. i. Disput. anni-*
ver. 56. scil. aut pater indefinite promittit dotem, aut
 mulier ipsa, seu etiam extraneus: priori casu secun-
 dum Papiniani sententiam *in d. l. 69. §. 4. de jur. dot.* va-
 lida est promissio & frustra excipit pater de indefinita
 promissione, cum nihilominus dotare filiam teneatur,
 & certificari possit dos ex dignitate mariti & viribus
 facultatum. *l. 43. de leg. 3.* Posteriori, ob incertitudinem,
 nulla est promissio juxta. *l. 1. C. de dot. prom.* potest enim
 matrimonium etiam absque dote consistere, imo le-
 vissimæ etiam rei præstatione liberaretur. vid. *Fab. C.*
l. 5. t. 6. d. 2. & 3. Probatur quoque hæc sententia ex ver-
 bis *dd. ll.* siquidem *Papinianus* expresse patris mentio-
 nem facit, *Alexander vero Imp. in d. l. 1.* loquitur de
 muliere dotem promittente, nec simpliciter intelligen-
 dum, ceu vult *Sichard. ad l. 1. C. de dot. prom. n. 5.* quasi
 indefinita dos semper certificari queat ex arbitrio bo-
 ni viri, quod semper hic subesse dicit, quoniam leges,
 sc. *l. 1. de leg. 2. & 43. de leg. 3.* quas adducit, non dicunt
 de dote indefinite & simpliciter promissa, sed ubi in
 arbitrium tertii ea collata sit hoc casu, ut supra, eo arbi-
 trante valida erit promissio. Hæc ita communiter
 pro decisione hujus quæstionis. Non tamen im-
 probabiliter sustineri posse videtur, etiam indefini-
 tam dotis promissionem, sive a patre, sive a muliere,
 seu ab extraneo factam, adhuc involvere arbitrium ju-
 dicis, moderandum, juxta facultates promittentis & di-
 gnitatem promissorii, *l. 60. de jur. dot.* Et cum indefini-
 ta dotis promissio a Socero facta, quæ itidem incerti-
 tudinem habere videbatur, certificetur ex facultatibus
 pro-

Indefini-
 tam dotis
 promissio-
 nem, a quo-
 cunque fa-
 ctam vale-
 re, non
 improba-
 biliter de-
 fendi pos-
 se asseritur.

promissoris & dignitate mariti, ut patet ex *l. 69. §. 4. de jur. dot.* quæ causa erit, quare non eodem modo ab aliis indefinite facta promissio, certa reddatur? adeoque cum ratio *d. l. 69.* & hic quadret, etiam decisio eadem locum habebit: Nec etiam æquum videtur, maritum per hanc indefinitam promissionem in re tam favorabili decipi. vid. *Bald. Nov. de dot. p. 6. priv. 11. Bronchorst. Evant. cent. 3. aff. 10.* Pro varietate autem modi promittendi, vel per nudum pactum vel per stipulationem, varia quoque actio: & quidem, si nudo pacto; dabitur condictio ex *l. 6. C. de dot. prom.* si stipulatione; actio ex stipulatu *l. 63. de iur. dot.* quamvis hanc forsan semper dari dici queat, quoniam stipulatio etiam in promissa dote, fide subesse supra assertum fuit. Utrum autem hæc actio pro petenda dote, itidem sit b. f. æque ac actio uxori pro repetenda, dote competens, fuse, examinat *Bachovius ad Treutlerum vol. 2. Disput. 7. thes. 8. litera a.* Circa Constitutionem & acquisitionem notandum, quod constituatur vel expresse per traditionem, eamque vel veram *l. 46. de jur. dot.* vel fictam, ut debiti remissionem: *l. 41. §. 1. l. 43. §. 1. d. 1. delegationem d. l. 41. §. 3. l. 40. sol. matr. cessionem l. 2. C. de Obl. & A. vel quasi traditionem, ut patientiam. l. 3. de usufr. vel tacite l. 40. de jur. dot. l. 66. §. 5. sol. matr.* ubi si primo marito defuncto uxor alii nubat, sine dotis expressione, prioris matrimonii dos in secundo tacite videtur reiterata, modo ex matrimonio priori nulli extent liberi. *l. 30. de jur. dot.* nisi aliud convenisse probetur *l. 40. eod. Phan. de Phan. Gloss. 10. n. 27. & 33. Campeg. de dot. qu. 39.* aut posterior ea indignus sit vid. *Gail. 2. O. 82.* Acquiratur a marito acceptatione & usucapione pro dote *l. 46. de jur. dot. 1. 1. pro dot.*

Actio ob promissam dote competens.

Constitutio dotis ejusque acquisitione. Illa fit per traditionem.

Hæc per acceptationem.

THES. XXII.

Finis do-
tis.

Finem dotis constituimus, partim, ut masculi inci-
tentur ad nubendum, & filia maritum acquirat ho-
nestioris conditionis, *l. 19. de R. N.* partim, ut mulier sic
nummata melius a viro tractetur *arg. l. f. C. ad SCt. Veller.*
partim ut maritus futuri matrimonii onera eo melius ac-
lubentius ferat *arg. l. 12. pr. C. qui pot. in pign.* ob quem fi-
nem etiam fructus dotis omnes lucratur. *l. 7. pr. 10. §. 3.*
de iur. dot. Carpz. p. 3. C. 23. d. 4. Heig. p. 1. qu. 28. ex quo ta-
men cum nonnullis non est putandum, quasi maritus
ultra dotis reditum in uxorem impendere nihil tenea-
tur, quia illud non auctoritati solum divinæ *Gen. 2. v. 23.*
Epb. 5. v. 29. Sed juri etiam Civ. repugnare, constat ex *l.*
13. C. de Neg. gest. l. 22. §. 8. sol. matr. An autem cessante
solutione dotis promissæ possit maritus uxorem expel-
lere, & patri remittere? Affirmat *Gail. 2. O. 87.* per ibi
alleg. *Campeg. d. tr. p. 2. qu. 54.* Negat rectius *Wes. par.*
de iur. dot. n. 7. ibique Habn. quia matrimonium non de-
pendet a dote, sed honestus amor solis animis æstima-
tur. *l. fin. C. de don. ant. nupt.* imo maritus tali casu legi-
tima habet remedia, quibus contra promittentem ex-
periri potest, adeoque in propria causa ut sit iudex,
iniquum videtur. *l. un. C. ne quis in propr. caus. Beust. tr.*
connub. p. 2. c. 66. & p. 3. c. 12. Fachin. contr. 48.

THES. XXIII.

Effectus
dotis pro
varietate
objecti va-
rius.

Paucis tandem restat, ut agamus de effectu dotis,
quam promissam qui sequatur, antevertimus di-
cere *th. pr.* Constitutam & acquisitam varium effe-
ctum pro varietate objecti habere, eleganter tradit
Ill. D. Struv. S. 7. D. Exerc. 30. tb. II. Ex nominibus si-
quidem in dotem datis acquiritur jus ad rem, ad exa-
ctionem comparatum, nisi data fuerint magis, ut usu-
ras exinde percipiat. Similiter si actiones in dotem da-
tæ,

tæ, effectus consistit in jure, ad quod persequendum actio comparata *l. 16. de fund. dot.* Usufructu constituto ipsum jus ususfr. *l. 7. §. 2. de iur. dot. Perez. in C. d. t. n. 5.* & in genere: quod jus circa rem in dotem constitutam, fuit penes constituentem, modo lex non sit impedimento, illud etiam ad maritum transit, unde est, si res, quæ in dominio constituentis, in dotem data fuerit, etiam maritus fiat dominus, aut transferatur in eum usucapiendi conditio. *l. 1. §. 1. pro dot. l. 3. §. 1. de publ. in rem act.* adeo ut dotis titulus seu causa non minus sit habilis ad transferendum dominium, quam venditio, permutatio, donatio. *§. 40. l. de R. D.* alias etiam mulier tradens rem alienam ex causa dotis, non transferret usucapiendi facultatem, nec marito amissa possessione daretur actio in rem publicam. *l. 13. §. 1. de publ. in rem act.* Maritum itaque hoc pacto haberi pro domino, vel esse dominum rei dotalis, ut est dotalis, tot locis proditum est, ut de eo dubitari nequeat. *l. 1. §. 13. §. 2. de fund. dot. l. 7. de iur. dot. l. 23. C. eod. l. 47. §. f. de pe- cul. arguunt etiam dominium, effecta juri dominico propria, qualia, (ut taceamus perceptionem fructuum omnium, tam naturalium, l. 10. §. 3. de iur. dot. l. 7. §. 12. seqq. sol. matr. quam civilium l. 7. §. 2. 10. 11. sol. matr. si- quidem hi etiam usufructuario competere possunt) sunt, quod maritus solus rem dotalem vindicet. *l. 9. C. de R. V. servus dotalis jussu domini sc. mariti adeat aut repudiet hereditatem delatam l. 58. sol. matr. servum dotalem manumittat l. 3. C. de iur. dot.* Donellus qui- dem *l. 14. comm. 4. rerum æstimatarum & fungibilium dominium asserit marito, inæstimatarum autem mulie- ri; Atenim certum est, res æstimatas s. mobiles s. im- mobiles plene transire in maritum, ita ut alienari etiam queant, unde si soluto matrimonio dos restituenda ve-**

Maritus dominus rei dotalis, modo ob- jectum i- psam non repugnet, quod pro- batur

aliorum- que opini- ones addu- cuntur.

nit, non res ipsa, sed pretium s. earum æstimatio in re-
stitutionem venit. *l. 10. §. 4. de iur. dot. l. 5. l. 10. C. eod.* mo-
do fuerit facta æstimatio venditionis, non taxationis
gratia, ut constet, quanti res sit, ut in *l. 69. §. 2. de iur. dot.*
l. 20. C. eod. l. 50. sol. matr. In quantitate autem consisten-
tes s. fungibiles res æque ac in mutuo plene a marito
acquiruntur. *l. 42. de iur. dot.* Nihilominus exinde re-
rum immobilium & inæstimatarum dominium mari-
to abjudicare non licet, cum etiam prædii dominium
ipsi adstruatur *pr. l. quib. alien. lic.* imo illius prædii,
quod lege Julia vetatur alienare maritus, dominus di-
citur. *l. 13. §. 2. de fund. dot.* Et cum dotis titulus in ge-
nere sit idoneus, ad transferendum dominium §.
46. l. de R. D. necessum est, ut talis sit, tam ratione in-
æstimatæ, quam æstimatæ rei. Et licet terminum pro-
prietatis sc. domini alienationem, ut loquitur *Arist.*
1. Rhet. 5. non habeat rei immobilis inæstimatæ, quis
tamen ex negata alienatione negaret dominium? ex
eadem ratione alias & pupillo & minori rerum suarum
denegandum dominium foret. Hinc forsan conce-
di posset rerum æstimatarum item fungibilium pleni-
us dominium in maritum transire, cum & alienandi
facultas ipsi hic sit concessa, ita ut pretii non rei debi-
tor existat; non adeo liberum vero ac plenum in re-
bus inæstimatis immobilibus *Job. Vaud. l. 2. var. qu. 3. p.*
283. seqq. putat, æstimatarum rerum quidem domini-
um, ceu per emptionem transire in maritum, inæsti-
matarum vero saltim usumfructum habere, in qua
opinionem videtur quoque esse *Bronckborst. évang. cent. 3.*
off. 12. ast textus jam supra allegati, præcipue *l. 13. §. 2.*
de fund. dot. prædium ipsum dotale mariti faciunt, do-
miniumque huius marito quæri volunt, quod & pro-
bat. *pr. l. quib. al. lic.* Res ipsa, non jus aliquod in re
præter

præter dominium mariti effici dicitur in *l. 7. § 3. de iur. dot.* Alius, dominium dotis marito concedit, proprietatem negat; At qui dominium ponit, non potest non admittere etiam proprietatem, cum hæc sit de formalis ratione illius, ut *eleg. docet. D. Strauch. Diff. 6. tb. 9.* Occasionem varii hujus dissensus creduntur dare varia loca, quæ dominium etiam mulieri concedunt rei dotalis, sic enim Jctus Tryphonin. in *l. 75. de iur. dot.* dotem, dicit, ipsius mulieris esse. Ulpian. in *l. 3. § 5. de min.* Id. *l. 26. de Relig. & sumt. fun.* proprium mulieris patrimonium. in *l. 4. de collat.* in bonis mulieris esse dotem. In *l. 7. § 12. sol. matr.* disserit Jctus Ulp. de fundo dotali, quasi de re aliena, respectu mariti. in *l. 15. § 3. qui satisd. cog.* Macer Jctus, possessionem rei dotalis quoad liberationem a satisfactione asserit mulieri. Et generaliter Justinianus in *l. 30. C. de iur. dot.* res dotales in dominio uxoris permanere affirmat. Optima conciliandi ratio videtur, si dicamus, utrumque maritum sc. & uxorem esse dominium, sed non eadem ratione; maritus est dominus rei dotalis, nec mulier hac eadem ratione domina asseritur, sed saltem naturaliter *l. 30. C. de iur. dot.* ubi signate Imp. dicit, *naturaliter dominium penes uxorem remanere*, scil. secundum naturalem rationem, non qualitatem illam dotalem a jure impositam. vid. *Strauch. Diff. 3. thes. 13.* Nec displicet eorum quoque explicatio, qui dicunt, omnium rerum sive æstimatarum, sive inæstimatarum, maritum justum verumque esse dominum, cæterum quia hoc dominium mariti perpetuum non est, sed ab eo abiturum, solitoque matrimonio rediturum ad mulierem, hujus dissolutionis ac restitutionis intuitu dotem videri non tam mariti, quam uxoris esse, & adhuc patrimonium uxoris appellari, & hoc modo Jctus sæpius loqui de marito
E 3
quasi

quasi non domino. Unde est, quod *Cujac. 10. obs. 32. mulierem, inspecto exitu, dominam dotis dicat, vid. Habn. ad Wesf. de jur. dot. num. 7. Vinn. ad pr. l. quib. al. lic. n. 2. Bachov. ad Treutl. v. 2. D. 7. tb. 6. lit. C.*

THES. XXIV.

Pars propria de Successione mariti & uxoris quædam præmittit.

Partem communem hætenus, quantum materiæ nostræ sufficit, delineatam, excipit PARS PROPRIA, ad quam antequam recta procedamus, pauca, pro ratione instituti, ex Jur. Civ. prælibanda veniunt circa lucrum dotis & conjugum successionem. Notandum autem, quod jure Civil. Rom., tum demum maritus lucrum dotis petere possit, ubi præter mulierem in dote ipsa repetenda, uel in ipsa dote, nemo alius jus aliquod habebat. Hinc itaque quod ad dotem profectitiam, vere talem, vel quæ minus proprie supra th. 12. talis dicta & emancipata a patre data est, attinet, si matrimonium solutum sit morte mulieris, patri competere actionem pro repetenda dote, docet. *l. un. §. 2. 6. 13. C. de R. U. A.* Et quod ad emancipatam *l. 4. C. sol. matr. l. 59. sol. matrim.* Si divortio, cui occasionem dedit mulier, dotem profectitiam vere talem repetit pater, modo filia adhuc in potestate sit, *Nov. 22. c. 19.* Quod si emancipata sit, aut pater mortuus, divortio causam dante filia, dotem lucratur maritus. *l. 71. de evict. l. un. §. 11. C. d. R. U. A.* Quod ad adventitiam dotem attinet, interest, utrum dans dotem restitutionem stipulatus fuerit, ad eum reverteretur indistincte *l. un. §. 13. C. de R. U. A. l. 38. sol. matr. l. 24. C. de iure dot.* an nihil caverit de restitutione, & dist. inter solutionem matrimonii contingentem morte aut divortio a muliere causato: Illo casu dos mulieris heredibus cedit, *l. un. §. 6. C. de R. U. A. Nov. 22.*

c. 39. Hoc, maritus eam sibi retinere potest, *Nov. 117.*
c. 3. l. 24. C. de iur. dot. Quod si ipsa mulier dotem sibi
 constituerit, morte soluto matrimonio, heredes mu-
 lieris præferebantur marito: Divortio, cui mulier cau-
 sam dederat, apud maritum remanebat. *dd. ll. ult. C.*
sol. matr. vid. Ill. Dn. Struv. S. J. C. Ex. 30. tb. 48. & seqq.
 Jure Noviori etiam iis casibus, ubi ad maritum de
 dote nihil pertinebat, certo modo is succedere pote-
 rat, modo alius de reversione sibi non prospexerit,
 vel alias rem ad se pertinere prætendere nequeat.
 Dicimus Jure Noviori. Nam Jure Civili veteri suc-
 cessio viri aut uxoris plane incognita, nec enim libe-
 rorum aut agnatorum nomen, a quibus solis successio
 sperari poterat, ipsis competit. Prætor vero inspecto
 principio & origine cognatitiæ successionis, quæ pe-
 tebatur ex affectione conjugali (unde & *Aristot.* ceu
 ex fonte, quicquid est liberorum, familiæ, civitatis, U.
 deducit. *5. Etb. 14.*) dedit iis bonorum possessionem ab
 intestato. Unde Vir & Uxor, modo justum fuerit seu
 legitimum matrimonium, non concubinaria aut me-
 retricia communio, idque ad tempus mortis continua-
 tum. *l. 1. pr. & ff. 1. Und. V. & U.* quod Prætoris edi-
 ctum confirmarunt Impp. Theodos. & Valentin. *l. 1.*
C. eod. non quidem ut indistincte omnibus aliis cogna-
 tis præponerentur, sed ut potiori præ fisco, quem so-
 lum excludebant, jure, admitterentur: ratio commu-
 niter a Dd. hæc solet assignari, quod inter conjuges
 sit quædam vitæ societas, ob quam æquitati conveni-
 ens, alterum alteri succedere, & fisco præferri, ar-
 gumento ducto ex eo, quod alias in liberalitate s. do-
 natione Principis, socius s. consors ejusdem liberalita-
 tis aliis anteponatur. *l. un. C. si liberal. imperial. vid. Habn.*
ad Wes. tit. unde Vir, & Ux. ubi & aliarum Gentium
 mores

Jure Civ.
 Vet. suc-
 cessio V. &
 U. inco-
 gnita.
 Prætor ta-
 men iis de-
 dit B. P.
 unde V. &
 U.
 Prætoris
 edictum
 confirma-
 runt Impp.

mores ac ritus: Sic quidem omnibus cognatis post-
ponebantur jure Prætorio & Impp. Constitutionibus;
Justinianus vero, ut alias in pluribus sexus fœminini
Fautor, ita ut nunquam satis mulieribus consultum
putaverit, ceu apparet ex §. 29. *I. de act. l. 21. C. de pign.*
l. un. §. 13. C. de R. U. A. §. 4. l. de Scto Tertull. l. 2. C.
de jur. delib. Nov. 162. & passim: Sic etiam cognatis mu-
lierum successionem præferri, imo cum ipsis liberis,
si qui exstant, succedere eas voluit, modo matrimo-
nium legitimum fuerit, idque sine dote & maritus de-
functus locuples sit, uxor vero inopia labore. Mo-
dus tamen succedendi quodammodo variat, prout
vel cum liberis, vel cognatis succedere cupiunt. *Nov.*
53. c. ult. Nov. 117. c. 5. & Nov. 127. auth. præterea C. Unde
Vir. & Ux. quae latius persequuntur Perez. ad C. d. t.
n. 3. Habn. ad Wesemb. eod. Carpz. p. 3. decis. 163. Schneidw.
ad Inst. tit. de hered. quæ ab intest. rubr. de success. int. vir.
& ux. n. 6. seqq. Coler. 1. decis. 61. n. 34. Quando autem
in dd. tt. mentio fit uxoris succedentis marito, idem
ob identitatem rationum concedendum quoque ma-
rito, ut quo modo uxor marito ex jure Justiniano;
eodem & maritus uxori succedat. *Nov. 53. c. 6. pr. Pe-*
rez. ad C. U. V. & Ux. n. 3. Hillinger. ad Donell. l. 9. c. 1.
lit. N. Habn. ad W. d. t. n. 2. Schneidw. d. l. n. 10. p. 422.
in f. Brunn. ad l. un. & auth. præterea. C. U. V. & U.
quod enim in uno correlatorum obtinet, id merito
quoque in altero obtinere debet. Unde si pacta do-
talia confecta, in quibus de donatione propter nuptias
dispositum, idem etiam dispositum censetur de dote
ex natura correlatorum. *Carpz. p. 2. const. 23. d. 2. de-*
bent enim vir & uxor judicari a pari c. gaudemus 8. X.
de divort. arg. c. 2. X. de mut. pet. Gail. 2. Obs. 98. Non
obst. Nov. 117. c. 5. in fin.

Successio
uxoribus
concessa,
competit
etiam ma-
ritis.

THES. XXV.

Hæc ita obtinebant, hodieque obtinent juxta J. Civ. **Ex Jure**
R. ubi statutis localibus vel consuetudine aliud **Civ. suc-**
non receptum, vel inductum. *Carpz. d. decis. 163. n. 5. Co-* **cessio com-**
ler. decis. 61. n. 35. quæ juri communi derogare dicun- **petit, ubi**
tur, habent enim vim legis, adeoque, ut lex legi, sic **vel statutis**
statutum statuto & legi derogabit. *l. 9. de J. & J. l. 32.* **locorum,**
de LL. Bart. in l. 8. C. de divers. off. lib. XII. Carpz. decis. 60.
n. 2. Qualia statuta pluribus quidem locis inveniun-
tur, quæ tamen, ut alias in genere, sic & in specie,
quantum ad successionis punctum, interpretationem
recipiunt a jure communi sc. Rom. indeque ea parte,
qua deficiunt, supplementum assumunt. *Artb. Dück. de*
autor. jur. Civ. l. 2. c. 2. §. 17. p. 176. Gail. 2. O. 33. n. 3. & O.
148. n. 12. Richt. de is. 3. n. 6. seqq. Carpzov. decis. 3. n. 11. seqq.
Zæf. ad ff. de Constit. Princ. n. 36. Vel in pactis dotalibus **vel pactis**
aliter non provisum. Sic jure Communi & statutis **dotalibus**
majorem vim habent pacta, si confecta fuerint, dota- **aliter haud**
lia; Horum enim semper prima habenda est ratio, uti **provisum.**
& tutelæ & successionis testamentariæ prior semper
est ratio, quam tutelæ & successionis ex legibus debi-
tæ. *l. 39. de A. V. O. H. l. 89. de R. I. provisio* quippe ho-
minis, legis provisionem tollit. *l. 5. §. 14. commod. Gail.*
2. O. 42. n. 6. unde ante omnia, utrum pacta dotalia con-
fecta, spectandum, quæ in primis servanda *l. 1. C. de*
pact. conv. tam supr. dot. Gail. 2. O. 80. n. 15. Carpz. decis. 163.
n. 4. Perez. C. de pact. conv. tam supr. n. 1. Sunt autem hæc **Pacta hæc**
pacta vel simplicia, de dotis promissione, constitutione, **vel simpli-**
& solutione, quæque alia eo spectant; vel mixta, futu- **cia,**
ram simul successionem concernentia; quæ quidem de **vel mixta,**
jure Rom. ceu bonis moribus (*Romanor. sc. Cuj. ad l. 26. futura m*
de V. O. Vin. de pact. c. 19. n. 3.) adversa, improbanda di- **successio-**
ceres, *l. 15. l. 19. l. fin. C. de pact. l. 5. C. de pact. conv. l. 4. C. de* **nem con-**
cernentia.
Quæ jure
civili im-
probata.

Licet mu-
tua seu re-
ciprocā,

hodie ta-
men per-
missa.

An quod
sic in con-
jugibus et-
iam in de-
sponsatis

in util. stip. l. 61. de V. O. ita ut licet mutua fuerint, ad dotem æque ac ad donat. propter nupt. extensa (quæ æqualia voluerunt Impp. Leo & Anthemius *in l. 9. C. de pact. conv.* quam quidem æqualitatem mores plurimum gentium arbitrariam faciunt, *Gail. 2. O. 78. n. 2.*) nec ita jure Rom. ea defendi posse, statuit *Gædd. de contr. & com. stip. c. 6. concl. 7. n. 8. contra Myns. Cent. 2. O. 33. & Gail. 2. O. 126.* quod & satis probat *arg. l. 19. C. de pact. convent.* ubi nominatim tributum militibus, propter sui singularitatem, non est trahendum ad consequentias. *l. 14. de LL.* An autem, quod sic conceditur militibus, dicatur obtinere non vi pacti, sed ultimæ voluntatis ac reciproce institutionis, pro arbitrio paciscentium seu ita se instituentium, revocabilis (ut communiter volunt Interpretes *ad d. l. 19. C. de pact. ubi Brunnem. Vinn. tr. de pact. c. 19. n. 9.*) est, de quo dubites, quoniam, hoc modo nihil videtur speciale militibus concessum: Quod autem sic speciatim militibus concessum, factum est ex moribus hodiernis juris communis, ita ut pacta de hæreditate tam conservanda quam acquirenda licita hodie perhibeantur. *D. Struv. S. I. C. ex 6. rb. 44. Habn. de jur. rer. conclus. 71. seqq. Gail. 2. Observ. 126. & seq. Gotthofred. ad l. 1. de pact. lit. K.* frustra dissentientibus *Sichard in l. 3. Cod. de collatione. n. 3. & Facin. 1. cont. 72.* ita, ut quemadmodum de tota hereditate valent, non possint non quoque de parte, & quantum ad dotem, valere: Unde si vel pactum fuerit initum, vel statutum aut consuetudo inducta de lucranda a marito post mortem dote, aut a muliere donatione propter nuptias, legitime tamen contracto matrimonio, procul dubio illud valide hodie tenet. An autem id, quod de Conjugibus sic dispositum locum quoque inveniat in desponsatis, ita sc. ut sponsa etiam ante consummationem

nem

nem lucretur donationem propter nupt. & contra locum ha-
dotem sponsus, id est, de quo principaliter hac nostra beat, præ-
disputatione disquiritur: Dicitur alias hæc quæstio a cipue qd?
Gail. 2. O. 80. anceps, & in utramque partem mirabili-
ter disputata, multum controversia a *Carpz. p. 3. C. 19.*
d. 1. imo Myns. C. 6. O. 78. eam adeo intricatam dicit, ut
Imperatoria decisione & pragmatica sanctione indige-
at. Nam in utramque partem, eam probabiliter de-
fendi posse, docet *Bach. ad Treutl. v. 2. D. 7. tb. 1. lit. D.*
& dubium maximum circa illam oriri notat *Rol. a Vall.*
de dot. qu. 106. n. 1. Suos autem quasi habere gradus ma- Certis qua-
trimonium, per quos ad consummationem & plenam si gradibus
deinde perfectionem ejusdem deveniatur, omnium fe- ad perfe-
re gentium communis mos, uti olim fuit, sic hodie- ctionem
num manet: Nec enim putarunt dignitati matrimo- matrimo-
nii, (quod immortalitatem toti generi humano artificio- nii deveni-
se inducit, unde & *Imp. Justin. Nov. 22. præfat. Nuptiis*, ri solet.
inquit, nihil est hominibus utilius, quarum tantum ope genus
humanum servatur. vid. Bosche. diæogam. l. 6. n. 3.) conve- Hinc spon-
niens uno quasi impetu, quia animum minus delibera- salia futu-
tum designabat, ad sacra hæc ruere, hinc videas apud ræ con-
Romanos præcedentia celebritatem nuptiarum spon- summatio-
salia. In more siquidem priscis temporibus fuit posi- nis præ-
tum, ut uxorem ducturus, ab eo, unde ducenda e- ambula.
rat, eam in matrimonium datum iri, stipularetur, nu- Quæ uti a-
ptum daturus sponderet, quæ stipulatio & sponsio, in- pud varias
star habebat interrogationis & responsionis, & sponsa- gentes usi-
lia dicebatur, ut prodit *Agellius Noët. Att. l. 4. c. 4.* cum tata.
quo consentit *Florentinus in l. 1. de sponsal.* quando per
mentionem & repromissionem sponsalia definit. Nec
enim cum *Wes. ad ff. tit. de spons. n. 2.* corrigendum tex-
tum putamus, ut recte ibidem notat *Habn.* Extant ve-
teris hujus mortis vestigia apud *Plautum* non obscu-
ra,

ra, sic enim ille in *Aulularia*, *Megadorum* ab *Euclione* filiam stipulantem introducit.

M. Quid nunc etiam mihi despondes filiam? E. illis legibus Cum illa dote, quam tibi dixi M. spondes ergo? E. spondeo.

In *Trinummo* quoque *Lysiteles* a *Charmide* ita stipulatur: *Spondes ergo tuam gnatam uxorem mihi? Ch. spondeo & mille auri*

Philippum dotis.

Et paulo post

Ipsa lege filiam tuam spondes mihi uxorem dari?

Ch. spondeo. Ca. & ego spondeo idem hoc.

Et passim alibi. vid. *Barnab. Briffon. de Rit. Nupt. & ex hoc Rosin. Antiquit. Rom. lib. 5. cap. 37. pag. 951.*

Non quidem putandum, quasi ea præcise necessaria fuerint, sed solebant antecedere, uti & hodie ea eo ordine de matrimonii honestate præmitti solent, ut actus scil. gestus & perficiendus a suspicione omnis temeritatis liberetur, & gravis ac deliberatus appareat, atque hac ratione animi jungendorum disponantur ac coalescant, & ad illos effectus qui matrimonium decent, præparentur, *Ames. de consc. l. 5. c. 36. qu. 1. n. 2.* Apud Hebræos simile quid obtinuisse, vel unicum exemplum fidi illius dispensatoris, servi Abrahami, demonstrare poterit, unigenito domini sui filio Isaac uxorem stipulantis. *Gen. 24. v. 33. seq.* Nec minus notum est exemplum celebre Jacobi Patriarchæ septennii servitio sibi adamatam Rahelem despondentis *Gen. 29. v. 18.* item Sichemi, filii Hemor, sui suorumque circumcissione, sponsam, Dinam sc. filiam Jacobi quærentis. *Gen. 34. v. 2. seq.* facit huc exemplum *Tobia*

biæ junioris & Saræ *Tob. 7. v. 10.* Mariæ Deiparæ, Josepho desponsatæ. *Matth. 1. v. 18.* Apud Græcos, & in specie in Rep. Laconum, proci virgines nubiles, quas sibi jungere volebant, rapiebant, invitæ, an volentes, & jam ante matrimonium consummandum scil. pactas? incertum quidem dicit *Ubbo Emmius in descript. Reip. Lacon. p. m. 242. part. 1.* ubi leges Lycurgi de nuptiis & matrimoniis recenset, quanquam hoc ante illud verius putat. Apud Cretenses puberes facti tenebantur uxores ducere, ad domum tamen deducere novas nuptas confestim non poterant & sic plene consummare, sed tum demum, cum ad administrandam rem familiarem factæ videbantur idoneæ, teste *Ubb. Em. in descript. Rerumpubl. Græc. & in specie Reip. Cretensium. part. 2. p. m. 66.* Taceo jam Africanos & inter hos speciatim Fessanos, & apud hos usitatas solennitates, de quibus *Job. Leo Africanus in descript. Afric. p. m. 322. seq.* Turcas, de quibus *Busbeq. Epist. 3. p. m. 186. & Job. Baptist. Montalban. rer. Turcic. comment. p. 58.* Moscovitas, de quibus in descript. *Moscoviæ, quam Elzevirius debemus. p. m. 71.* quibus, imo & pluribus aliis, sui ritus consummationem antecedanei. Quod si itaque his gentibus, a religione tamen Christiana maximam partem alienis, in contrahendis nuptiis, non fas aut honestum fuerit saltu aut impetu ruere, sed gradatim quasi hæc fœdera perficere: quanto magis Christianis laudi ducetur, si & hi per gradus quasi, & intervalla ad matrimonii consummationem pergant: Hinc non minus apud Christianos hodie, ac apud Ebræos, Romanos, aliasve gentes sponsalia antecedere solent. De jure Rom. quidem, ea non inducunt matrimonium ipsum, sed spem saltim matrimonii, unde & dicuntur futurarum nuptiarum mentio & repro-

Sic inter
Christia-
nos hodie-
num re-
tentia.

Apud
Rom. & sc-
cundum
jus Rom.
ea regula-
liter tam

de futuro
dicuntur.
Secundum
jus Can.
sunt vel de
futuro, vel
de præsen-
ti.
Sponsalia
de futuro.
De præsen-
ti.

Hisce deest
consum-
matio, quæ
vel
Prima.

missio *l. 1. de sponsal.* ut quantum ad Jus Civ. Rom. at-
tinet, sponsalia regulariter de futuro dicantur. *Dn.*
Struv. S. J. C. Ex. 29. tb. 9. Hæbn. ad W. de spons. n. 3. Ju-
re tamen Can. invaluerunt sponsalia de futuro, quibus
opponuntur dicta de præsentī. *c. 1. X. de sponsal. & mat.*
c. 1. X. de spons. duor. Sponsalia de futuro, dicuntur
promissiones mutuæ, de præstando consensu, & præ-
terea consummando, inferentia saltem tractatum de
futuro matrimonio. *vid. Carpz. Jpr. Consul. l. 2. d. 17. seq.*
Ast ubi, sicut olim jure Rom. ita hodie, purum sine
omni conditione expressa vel tacita consensum, legiti-
me exprimunt personæ inter se conjungendæ ad ma-
trimonium habiles, sponsalia de præsentī contrahi di-
cuntur. *c. 9. c. 15. X. de sponsal. c. fin. X. de spons. duor.*
quamvis hic de jure Rom. atque hodierno verum ac
perfectum matrimonium contrahatur, quod exprimit
Ulpianus in l. 30. de R. i. quando nuptias non con-
cubitum, sed consensum constituere dicit: docet idem
l. 15. d. C. & D. l. 22. C. de nupt. l. 6. C. de don. int. V. & U.
Perfectum diximus sic constitui matrimonium, æque
ac emptio venditio perfecta censetur, simulac utrinque
de pretio & mercede vendenda consensus interposi-
tus, quo simili utitur *Surbolt. Dis. 2. tb. 9.* Consumma-
tio tamen deest, quam in primam, & secundam forsan
non sine ratione, distinxeris: Primam hodie consistere
dicimus in *ιερολογία*, ad quam requirimus (1) procla-
mationem ex suggestu, seu denunciationem, ut ea vo-
catur in *Concil. Trident. sess. 24. c. 1. trinam*, ut vult *Con-*
cil. d. c. quamvis mores locorum varient, & unica et-
iam sufficiat, & ut professio fiat pro Curia ad Campa-
næ sonum, *Belg. fæd. l. 11. c. 9. p. 281.* vocatur ea quoque
Bannum. *c. 27. X. de spons. duor.* ratio hujus denuncia-
tionis habetur *ap. Carpz. Jpr. Consul. l. 2. def. 137. (2) be-*
nedi.

nedictionem sacerdotalem, accedentem ad copulationem coram facie Ecclesiae regulariter peragendam. *vid. Carpz. d. l. def. 143. Hahn. ad Wes. tit. de R. N. n. 5. p. 103. Dn. Struv. S. J. C. Ex. 29. tb. 26.* Hæc subsequi solet ipsa festivitas nuptialis, pro more regionis, varie peragi solita, quæ Romanis valde celebris, uti eleg. eam describit. *Briffon. de Rit. Nupt. & Rosin. Antiquit. Rom. l. 5. c. 37.* Secunda consummatio constat concubitu c. 2. X. de convers. conjug. seu, ut loquuntur alias, copula carnali vel commixtione secuta, de qua si dubitetur, quomodo probetur, videri potest *Pban. de Pban. de dor. gloss. 2. n. 29. seqq.* Hoc modo ordinarie perficiuntur & consummantur, quamvis hic ordo nonnunquam praepostere intervertatur, ita ut nihilominus perfectio a consummatione semper maneat distincta. Quam consummationem comparat alias *Sutbolz. supr. cit. loc.* venditioni, quam traditio secuta est. Haec autem consummatio ipsam matrimonii essentiam non afficiebat, sed perfectum nihilominus habebatur, ita, ut ea omissa matrimonium non dicatur nullum, siquidem, (ut recte statuit *Cypræus de sponsal. p. 1. c. 11. §. 19.*) consummatio, est loco traditionis, quam ad venditionis empt. & in omnibus, qui consensu perficiuntur contractibus substantiam haud pertinere, tralatitium est; Nec etiam per copulationem, & benedictionem sacerdotalem jam primum contrahuntur, sed testato & publice, coram facie Ecclesiae, vel, uti alibi moris est, coram Magistratu, *Fæd. Belg. l. 11. c. 9. p. 281.* consensus, olim pure ac perfecte, ob matrimonium, interpositus, reiteratur, ut hoc pacto concubinaria, aut suspecta cohabitatio, quæ sub velamento legitimæ conjunctionis, & affectionis matrimonialis, facile occultari poterat, evitetur. Et quia matrimonium solo

vel
Secundæ

Consum-
matio ad
essentiam
matrimo-
nii non
pertinet.

con-

Non ma-
gis ac ap.
Rom. de-
ductio ad
domum.

Dist. int.
matrimo-
nium legi-
timum &
solenne.

consensu constat, inde est, quod etiam ante sacerdo-
talem benedictionem aut copulationem nati, pro le-
gitimis habeantur. *c. quod nobis 2. X. de claud. spons. D. Struv. S. J. C. Ex. 29. tb. 27. Hahn. d. l. & ad tit. de his qui sui vel al. jur. n. 2.* ita, ut non legitimati tales dicen-
di sint per subseq. matrim. sed omnino legitimi. Hinc
feudalis successionis non minus eos capaces judicat,
quam post benedictionem sacerdotalem conceptos ac
natos *D. Struv. S. J. F. c. 9. apb. 3. n. 13.* Facit scil. haec
consummatio non magis ad essentiam matrimonii,
quam olim deductio ad domum sponsi, de qua fuse
Barnab. Briffon. de Rit. Nupt. quam etiam Jure Rom. ad
essentialia haud pertinuisse verior est opinio, ita, ut sal-
tim ad nudam festivitatem s. solennitatem spectaverit,
ceu eleganter docet *Donell. Comm. J. C. l. 13. c. 20. Duaren. ad tit. sol. matr. sub rubr. de Sponsalibus c. 2. p. m. 245.* Erat
haec solennitas liberi arbitrii, & a voluntate despon-
satorum s. conjugum dependebat, teste *Cajo in Fragn. Inst. l. 1. tit. 4. §. 1. de Nupt.* nec participabat de essen-
tialibus matrimonii, nisi specialiter sic desponsatis pla-
cuisset, quo casu matrimonium validum haud erat,
nisi haec intervenerit, aequae ut in empt. venditione,
quae, in scriptis ut fieret, partibus placuit, siquidem
ex conventionem & voluntate contrahentium, contra-
ctus aut conventiones aliam naturam, quam ex jure
Gent. aut Civili & communi habent, addiscere possunt.
arg. pr. l. de empt. vend. Quamvis itaque matrimonium
sic validum sit, dici tamen potest minus solenne: Un-
de etiam *Hillig. ad Donell. d. l. lit. e.* distinguit inter ma-
trimonium justum & legitimum, sed non solenne, &
solenne, utrumque quale dicatur, ex antecedentibus
jam patet: Ex quo & alii inferunt, hanc deductionem
pertinuisse saltem ad perfectionem matrimonii secun-
dam,

dam, & habuisse instar traditionis seu immissionis in possessionem. *arg. l. 8. C. de don. ant. nupt. Dissent. quidem Hotom. 4. Obs. 126. & cum eo alii, quibus satisfecit Giphani. in antinom. Jur. Civ. Inst. l. 1. D. 3. in iudic. ad aphorism. 11. p. 63. uti ea extant cura Conrad. Olemann. ad Bronch. in v. cent. 3. art. 7.*

THESIS XXVI.

Hisce ita prælibatis, an Lex vel statutum, lucrum dotis aut donationis propter nupt. alterutri conjugum attribuens, etiam ubi nondum accessit consummatio, hodie in copulatione & benedictione sacerdotali, olim in deductione consistens, & sic in desponsatis locum in dubio habeat, q. r. ? Pro utraque & affirmantium & negantium opinione cum non inelegantes militare possint rationes, per negantium remotionem affirmativam nostram faciemus. Et quidem Negativa ita firmari videtur: 1. Cum omnis lex, omne statutum duabus constet partibus, verbis scil. & sententia *l. 12. ff. qui & a quib. manum. Arist. 1. Rhet. 13. ibi: respiciendum non ad orationem, sed ad sententiam Legislatoris*, quæ partes in lege, ut corpus & anima in homine, occurrunt. *Garz. de acqu. conjug. n. 82. & seqq. p. 597.* hæc, si in lege seu statuto, disponente de lucranda a conjugibus dote, perpendantur, de verborum significatione ante omnia laborandum erit; verba enim sunt signa, quæ mentem Legislatoris, quoad fieri potest, declarant. *arg. l. 17. de LL. de verborum autem significatione ubi agitur, intelligenda ea esse in propria significatione, docet l. 8. de aur. & arg. leg. l. 1. ff. 6. de exercit. act.* Quæ autem sit propria significatio, ex populari usu dependet, teste *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 16. ff. 2.* nec enim creditur legislator recedere voluisse a communi loquendi usu *l. 19. §. 4. de ædil. edict. & in statutis aut legibus*

An in Lege vel statuto conjuges etiam comprehendantur desponsati? Affirmatur. Ratio. nes dubit.

1.

G

is

is attenditur. *arg. l. 52. §. 4. de Legat. 3. Gail. 2. obs. 80. n. 2.* At si vulgarem & communem usum respicias, uxor nomine sponsæ venire non solet, *l. 10. §. 1. de his qui not. infam.* sic noverca negatur, qui patri tantum desponsata est. *§. 10. Instit. de nupt.* Nomen ipsum uxoris si respicias, sponsæ haud convenire patet, cum uxor dicatur quasi unxor, *Barn. Brissson. de Rit. Nupt. add. Rosin. antiquit. Rom. l. c.* quod satis probare videtur *l. 27. de don. int. vir. & ux. it. l. 6. C. de donat. ante nupt.* in qua dubitatur, an donatio ipso nuptiarum die facta, a sponso sponsæ, an a viro uxori sit facta. Unde, cum in locum deductionis, olim usitata, hierologia hodie surrogata dicatur, nec uxores ante dici poterunt, quam per eam consummatio accesserit. Mariti quoque nomen sponso haud tribui, constat ex *l. 1. §. 1. ff. pro dor. l. 9. §. 1. de his qui not. infam.* & cum uxor & maritus relata dicantur, non potest sponso competere nomen mariti, antequam sponsæ tribuatur uxoris nomen. Sponsus porro & Sponsa, non vocantur conjuges, sed saltim desponsati; conjugum, conjugii vocabula vero, consummatum inducunt matrimonium, proprie autem appellatione matrimonii non venit matrimonium initiatum, sed consummatum per deductionem & copulam, & antequam deducatur, sponsa non dicetur conjux, quasi sine jugali aut jugo, & sine marito. Sponsalia siquidem sunt saltim præambulum aliquod matrimonii, desinentia in matrimonium, seu conjugium, tum, ubi consummatio accesserit; hoc probat *c. ex publico 7. X. de convers. conjug.* per sponsalia dicitur matrimonium initiatum, per copulam vero confirmatum *c. statutum 34. XXVII. 2. Dec. ad l. 30. de R. J.* Imo sunt futurarum nuptiarum promissiones *l. 1. de sponsal.* quod autem futurum est aut pendet, quasi sit, dici nequit.

l. 169. §. 1. de R. J. Deinde, pro negativa facit, quod cesset finis dotationis, in eo consistens, ut habeat maritus, unde matrimonii onera sustineat. *l. 20. C. de jure dot. l. 21. §. 1. C. de don. int. vir & ux.* cum vero ante consummationem nulla onera marito incumbant, ante eam nec fructus dotis, multo minus dotem ipsam ad se pertinere dicere potest. *Gail. 2. O. 80. n. 1. it. 2. obs. 85. n. 3.* Hinc æquum censetur, eum commodi exsortem esse, qui incommodi haud est consors. *arg. pr. l. de legit. patr. tut. l. 22. §. 3. C. de furt. Rol. a Vall. tr. de dot. qu. 64. n. 11. & qu. 106. n. 43. seqq. Brunell. de sponsal. concl. 1. n. 23. seqq. Bronch. miscell. contr. cent. 1. aff. 98.*

Porro 3. negativam juvare videtur, quod promissio dotis censeatur facta sub conditione: si scil. virgo vel sponsa ducatur in domum, & sequatur copula, prout fieri solitum est. *arg. l. 21. l. 37. l. 41. pr. ff. de jure dot.* Unde cum non impleta fuerit conditio, sub qua dotis promissio videtur facta, lucrum & acquisitio ipsius quoque dotis cessare debet. *Bronch. d. l. quod & diserte firmare videtur Imp. in l. 24. C. d. Nupt.* Accedit 4. quod statutum, dotem marito ceu lucrum attribuens, sit correctorium juris communis, quod vel ad patrem, vel alium, dotem sibi reddi stipulantem, vel ad heredes uxoris reverti vult, secundum ea, quæ supra dicta sunt, adeoque merito, ceu alias in correctoriis fieri solet, strictissimam interpretationem, qua minus lædatur jus commune, amplectendam esse, volunt allegati apud *Roland a Vall. de lucr. dot. quæst. 2.* ut quam minime abeat a jure communi *l. un. C. de inoffic. dot.* Unde casus in statuto non specialiter expressus, manere censetur sub dispositione juris communis. *Gail. 2. O. 33. n. 3. & O. 140. n. 12. Richter. decis. 3. n. 6. Carpz. p. 1. decis. 3. n. 11. & 12. Zæf. ad ff. tit.*

- rit. de constit. princ. n. 36.* Iam vero lucrum dotis jure communi nullum conceditur sponfis, ergo multo minus vi statuti, non specialiter hujus casus mentionem facientis, petere quicquam valet sponsus.
- V. Ulterius (5.) major censetur favor defunctæ sponsæ sponsive consanguineorum, qui de damno vitando, quam sponsæ sponsive superstitis, qui de lucro capiendo certant.
- VI. Denique (6.) ubi statutum pactumve de lucro dotis post mortem conjugis exstat, sub conditione illud loqui censetur, si scil. sine liberis præmoriatur altera pars; Sine liberis autem præmori, prædicari vix poterit de sponsa sponsive, siquidem lege vetante concubitus ejusmodi celebraretur, ideo tales hic intelliguntur conjuges, qui sunt in eo statu, eamque habent potentiam, non tantum naturalem, sed & legalem, ut possint moraliter quoque habere liberos. Sine liberis namque mori infert privationem, quæ præsupponit habitum, in desponsatis legaliter haud sperandum: Unde cum conditio hæc in hisce locum non inveniat, nec lucrum dotis, ubi pedem figat, invenit.

THESIS XXVII.

Hæc forsan & similia in castra negantium *Saliceti in l. cum in te. 6. n. 4. C. d. donat. ant nupt. Baldi in l. non sine 5. n. 1. C. de bon. quælib. Felini in Rubr. de sponsal. n. 1. Mauseri de nupt. paulo post princ. p. m. 306. seqq. Bronckorst. Cent. 1. misc. contr. assert. 98. & aliorum, quem pertrahere possent, quibus tamen subscribere vetamur, ob rationes, quæ firmiores pro affirmativa faciunt opinione; ita tamen, ut præprimis distinguamus, inter sponsalia, & desponsatos de futuro, & de præsentis. Hi quinam, & quando dicantur, præoccupavimus dicere supra, ita, ut his æque ac iis, qui*

qui deducti olim, hodie copulati, & benedictione sacerdotali initiati, imo concubitu quasi fidem matrimonialem obfignarunt, lucrum dotis competere censeamus. Rationes si quæras, has reddimus. I. Quia quamprimum consensus, conditione seu adiectione tali, quæ vim conditionis habet, non apposita, pure, plene ac perfecte interpositus, & verbis vel factis declaratus (Sola enim cogitatio & voluntas non efficit matrimonium, etiamsi uterque intentionem matrimonialiter conjungi haberet *Schneidw. ad pr. I. de Nupt. n. 9.*) verum, ratum ac firmum ponitur matrimonium. In hanc rem notiores sunt textus, quam ut allegentur, quod si tamen dubium quoddam oriatur, eximet *id l. 30. de R. I. l. 66. de don. int. vir. & ux. l. 22. C. de nupt. l. 30. quand. dies leg.* solus enim honos maritalis & affectus, *l. n. C. de repud. solus affectus, auth. maximis C. de nupt. Nov. 74. c. 4. affectus alternus. Nov. 22. c. 3.* nuptias veras producit: Nec hoc solum juri Civili convenit, cui forsan ignotas dicis sponsas de præfenti (quamvis nominatenus, non vero quantum ad rem ipsam distinctionem sponsaliorum de futuro & præfenti, juri civili incognitam esse forsan defendi possit, consentit *Pensold. ad Coler decis. 286. n. 229.* nec plane alienus est *Beust. tr. conn. part. 1. c. 7.*) sed & juri Pontificio *arg. c. 3. & 5. X. de spons. duor. c. 31. X. de sponsal. c. 1. & ibi Panormit. de conjug. Cler. can. aliter. XXX s. c. honorantur XXXII. 2. c. sufficiat. XXVII. 2. arg. c. omne itaque XXVII. 2. vid. Mauser. de nupt. pag. m. 307. & seq. Beust. tr. connub. d. l. Schneidw. ad tit. 1. de nupt. rubr. Quæ est differentia inter sponsalia de futuro & sponsalia de præfenti. Rol. a Vall. de lucr. dot. qu. 106. n. 2. Carpz. Ipr. Consist. l. d. Id. Pr. Crim. qu. 56. n. 14. seqq. Gaul. O. 93. num. 3.* Unde non ineleganter *Hillig. ad*

I.
Rationes
decidendi.

Donell. l. 13. c. 18. lit. d. Sicut, inquit, cum de re, certo pretio habenda, conuenit, licet non statim sequatur, venditio tamen est contracta: ita ex sponsalibus de præsenti, conjugii vinculum inducitur, licet consummatio differatur a desponsatis, & paulo post: Sponsa itaque de præsenti proprie & vere uxor. Effectus quæstionis multi. Ut donatio & inter eas vetita sit, pæna secundarum nuptiarum locus fiat, legati: cum nupta erit, exinde dies veniat, privilegia dotis & actio de dote competant l. 7. de R. N. & in statutis quoque veniat nomine nuptæ, nisi verba ratione illius aliud suadeant. Alb. Gent. l. 2. de Nupt. c. 23. Hactenus Hilliger. Hinc est, quod Sutbolt. diff. Just. D. 2. apb. 10. eumque secutus Habn. ad Wesf. de sponsal. n. 3. dicat. Sponsalia, quæ de præsenti vocant, sunt verum matrimonium, & improprie vocantur sponsalia, respectu vinculi matrimonialis, sed possunt sponsalia appellari respectu executionis matrimonii, quia uterque spondet in futurum ratione executionis, sed respectu vinculi promittit de præsenti, unde addit: apparet sponsalia de præsenti, jure Canon. dici respectu matrimonii, per copulam carnalem consummati, ut adeo eadem sit inter ista duo differentia, inter emptionem & venditionem, perfectam nudo consensu, citra traditionem, & eam, quæ consummata est rei venditæ traditione. add. D. Strauch. Diff. Just. 2. tb. 7. Et sane concubitus nihil quicquam facit ad matrimonii essentiam, adeo, ut eo non obstante, omnia quæ dicuntur de marito, etiam in sponso de præsenti verificari queant: huc eleganter facit c. conjuges 6. XXVII. 2. ubi Isidorus. Conjuges, inquit, verius appellantur a prima desponsationis fide, quamvis hoc ignoretur inter eos conjugales concubitus; quod & firmat Augustinus in c. conjux. 9. d. c. & q. conjux vocatur a prima desponsationis fide; Quapropter

pter recte ait Socin. *conf. 8. n. 14. Matrimonium consistere in solo consensu matrimoniali, nec requirere ad sui perfectionem copulam carnalem, cum ea sit in nuda mariti voluntate posita, & actu facilis. jung. c. 1. 2. 3. 4. 5. XXVII.*

2. Nec sacra hinc abludit pagina. Mariam siquidem virginem Deiparam, & Josephum, desponsatos saltem, verum tamen & perfectum matrimonium contraxisse, conjugisque appellatos fuisse, ostendit *Matt. c. 1. v. 18. seqq. item c. Beata Maria 3. c. conjux 9. & c. Omne itaque 10. XXVII. 2.*

Et si carnalis copula requireretur ad matrimonii perfectionem, sequeretur, quod in Paradiso, antequam primi parentes peccarent, non fuisset matrimonium, quod tamen est falsum *c. sicut 2. §. binc ita XXXII. 2.*

Hinc 2. cum jam dicantur conjuges, matrimonium adsit perfectum, & verbum uxoris & mariti verificari possit in desponsatis de praesenti, non poterunt non effectus, quia alias matrimonium ita perfectum sequi solent, etiam hic admitti.

Unde expresse *impp. Leo & Antbemi in l. 3. C. de bon. quae lib. rescribunt: idem jus in sponsa, ut in uxore observari:* Hinc est, quod injuriam sponsae illatam sponsus, ut maritus, vindicet. *l. 15. §. 24. de injur. l. 13. §. 3. ad L. Iul. de adult. l. 9. C. eod. vid. Carpz. pr. Crim. qu. 56. Bach. ad Treutl. vol. 2. Disp. 6. tb. 1. lit.*

C. Fundum sponsae obligare aut alienare, non minus L. Iul. sponsus prohibeatur, quam maritus. *l. 4. de fund. dot. donare, ut non marito uxori, sic nec sponso sponsae liceat. l. pen. de don. int. vir. & ux. Hartm. Pist. l. 1. qu. 44. n. 6.*

idque majori jure ad desponsatos pertinere, docet *Bach. ad W. d. 2. quia inter eos ferventior amor, quam inter eos, qui consummarunt nuptias, Treutl. v. 2. D. 7. tb. 9. lit. 4.* Privilegium

præ-

II.

prælationis, in exactione dotis, uxori competens, sponsæ tribuitur *l. 2. §. 1. de privil. Cred. l. 74. de jur. dot. D. Struv. S. J. C. Ex 26. th. 14. n. 3.* dos autem cum sine nuptiis nulla *§. pen. J. de Nupt. l. 20. C. de don. aut nupt.* non videntur hæc explicari posse aliter, quam de desponsata de præsentī; quod porro declarat *l. 7. de R. N.* ubi & virgini datur de dote actio. Sicut etiam alias bona a marito quæsitā uxor non acquirit patri, ita nec sponsa a sponso quæsitā *l. 5. C. de bon. quæ lib.* uti tandem mater ad secunda vota transiens excluditur a tutela liberorum. *l. 6. C. ad Sct. Tertull.* Sic & sponsalia contrahens jure suo cadit, *Speculat. l. 1. Rubr. de tutore. §. nunc. dicendum 4. n. 3. p. 240.* Plura adduci possent, ni ex hisce jam satis constaret id, quod probandum suscepimus, unde cum diuersitatis ratio vix dari queat, quare non idem effectus in lucro dotis ex statuto, vel lege, vel consuetudine deferri solito, sequatur desponsatos, hætenus non videmus: Facit huc etiam, quod dicit *Socin. conf. 39. n. 63. dum stant homines in figura matrimonii, debent censerī veri conjuges, & verum matrimonium, idemque jus sortiri vid. huc eleg. facientia apud Carpz. prax Crim. qu. 56. num. 14. & seqq.* Tanto magis hoc verum (3.) putamus; quoniam ratio dotis introducendæ, constituendæ, & lucrandæ, (quæ maximam partem consistit in eo, ut alliciantur homines ad contrahendum matrimonium, vir sc. ut incitetur ad uxorem ducendam, mulier, ut eo citius inveniret maritum *l. 19. de R. N.*) jam in desponsatis & desponsatione adsit: adeoque & dispositio ipsa obtinere merito debet. *arg. l. 12. 13. l. 24. de L. L. l. 32. ad L. aquil. ut taceamus, cingendum haberi pro cincto l. pen. de test. mil.* Rem destinatam ad locum perinde haberi, ac si in loco esset. *l. 17. §. fin. l. 18. de act.*

act. empt. imo propter singularem dotis favorem, pro dote respondendum monet *¶ Ctus in l. 70. de jur. dot. l. 85. pr. de R. ¶ Bapt. de S. Blas. de privil. dot. cent. 1. priv. 19. Gail. 2. O. 80. n. 9. Rol. a Valle de dot. qu. 106. n. 15.* Accedit (4.) quod constitutio *l. 1. C. unde V. & Ux. & autb. præterea. C. d. 1.* locum habeat in sponsa de præsentī, juxta *Bald. & Alexand. Jason. Dec. & alios in d. l. 1. Pbanut. de dote gloss. 2. n. 57.* quam opinionem communem dicit *Roland. a Vall. d. qu. n. 6. Perez. ad. C. U. V. & U. n. 2. ibi: Consummatum sit, nec ne, non interest, cum copula matrimonium non faciat, sed consensus.* Huc facit (5) quod nuptiæ, copula licet carnali seu concubitu consummatæ, solvantur per sponsalia de præsentī anteriora, ita ut præferatur desponsata de præsentī, postposita ea, quæ cognita est. *c. 22. & 31. X. de sponsal. c. 1. c. ult. X. de spons. duor. vid. Carpz. Jpr. Conf. l. 2. def. 63. & 65.* in tantum, ut, licet ad posteriora sponsalia accesserit benedictio sacerdotalis, priora tamen præferenda esse recte, ob jus alteri jam quæsītum, statuatur. *Berlich. 4. concl. 28. n. 67. Carpzov. Pr. Crim. qu. 67. n. 5. Ill. Dn. Struv. S. J. C. Ex. 29. tb. 16.* Clarius hanc affirmativam (6.) *l. 15. ff. de cond. & dem.* ubi sub hac conditione legatum: *Si in familia nupsisset: videtur,* inquit *Ulpianus, impleta conditio, statim, atque ducta est uxor, quamvis nondum in cubiculum mariti venerit.* Objicis hic forsan, hanc ductionem intelligendam esse de solenni illa deductione, de qua supra ex *Barnab. Briffon. de Rit. nupt.* adeoque hanc ante deductionem, & per consequens hodie ante copulationem & benedictionem sacerdotalem, non videri impletam conditionem: Respond. quod non possit intelligi hæc solennis deductio, optime demonstrari ex verbis finalib. *d. l. 15.* ubi hæc ductio explicatur, scil.

IV.

V.

VI.

VII.

conditionem pro impleta haberi, quamprimum consensus intervenit, dum ita subjicitur: *Nuptias enim non concubitus sed consensus facit*, unde & *Gotbofr. ad d. l. lit. C. addit. ductam ego plene putaverim, si verbis de præsenti ducta fuerit, licet in domum mariti nondum deducta, nec cum eo concubuerit. Paul. de Castr. ad d. l. putat quoque deductionem tum demum necessariam, ubi scil. non constat de consensu interveniente, de quo si constet, deductionem nullam omnino esse necessariam add. Roland. a Vall. d. tr. qu. 106. n. 17.* Luculentum argumentum huic affirmativæ (7.) suppeditat constitutio Imp. Augusti. Voluit namque is, ut præmia legis Papiæ, de Marit. Ord. pertineant non tantum ad maritos, sed & ad sponfos; videns autem Imperator, cum nulla ætas certa sponsalibus definita erat, *l. 14. ff. de sponsal.* huic sanctioni facile fraudem fieri posse, uti & facta est, dum sponsalia cum immaturis puellis celebrabantur, quo maritorum privilegiis diutius fruerentur, & ut loquitur *Dio lib. 54. præmiis quidem conjugum fruebantur, cæterum effectum rei, & conjugum opus non præstabant;* noluit sponsalia ullas habere vires, quod præmiorum adeptionem, nisi quæ duobus transactis annis, legitime duci possent: cum itaque anno duodecimo virgo viro matura & nubilis existimabatur, decennis desponsari tantum poterat, siquidem ex ea commodi quid capere sponsus, & quoad præmia pro marito haberi vellet. *vid. Dio d. l. 54. Sveton. in Aug. c. 34 in fin. vid. Gotbofred. ad c. 3. Leg. Jul. & Pap. de marit. ord. p. m. 274. & 319. Barn. Brissou. de vit. nupt. Autoritatum plaustra hic coacervare supervacaneum forsan videbitur, paucae instar habeant omnium. Videri possunt Bald. Nov. p. 6 priv. 37. in fin. ubi hanc opinionem communem teneri asserit. Boscb. diæogam. lib. 4. n. 52. Jason.*

in

in l. si donaturus. 9. §. si quis indebitum 1. n. 18. usque ad fin. ff. de cond. caus. dat. p. 141. Paul de Castro in l. cui fuerit 15. de condit. & dem. dicens : se pluries vidisse ita consultum. Hanc in practica servandam dicit Campeg. de dot. part. 5. qu. 13. & tam in consulendo, quam in iudicando omnino sequendam esse existimat. Pbanuc. de Pban. de dot. Gl. 2. n. 56. ubi addit, longe plures Dd. stare pro affirmativa, quam pro neg. cum sit in iure probabili- or : De iure veriore, imo pro ea sæpe iudicatum fuisse, testatur Chassan. in consv. Burg. rubr. 4. §. 6. in 2. confid. Communem eam dicit Afflict. dec. 61. n. 5. vid. al- leg. apud Felin. ad Rubr. X. de sponsal. n. 1. §. ex prædictis in- fer. item apud Vasq. controuv. illust. p. 2. l. 1. c. 4. n. 22. ipse licet dissentiat vid. alleg. apud Rol. a Valle de lucr. dot. qu. 106. n. 18. Affirmativam item tenet Gail. 2. O. 80. ubi ita Breviter. hæc pars affirmativa verior, æquitati quoque ma- gis consentanea est. Moller. ad Const. Sax. part. 3. c. 19. n. 3. Pensold. ad Coler. decis. 286. n. 229. Hillig. ad Donell. l. 9. c. 1. lit. R. in fin. Wesenb. Pand. de R. N. n. 7. Perez. ad tit. C. unde vir. & ux. nihil interesse dicit, utrum consummatum sit matrimonium, an non : Sic & Ill. D. Struv. Ex. 38. tb. 38. & in sponsis de præsentis jura successionum ex capite unde V. & U. obtinere statuit.

THESIS XXIIIX.

Ad affirmativam hanc stabiliendam multum faciet Ad dubi- remotio argumentorum, supra pro negativa al- tandi rati- latorum. Ad (1.) itaque respondetur, popularem u- ones resp. sum & significationem vocis adhibendum, ubi & vo- ad 1. cabula sunt popularia, quæ facile quivis capit : In ar- tium autem vocabulis, item & iis, quæ populus vix capit, magis prudentum & artis peritorum definitio spectanda, quam usus vulgi, quam explicationem suppeditat Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 16. §. 3. jung. Habn.

ad Wes. tit. de LL. n. 8. jura quoque Romana varia hic dant exempla, ut glandis, *l. un. de gland. leg. reli. ff. s. I. de publ. jud. exercitus, l. 2. de bis qui not. infam.* Sponsalia sponsi, matrimonium, nuptiæ, conjugium, conjuges, vocabula quidem sunt, quæ populus capit, quando autem tales dicantur, aut quando perfectum reputetur matrimonium, non æque omnibus est obvium, adeoque prudentum hic definitio prævalebit vulgi opinioni, siquidem usus artis latius sæpe patet, quam usus popularis, ut e. g. mors in Jure Civili ad deportationem producitur, cum apud populum tamen aliud significet, sic & sponsalia longe aliud apud vulgum sapiunt, quam apud prudentes; His quippe ea, quæ dicuntur de præsentī, pro perfectō haberi matrimonio, supra in ratione decidendi prima deductum, quid ergo impedit, jura de matrimonio loquentia, etiam de sponsalibus de præsentī intelligere?

Ad II. Ad (2.) desumptum a cessante ratione & fine dotis ad sustinenda onera matrimonii, constitutæ: Respondetur hoc modo etiam consummatum per deductionem, hodie per benedictionem sacerdotalem, & insecutam copulam, nondum facere locum lucro dotis. Quid enim, si statim post benedictionem vel copulam moriatur nova nupta, ubi nec dum onera matrimonii maritus tulit? Certe hoc etiam casu statutum locum habere docet *Gail. 2. O. 80. n. 7. vid. eleg. Jason. ad l. Si donaturus 9. § si quis indebitam. l. n. 18. & 19. ff. de cond. caus. dat.* Quod si illa ratio procederet, sequeretur omnino, uxorem nunquam lucrari donationem propter nuptias, quoniam illa nulla fert onera matrimonii, & nihilominus lucra solent esse reciproca. Lucrum non tam conceditur ob onera matrimonii, quam potius fructus dotis, ut vult *Jason. cons. 58. col. 2. & consil. 115. col.*

col. 2. vol. 1. ita, ut magis propter ipsum fœdus matrimonii dicatur dos lucro mariti cedere, quam ob onera. Principalis etiam ratio constituendæ & lucrandæ dotis fuit, ut homines ad matrimonium ineundum allicerentur, & mulieres facilius reperirent maritos, ut concludit *Jason d. l.* quæ ratio, cum jam obtenta sit, lucrum quoque dotis ipsum negari nequit: Imo onera matrimonio sat gravia incumbentia ferenda, si stricte velis loqui, censentur magis esse causâ impulsiva, quam finalis, ut advertit *Gail. 2. O. 20. n. 8. Phanuc. de Phan. de dot. gloss. 2. n. 64.* adeoque, cessante licet causa impulsiva, dispositio ipsa cessare non debet; quid? quod onera matrimonii multis ne dicantur quidem onera, sed præstanda sat suavia videantur, quibus tamen, nemo negaverit, non minus deberi lucrum dotis. Diversas opiniones ita quidem conciliari posse, putat *Roland a Valle de lucr. dot. qu. 106. n. 38.* deberi scil. lucrum dotis, si ante deductionem sponsæ, in vestimenta, jocalia, & similia sumptus fecerit, & sic onera sustinuerit, sin, contrarium obtinere. Ast utroque casu deberi putamus ex rationibus supra deductis verius. *vid. Phanuc. d. l.* Unde eleganter *Bachov. ad Tr. v. 2. D. 7. tb. 1. lit. D.* dicit: *ratio lucrandi dotem, non tantum pendet a ferendis oneribus, sed etiam a præsumta voluntate & affectione nuptias contrahentium, atque de lucro paciscentium (statutum autem & lex eandem recipit interpretationem quam pactum) qui interrogati procul dubio respondissent, idem se obtinere velle, si alter ante consummationem decesserit.* Ad (3.) ubi dotis promissio & constitutio dicitur facta sub conditione tacita: *si nuptiæ sequantur*: quod clare per *l. 24. C. de Nupr.* probari videtur. Responsio 1. quod *d. l. 24.* commode intelligi possit de eo, qui aliquid promisit sub conditione nuptiarum

Ad III.

arum, & in specie festivitatis nuptialis, quo casu, ante conditionis existentiam, nil peti posse, ipsa natura conditionis importat *arg. §. 4. l. de V. O. 2.* Vel dici potest, quod loquatur *d. l. de nuptiis*, puro consensu perfectis, quæ hoc modo opponantur sponsalibus, nudo tractatu de contrahendis nuptiis, constantibus, quod vel exinde patet, dum negat sufficere hoc solum, quod sponsus vel sponsa legitimum matrimonii tempus compleverit, unde satis perspicuum reddi videtur, nuptias ibi opponi sponsalibus de futuro. *Bach. ad Tr. d. l. Unde & Mantic. de conject. ult. vol. tit. 18. n. 18. Alex. l. 2. cons. 42. & quos refert Franc. de Barry de success. l. 17. tit. 14. si quid nomine dotis promissum fuerit ad executionem sufficere, verba sunt sponsalia de præsentis.* Nec incongrue putamus explicari posse legem de casu, ubi dubitatur de contractis nuptiis: si enim dubitationem omnem tollit accedens festivitas nuptialis, non necessaria ea, ubi nuptias esse contractas certo constat. Minus obstat *l. 71. §. 3. de Cond. & Dem. Nov. 137.* ubi legatum dotis, aut nuptiarum nomine, relictum, in dubio, conditionale non purum censetur: Quod & ita se habet in legato, in quo nuptiarum causa exprimitur. *l. 31. l. 91. de cond. & dem. l. 31. l. 22. quand. dies leg.* & promissio dotis dicitur semper in se habere hanc conditionem: *Si nuptiæ sequantur. l. 41. pr. & §. 1. de jur. dot.* Unde si legatarius decedat, antequam matrimonium vel nuptias contrahat, expirare legatum & hereditati accrescere, non autem ad legatarii heredes transmitti, ceu deficiente conditione legati constat ex *l. un. §. 7. C. de caduc. toll. Eman. Costa select. interpret. l. 2. c. 21. n. 2. & 3. & c. 22. n. 5. seqq. Heig. 1. qu. 31.* Nec enim asserimus quicquam deberi, antequam nuptiæ sequantur; quando vero de Jur. Div. dicantur nuptiæ contractæ,

Etæ, clare demonstrat Ict. in l. 15. de cond. & dem. l. 30. de R. I. add supr. tb. 25. Unde recte Imp. in l. 24. C. de nupt. addit: non sufficere nubilem ætatem, nisi nuptiarum festività sequatur. Parum facit, quod (4.) objiciebatur Ad IV. stricta interpretatio juris correctorii, & a communi recedentis, cum alias statuta a jure communi recedentia strictissimam habeant interpretationem, ut minus lædatur jus commune: siquidem ut antè probatum, nil sit hic contra: sed potius secundum jus commune, quod vult, ut post nuptias contractas, seu sponsalia de præsentī, dotis nomen ceu profecto matrimonio adsit; Hinc itaque in casibus; quibus dos cedit marito etiam de jure communi, certum est, tum cedere, quando matrimonium perfectum dicitur: Tale autem quando dicatur, supra jam fuit probatum. Statutum vero, quod loquitur de acquirenda dote indistincte a marito, seu perfecto matrimonio, omnino ex jure communi interpretandum esse, volentes concedimus, cujus si strictam & genuinam sequaris explicationem, maritus & matrimonium perfectum dicitur, etiam si nulla consummatio accesserit, per ea, quæ supra deducta. Et quamvis de sponso præcise non loquatur, sponsum tamen de præsentī ut vocatur, mariti, & sponsalia de præsentī veri & perfecti matrimonii nomine venire, sæpius supradictum. Quod (5.) Ad V. proponebatur in contrarium, desumptum a favore consanguineorum, de damno vitando, certantium, majore, quam sponsi, lucro inhiantis, parum videtur stringere, hac enim eadem ratione nec post consummatum matrimonium maritus sibi arrogare valeret dotem: Et quod quæso damnum habebunt consanguinei rei amissæ, quæ an ad se unquam perventura sit, valde est ambiguum, stilum enim & quod non

non reddit arbitrium, liberum voluit Constantinus *Imp. in l. 1. C. de SS. Eccles.* adeoque qui excludi poterant consanguinei, de damno hic conqueri non possunt; Et sane si favor hic inspiciendus, putamus maiorem esse sponsi, quam consanguineorum favorem, ob amorem, qui erga sponsum ferventior, quam erga consanguineos censetur. Quod si ex coniecturata mente & voluntate morientium hereditas devolvitur, ubi expressa dispositio deest, ut recte asserit *Grot. d. J. B. & P. l. 2. c. 7. §. 4. & Puf. Elem. Jpr. univ. l. 1. def. 5. §. 26.* adjudicanda censetur iis, quibus maxime favimus in vita; quibus quæso magis, quam quibuscum mox societas omnis vitæ, humani divinique juris consortium ineundum? Adeoque cum hoc pacto tota hæreditas iis probabiliter asseri posset, quanto magis dos, de qua statutum tale loquitur? Dicis, liberos tamen sic non esse excludendos; Nec nos, si ubi exstant, excludimus, sed si forsan inofficiosa fuerit dos, eam ad legitimum modum redigendam largimur, ut salva sit liberis legitima. *l. 1. C. de inoff. dot.* Tandem ad

Ad VI. (6.) ubi conditio tacita in statuto de lucro dotis loquente, subesse dicebatur: *Si sine liberis conjux præmoriatur*, quæ purificari haud potest, nisi etiam adsit facultas legalis habendi liberos, qualis desponsatis adhuc negatur: Respond. quod, quamvis tacite hanc conditionem subesse concedamus, optime tamen hæc verificari queat per contractum matrimonium de præsentis, seu pure. Nam licet copula carnalis nondum accesserit, matrimonium tamen perfectum adesse, supra demonstratum. Imo quis negaret, desponsatos de præsentis, ubi verum ac ratum adest matrimonium, habere posse liberos legitimos? Nuspiam liberi ante deductionem, benedictionemve sacerdotalem inveniuntur

untur illegitimi, teste *Carpz. Jpr. Consist. l. 2. d. 142. Bach. ad Wesenb. de R. N. n. 2.* quamvis puniri parentes, ob neglecta solennia & non observatas ordinationes Ecclesiasticas, facile concedamus. *Ill. D. Struv. S. J. C. Ex. 29. rb. 26.* sufficiat itaque adesse potentiam in talibus, legitime habendi liberos, licet non solenniter. Huic argumento quoque si aliquod pondus inesset, sequeretur, quod, si statim post deductionem aut benedictionem sacerdotalem moreretur conjux, quoniam & sic nondum possunt habere liberos, statutum effectum haud fortiretur, quod tamen dissentientes ipsi haud admittent. Imo num hæc conditio: Si sine liberis decesserit: semper subsit, de eo adhuc est dubium; quid enim, si quis duxerit eam, cum qua scienter nullos generare possit liberos? Quid effecti ad generandum utrinque impares, matrimonium contraxerint? Hic certe quin statutum obtineat, nulli nos dubitamus: Nolumus etiam ea jam deducere, quæ tradit *Phanuc. de Phanuc. tract. de dot.* quod matrimonium quoque per seipsum, absque contemplatione carnalis copulæ, contrahi queat. Videatur is *Gloss. 2. n. 65. ibique alleg.*

THES. XXIX.

Sponso itaque de præsentibus cum lucro dotis tribuamus, hoc verum putamus, licet sponsa momentum saltem post desponsationem vixerit. *per text. eleg. in l. 12. §. fin de publ. in rem act.* ubi actio publiciana datur ei, qui uno saltim possedit momento. Idem non ineleganter probatur *ex l. 127. de R. l.* ubi unicum momentum operatur actionem in heredem. Et cum alias jus nostrum momenti rationem habeat in iis, quæ ad sui esse non requirunt tractum temporis successivum, ut *con-*

Sponso de præsentibus
deberi lucrum dotis per ampliationes
porro declaratur.
Ut si momentum post desponsationem vixerit sponsa.

conditio, quæ momento suum accipit esse, & verificata dicitur eo, quo existit momento. *arg. l. 2. C. de posthum. hered. inst.* ubi posthumus præteritus uno momento vivens rumpit testamentum; sicut & si filio heredi instituto, datus substitutus sub conditione: *Si filius heres sine liberis decesserit*; natus filius momento vivens post patrem, impedit substitutionis effectum. *l. 17. §. fin. ad SC. Treb. Dd. ad l. Feud. 6. §. 1. conf. l. un. §. 1. C. de caduc. toll. Dec. conf. 623. n. 1. & seq. Iason. ad l. inter stipulantem, 83. §. sacram. 5. de V. O. & Cardin. Tusch. Tom. 5. concl. 309. n. 3. in terminis asserit: quod statutum, seu lex, quæ vult, ut mortua uxore in matrimonio vir lucretur dotem integram, vel ejus partem, & in eo obtineat, qui per momentum maritus fuit. Frustra objicitur *arg. l. fin. §. fin. in fin. C. de bon. quæ lib.* ubi momento nulla vis tribuitur; qualis, inquit *Imp. ususfructus potest ei acquiri, qui momentarius esse ostenditur?* Loquitur siquidem textus de usufructu, filiofam. in puerili ætate constituto, legato si in testamento relicto, sub ea conditione, ut servus statim manumitteretur: hanc manumissionem a patre factam filiofam. post integrum restitutus impedire, & usufruct. ex tali servo prætereendere nequit, nam, licet ipse filiofam. servum, uti debebat, statim post acquisitionem manumiserit, nullum usufr. habiturus fuisset, sic nec jam eum petere poterit; Unde recte subjicitur in *d. l. Si enim in ipso momento necesse habeat eum & possidere, & libertate donare, in talem hominem qualis usufr. patri potest acquiri?* Hic itaque procedit regula, quæ habetur in *l. 55. de solut. & arg. l. 6. qui satisd. cog.* paria esse, non esse, aut esse, & mox deficere, sc. ubi tractus temporis aliquis successivus requiritur. Minus obstat, quod de cessantibus oneribus hic opponi solet, huic enim jam ante satisfactum.*

THES. XXX.

Nec minus verum credimus assertum nostrum, li-
cet vetula edentula & decrepitæ ætatis juncta
fuerit juveni, quem fatuum, & conjunctionem talem
noxiam appellat *Nevizan. silv. nupt. l. 1. n. 56. & 57. p. 161.*
aut vice versa. Dispositio enim, quæ generaliter loqui-
tur de lucro dotis superstiti acquirendo, verificari æ-
que potest in vetula ac juvenca: Nuptias quidem ta-
les prohibitas fuisse, testatur *Lex Julia de marit. ordin.*
vetuit enim hæc sexagenarium jungi quinquagenariæ,
putabatur quippe, sine conjugii eas destitui, ita, ut
sexagenario interdictæ fuerint Scto Claudiano. *Ulpian. Fragm. tit. 16. §. 3.* a Claudio Tiberio Cæsare ita di-
cto (nec enim Claudiana Scta omnia adscribenda esse
Claudio Imperatori, sed & Tiberio Neroni, demon-
strat *Cujac. 1. obs. 18.*) quod & *Svetonius in Claudio* vult,
quando c. 23. *Caput*, inquit, *Papiae Poppeæ Legis a Tibe-*
rio Cæsare, quasi Sexagenarii generare non possent, adau-
ctum fuisse; visum siquidem erat, quod quinquagenaria minor
ex alio quidem concipere, at Sexagenarius ne quidem ex il-
la generare possit: Quod tamen augmentum Legis Pa-
piæ Claudius Imp. ex Philosophorum placitis (*Ari-*
stoteli enim visum, virum ad annum LXX. gignere,
Fœminam ad L. usque 7. *Pol. 16.* Alibi tamen 5. *de ge-*
ner anim. breviorum terminum, scil. annorum LXV.
generandi viribus, in masculis assignat. *vid. Barn. Bris-*
son. de jur. contrub.) abrogavit, teste *Svetonio d. l. vid. Go-*
zbofr. ad c. 2. L. Jul. & Pap. in not. p. m. 315. seqq. Poste-
rior tamen ætas plenius subvenit nubentibus, & æ-
tatem etiam proveciorem matrimonio aptam judica-
vit Justinianus Imperator, qui Legem Juliam & Pa-
pianam nuptias senum impediendam, iisque quodam

Nec impe-
diatur lu-
crum, utut
inæquales
ætate jun-
cti fuerint.

modo invidam, abrogavit. *l. 27. C. de nupt.* A qua nec hodierna abhorret praxis, ita ut licet dissuaderi soleant, non tamen impediantur, & quod non legitur prohibitum, inter permiffa merito refertur: talia vero matrimonia nusquam leguntur prohibita, quin potius quotidiana experientia, quæ omnium magistrorum præcepta superat. *Cicer. 1. de orat. §. pen. 1. de sa- zisd. videntur confirmata: Carpz. Jpr. Consist. l. 2. def. 13.* Imo, eo magis hic obtinere debere lucrum dotis asse- rendum, quod juvenis, hac spe velut inescatus, talem edentulam, rugisque consitam, cui non amplius, ut canit *Horat. Epod. 12.*

*manet bumida creta, colorque
stercore fucatus crocodili,*

duxerit, ut hoc modo incommodum, quod vere sub- ire necessum habebat, *Neviz. silv. nupt. l. 2. n. 57. pense- tur, facit huc arg. l. 32. ad l. Aquil. l. 108. de V. O. ubi ea- dem, magis ubi maior ratio, ibi eadem juris est dispo- sitio.*

THES. XXXI.

Consum-
matio ma-
trimonii
deficit, ob
mortem,
quæ vel
naturalis,
vel civilis.

Ante consummatum matrimonium, quoniam dixi-
mus, lucrum hoc cedere marito, cessabat hæc
consummatio propter mortem sponsæ. Mortem
autem aliam naturalem, civilem aliam statui, plus quam
notum est; Illa contigit per separationem animæ a
corpore *c. resuscitatum 25. dist. 1. de pœnit. & omnia sol-
vit. Nov. 22. c. 20. pr.* Hæc per maximam & mediam
capitis diminutionem *arg. ff. 2. l. de publ. jud. l. 103. de V.
S. §. 1. l. quib. mod. patr. pot.* De illa dubium nullum ef-
se potest. Hæc, ubi fictio tantum mortem inducit,
cum contingat, per libertatis amissionem, seu servi-
lem statum, de jure Romano certum est, tolli matri-
monium

monium, ita, ut hæc æquiparetur naturali, quod di-
 ferte testatur *Jctus Paul. in l. 1. de divort. l. 56. sol. matr.* deminuti-
 Et quamvis captivus, ab hostibus reversus, omnia ju- onem, sed
 ra ob jus postliminii recuperet, ut retro in civitate servitutem,
 fuisse credatur. *l. 14. ex quib. caus. maj. l. 7. de acquir. rer. nium,*
dom. l. 24. de capt. & postlim. §. 5. l. q. m. jus. p. p. solv. ma-
 trimonium tamen non redintegrabatur, nisi novus
 consensus intervenerit; nam quod ex se diremptum Quod per
 est, non est mirum, si non redintegretur. Et ea de- postlimini-
 mum continetur in postliminio, quæ suspendi possunt, um non
 non quæ per ipsam captivitatem rupta & finita sunt, redintegra-
 quo facit, quod ait *Jctus in l. 32. §. 1. de hered. instit. ibi:*
quia jure postliminii omnia jura civitatis in personam ejus re-
tiuentur, non abrumpuntur. Imo *l. 1. de divort.* expresse in-
 ter causas divortiorum numeratur captivitas, & pro-
 batur *l. 56. sol. matrim. & arg. l. 45. fin. de R. N. Justinia-* Justiniani
nus Nov. 22. c. 7. & 10. rationem reddens hujus dissolu- tempera-
 tionis, hoc jus quodammodo durum temperat, unde mentum.
 non sine ratione *l. 6. de divort.* quæ Juliani, & *l. 8. de capt.*
 & *postlim. rev.* quæ Pauli *Jcti, a Cujac. ad Nov. 22. paulo*
post pr. Triboniani manu fœdata, dicuntur, & *Barn.*
Briffon. de jur. connub. aliquid fermenti iis inditum esse
 putat *Dissent. Amaya obs. l. 2. c. 1. n. 28. p. 171.* Unde sta-
 tim post captivitatem licitum erat inire aliud matri-
 monium, quod limitatum *d. Nov. 22. c. 7.* ita tamen, ut,
 si ex constitutione justin. post quinquennium ela-
 psam, matrimonium novum contractum, bona gratia
 divortium factum videatur, ubi tamen nullus metus
 jacturæ dotis, aut donationis propter nuptias; hoc e-
 nim & formulæ illæ, quæ habentur in *l. 2. §. 1. de di-*
divort. Res tuas tibi habeto: Tuas res tibi agito: satis
 indigitant, item *l. 6. d. 1. ibi: bona gratia dissolutum cen-*

Pœna spre-
ti tempera-
menti Ju-
stinian.

Praxis ho-
dierna effe-
ctum hunc
servitutis
ignorat.

Morti ad-
judicatus
cum liber-
tate & bo-
na amitte-
bat olim.

setur matrimonium pristinum, & unusquisque jus suum ha-
bet imminutum. Sicut & ex contrario, ubi mala gratia, fi-
ne causa, divortium fiebat, dos amittebatur, quo spe-
ctat disputatio in *l. 5. de divort.* & *l. 38. sol. matrim.* Me-
dio autem tempore si matrimonium initum, ubi de
mariti captivi morte haud constabat, amissio dotis &
donationis propter nuptias, pœnæ loco, indicebatur,
quod idem marito in civitate degente & uxore ca-
ptiva observabatur *d. Nov. 22. c. 7.* & ex hac interpo-
lata. *l. 6. de divort. vid. Brisson. de jur. connub. fol. 108.* Ra-
tio procul dubio fuit favor captivorum, quamvis e-
nim postliminio non potuit suspendi matrimonium,
adhuc tamen æquum videbatur adjuvare captivorum
calamitates, ne, & libertate amissa, spe matrimonii &
conjugis prioris potiundi privarentur. *Amay. 2. obs. c.*

l. n. 34. Quantum ad praxin hodiernam attinet, cer-
tum est, servitutem, ceu apud Romanos ea fuit, inter
Christianos ignorari, hinc captivitate matrimonium
non solvitur, & servos, licet eos Christianos inter &
Mahumetanos agnoscas *R. A. zu Speyer 1542. §. Und*
wiewol nun verb. Viehische Dienstbarkeiten, Jure tamen
Canonico contrahere eos matrimonium posse, ex *c. o-*
mnibus 1. c. si quis. 2. si femina 5. XXXIX. 2. t. t. X. de conj.
serv. patet; Unde nisi mors naturalis accedat, lucro
dotis nondum locus relinquitur.

THES. XXXII.

Ultimum quoque supplicium indistincte servitutem
induxisse, *l. 12. de pœn. l. 17. pr. l. 29. eod. it. l. 6. ff. 6. de*
inj. rupt. irrit. & fisco ad successionem locum fecisse,
probat *l. 1. ff. de bon. damn.* ubi *Calli-*
stratus & *Crispianus* ita: *damnatione bona publicantur, cum aut*
vita adimitur, aut civitas aut servilis conditio irrogatur. fac.
l. 8.

l. 8. §. ult. ff. qui test. fac. poss. Ast, quantum ad servitu-
tem, jure Novellarum, ea ceu effectus ultimi suppli-
cii plane abolita. *Nov. 22. c. 8. & auth. sed bodie C. de don.*
int. vir. & ux. Confiscatio autem bonorum, per *Nov.*
134. c. 13. §. ut autem in usu esse desiit. auth. bona damna-
torum. C. de bon. proscrip. seu damnat. Confirmat hoc
clare sanctio Caroli V. Imp. *Ord. crim. art. 218. it. 135. ibi-*
que Matth. Steph. ubi contraria consuetudo & statuta
de confiscandis bonis, reprobantur & tolluntur: *vid.*
Petr. Theodor. coll. crim. D. 10. apb. 6. Heig. 2. qu. 33. n. 48.
Carpz. pr. crim. qu. 135. n. 2. seqq. Excipitur tamen ibi. Non ta-
dem crimen læsæ Majestatis, cui jungendi videntur & men indi-
alii casus, ob verba *d. const. crim. art. 218. oder sonst in* stincte,
andern Fällen &c. quos hoc loco recensere, esset extra
oleas vagari. *vid. Heig. d. l. ibique alleg. Gail, 2. d. P. P. c. 16.*
in fin. *Carpzovius* tamen rectius videtur dissentire quo-
ad alios casus, præter læsæ Majestatis crimen. *Pr. Cr.*
d. q. n. 25. Posito autem, ob delictum mulieris ante
consummatum matrimonium, bona fisco applicanda,
an dos hic excipiatur, maritoque salva maneat, quæri-
tur? Quod affirmandum putamus; sponsus quippe
hic, quoad dotem, sustinet personam creditoris, ad-
eoque transit res ad fiscum cum suo onere, unde ad
restitutionem dotis contra fiscum bona forsitan jam de-
tinentem, actionem competere, docet *JCtus l. 4. de*
bon. damnat. arg. l. 22. §. 1. de jur. fisc. fiscus itaque extra-
nei successoris jus hic obtinens, creditoribus ante o-
mnia satisfacere opus habet *l. 2. C. ad L. Jul. und. vi.* in-
ter creditores autem merito etiam numeratur hoc ca-
su maritus: *vid. Carpz. prax. crim. q. n. 135. 42.* Imo certi
juris est, præferendum esse privatum fisco in pœnis,
si fiscus scil. ad pœnam, privatus vero ad debitum
con-

Utrumque
postea mu-
tatum.

Non ta-
men indi-
stincte,

Quo p.

consequendum agat, *l. 11. l. 17. l. 22. §. 1. l. 37. l. 42. de jur. fisc. l. un. C. de pæn. fisc. l. X. ubi Franc. de Amaya Idem lib. 1. O. 11. n. 5. vid. Gail. 2. de p. p. c. 16. num. 4. Carpx. p. 3. C. 20. d. 23.* Porro nec factio aut delicto alterius jus meum interverti, aut sine causa mea minui potest. *arg. l. 2. §. 1. si quis aliq. test. probib. Bapt. de S. Blas. de priv. dot. Cent. 1. priv. 93. Phanuc. de Phanuc. de dot. Gl. 14. n. 10. Schneidew. de bered. quæ ab intest. rubr. de success. in. vir. & ux. n. 13.*

THES. XXXIII.

Continge-
bat itidem
mors civil.
per medi-
am capitis
deminuti-
onem, de-
portatio-
nem scil.
quæ cum
aquæ & i-
gnis inter-
dictione
non confu-
sa.

Deportati-
one ipso
jure non
solvebatur
matrimo-
nium.

Videamus jam de media capitis diminutione, quæ continebat per deportationem & communiter in locum aquæ & ignis interdictionis successisse dicitur, *per l. 8. §. 1. de pæn. l. 3. ad L. lul. pecul. Cujac. l. 6. O. 39. Gotbofr. ad l. 1. §. 2. de leg. 3. Amay. Obs. jur. l. 1. c. 11. n. 3.* Quamvis contrarium forsan sit verius, ob §. 2. *l. de cap. dem. §. 2. de publ. jud. l. 1. §. 2. de leg. 3. l. 24. C. de don. int. vir. & ux. l. 1. C. de repud. vid. Bueb. ad §. 3. l. de cap. dem. Id. ad Tr. v. 2. D. 3. tb. 6. lit. C.* utraque pœna inducebat mortem civilem, & quantum ad ea, quæ juris erant civilis, eam passi, dicebantur civiliter mortui. Unde an deportata Coniuge lucrum dotis cedat marito, dependebit ex illa quæstione; an matrimonium deportatione aut aquæ & ignis interdictione sit solutum? Non dissolvi illud, dicitur in *l. 5. §. 1. de bon. damn. l. 24. vers. fin. autem. C. de don. int. vir. & ux. l. 1. C. de repud.* Licet enim civitatem Romanam deportati amiserint, retenta tamen libertate, matrimonium, quod cives contraxerant, manebat salvum. Quod tamen intelligendum putamus cum *Amaya l. 1. O. c. 12. n. 19.* retentum fuisse matrimonii vinculum, magis ex voluntate conjugum, quam ex necessitate Juris Civ. scil.

scil. si ea pars deportata non est, dissolutum esse no-
lit, quæ libera remanet, ut possit, si velit diuertere,
quod & clare dicit *Ulp. l. 5. §. 1. de bon. damn. vid. etiam*
Cujac. ad Nov. 22. paulo post pr. Quod si vero diverterit
altera pars, habetur, ac si bona gratia divortium inter-
venerit, ubi unicuique res suæ servabantur, ut supra.
Unde si bona deportati fuerint confiscata, quod fieri
solebat *l. 14. §. 1. de interd. & rel. arg. l. 7. §. 2. eod.* præ-
ferebatur quidem fisco pars in civitate remanens, in
portione sibi debita, nihilominus redintegratum re-
quirebatur, aut medio tempore non solum matrimo-
nium: An autem fiscus interea, durante scil. de-
portatione, aut, ubi de soluto matrimonio nondum
constabat, ad bona omnia admittendus sit? affirman-
dum putamus. *vid. Amaya l. 1. O. c. 12.* Hodie incognita
quidem deportatio, & licet Bannum Imperiale eun-
dem pene effectum hodie habeat, quem olim depor-
tatio. *Carpz. pr. crim. qu. 140. n. 14. Gail. de p. p. l. 2. c. 1. n.*
47. Schulz. Syn. Inst. tit. q. m. j. p. p. solv. lit. a. non tamen
dissolvitur matrimonium, nec liberum erit alterutri
parti propria autoritate divertere, sed uti ejusdem for-
tunæ, sic ejusdem infortunii socii erunt. *vid. Bez. de di-*
vort. p. m. 215. Mors itaque naturalis, & hoc casu, lucro
dotis locum faciet. Dato autem casu, ubi Banniti bo-
na confiscantur, æque ut supra, maritus, seu sponsus,
ex pacto vel statuto, vel lege dotem habebit salvam,
Gail. 2. de p. p. C. 16. nec enim maritus seu sponsus ob
delictum uxoris seu sponsæ puniendus, *l. 2. C. ne ux. pro*
mar. & peccata debent tenere suos autores. *l. 22. C. de*
pen. Quod si autem bannitus indubitato, ob delictum
commissum, si præsens fuisset, ultimo affectus fuisset
supplicio (sicut Jure Sax. processus banni locum non
habet,

In locum
incognitæ
hodie de-
portatio-
nis succes-
sit Bannum
Imp.

Quod ta-
men non
tribuit lu-
crum do-
tis, nisi
mors na-
turalis se-
quatur.

habet, nisi in iis criminibus atque causis, quæ pœnam ultimi merentur supplicii, *Coler. decis. 108. n. 10. Carpx. Pr. Cr. q. 140. n. 53.*) ubi executioni mandari nequit, ob absentiam, sententia banni, cum statim quasi mortui bona veniant ad successores, non potest non etiam portio dotis statim post sententiam obvenire marito vel sponso. Hoc enim volunt verba sententiæ: *Wer den sein Leib und Gut dem Kläger und jedermänniglich erlaubt. Gail. 2. de p. p. c. 6.* unde etiam Idem *l. 2. c. 1. de p. p. n. 24. Bannitos deterioris facit conditionis, quam deportatos. vid. Bach. ad Treutl. v. 2. D. 31. tb. 6. lit. C.*

THES. XXXIV.

Electio vi-
tæ mona-
sticæ in-
fert mor-
tem civi-
lem. tam
Jur. Civ.

Per Electionem vitæ monasticæ, seu ingressum in monasterium, solvi matrimonium, expresse docet *l. 35. §. fin. l. pen. vers. nam & maritis. C. de Episc. & Cler.* & generaliter, monachismus comparatur morti, ita, ut casus mortis recte ducatur ad casum monachismi. *Cujac. ad Nov. 5. & Nov. 22.* Vult autem Justinianus in *d. l. pen.* ut viro eligente solitariam vitam, mulieri dos reddatur, & ex donatione propter nuptias lucrum, quod sibi pacta est, in casum mortis mariti, cum omni lucro nuptiali ex casu mortis: Et muliere eandem vitam eligente, ut maritus retineat donationem propter nuptias, & ex dote lucrum, quod sibi pactus est, vel quod ob casum mortis obvenit; Quæ tamen professio religionis, tum habet locum, ubi utriusque conjugis consensus adest, & altera pars in seculo remanens promittit continentiam *c. Agatbosa. 21. c. si qui 22. XXVII. 2. c. 1. 4. & pass. X. de convers. conjug.* aut tam senex est, vel sterilis, ut suspicio non sit incontinentiæ. *c. 4. X. d. 2.* Jure Canonici profitentem religionem, mortuo affi-
milari,

milari, probatur *arg. c. placuit. 8. XVI. 1. c. in præsentia. quam Can. 8. X. de probat.* ita, ut nulla spes conjugii dicatur remanere, *c. un. de vot. in 6. c. ex literarum. 2. X. qui cler.* Unde cum de Jure Civ. solutum sit matrimonium, per ingressionem in monasterium, & Jure Can. omnis porro spes redintegrandi matrimonii præcisa sit (quavis alias matrimonium solvi ob sacramentum, quod hic fingunt Canonistæ, forsan negarent) lucra nuptialia eodem, ut morte naturali, attribui modo, cum *Cujac. sup. alleg. statuimus. arg. l. 67. §. fin. pro soc. l. 1. §. fin. de bon. poss. contr. tab.* Qua ratione motus *Jason. in autb. si qua mulier. C. de SS. Eccles. n. 8.* notandum omnino docet, quod, licet regulariter per ingressum monasterii omnia acquirantur ordini, in nostro tamen casu, ob singularem favorem, non impediatur dotis lucrum. *Bald. Nov. de dot. part. 7. priv. 11. n. 4. seqq. Jacob. Butrig. de dot. n. 20. Zæf. ad ff. de inoff. test. n. 93. seqq. Gudel. de jur. nov. l. 6. c. 10.* Quod si uterque vitam solitariam elegerit, sine ulla diminutione, mulieri dos reddetur, vir retinebit donationem propter nuptias, quod & observandum, si voto studioque castitatis & continentiae separentur: *Cujac. Nov. 22. paulo post. princ.* Quantum ad desponsatos de præsentia, invita etiam altera parte, ingressio in monasterium conceditur apud Pontificios, ita ut alteri parti libere liceat ad aliud matrimonium transire. *c. 2. X. de convers. conjug. Lancellos. §. hoc tamen. Inst. jur. can. de divort. Zæf. ad tit. X. de conv. conj. n. 17.* Qua vero fronte Pontifex hoc matrimonium, per sponsalia de præsentia contractum, dissolvere queat, contra expressum Christi effatum *Matth. 19. v. 6. quod Deus conjunxit, homo non separet*: rationem reddere satagit *Zæf. d. 1. n. 18.* quæ, num sufficiat, merito dubites:

& locum
facit lu-
cro dotis.

Etiam in
desponsa-
tis de præ-
sentia.

bites: alias puellam desponsatam, alteram tamen traditam, Pontifex graviter improbat, imo anathematizat tale connubium, *c. de conjugali 15. XX. 2.* Cum autem hoc casu separatio negetur, quare ea conceditur, si religionem profiteatur? Dicis forte propter dispensationem; quam tamen merito Pontifici negamus, & cum *Hillig. ad Donell. l. 21. c. 11. lit. F.* inter errores Pontificios ponimus. Cum autem de lucro dotis ex pacto nil reperiat jure Pontificio, putamus dispositionem Juris Civ. hic observandam, juxta *l. 56. C. de Episc. & Cler.* siquidem, quod alterutro jure clare decisum, in foro utroque Can. & Civ. sequendum. *Menoch. A. 7. Q. l. 1. qu. 30. n. 3. Wesenb. conf. 6. n. 202. & conf. 43. n. 58.* Quod autem Pontifex per legalia decreta nullo damno mulctari dicit desponsatam, si converti velit. *c. decreta. 38. XXVII. 2.* illud, si de legibus Civilibus, uti alia vox legis in Jure Canon. venit nomine legis civilis, erit forsan ἀμαρτυρία μνημονικόν, & scrinio pectoris pars quædam juris excidisse videtur, siquidem Justiniani sanctio clara est, *l. 53. §. fin. & l. pen. vers. nam & maritis. C. de Episc. & Cler.*

THES. XXXV.

Ob adulterium, si civiliter agatur, dotis lucrum marito cedit.

Ob adulterium, ab uxore commissum, dupliciter agi, sc. criminaliter aut civiliter, Theoreticorum, & Practicorum vox una, consensus & opinio communis. *Ill. Struv. S. 7. C. Ex. 49. tb. 29.* Civiliter si agatur, matrimonialis vinculi separatio, & dotis vel donationis nuptialis lucrum intenditur *l. 38. l. 47. sol. matr. l. 8. §. 4. de rep.* quod, uti post consummatum matrimonium indubium; sic non sine omni apud Interpretes dubio, an etiam locum habeat, in desponsatis, sic,

fic, ut sponsa de præsenti, si alteri, præter sponsum, sui corporis copiam fecerit, efficiat, ut sponsus reconciliationem respuens lucretur dotem? Quantum ad Jus Civil. Romanum cum & in sponsa committatur adulterium, *l. 13. §. 3. ad L. Ful. de adult. Heig. 2. qu. 28. n. 16.* & sponso jure mariti competat jus accusandi sponsam ob commissum adulterium, *l. 1. C. ad Leg. Ful. de adulter. l. miles 11. §. 7. ff. eod. Cujac. 6. Observ. 16. Bronch. ivant. cent. 4. ass. 81. Bach. ad Treutl. v. 2. D. 6. th. lit. C.* quid obstat, quo minus etiam pœna adulterii locum habeat. Inter pœnas autem refertur etiam amissio dotis: Pœnam vero adulterii obtinuisse in sponsa fidem violante, sacra testatur pagina, *Deut. 22. v. 22.* quæ observata a reatu Legislatorem & judicem simile observantes absolvit, ut eleg. docet *Gror. de J. B. & P. l. 2. c. 17. §. 14.* Subscribere videtur lex Civilis, quippe adulterium nuncupans concubitum cum sponsa commissum, & accusationem adulterii admittens, non potest non pœnam admittere: nec enim verbis, sed rebus leges scribuntur, & verba cum effectu sunt intelligenda. *arg. l. 6. & 8. ff. de grad. & affin. l. 3. & 4. ad L. Pompej. de parr.* ubi etiam in pœnalibus ad sponso extensione fit: Imo sponsus non minori, quam maritus, post consummatum matrimonium videtur affici injuria, cum ob thori & nuptiarum spem certissimam, multis sæpe laboribus & vigiliis comparatam (exemplum in Jacobo Patriarcha ejusque septennali servitio. *Gen. 29. v. 20.*) quam pessimus talis assentator & affectator dolose intercipit & interpellat, tum ob sponsi amorem, qui plerumque hic ferventior esse solet. Imo, cum, ut supra dictum, nomine mulieris etiam sponsa contineatur, quod in una dispositum, in altera cur non obtineat, ecquæ ratio di-

In spon-
sam com-
mittitur
adulteri-
um.

Unde &
conde-
mnata do-
tem per-
dit,

versitatis? l. 74. de jur. dot. l. 4. de fund. dot. Boër. decis. 22. n. 33. Consentit *Matth. Berlich. p. 4. concl. 29. n. 32. ibique alleg. Schrad. de feud. p. 9. c. 2. n. 13. post. med. vers. & sicut uxor adulterium*: Nec obstat, quod *Const. Imp. l. 30. c. ad L. Jul. de adult.* mentionem faciat thori genialis, unde *Cujac. 6. O. 16.* negat, hodie sponsum, jure mariti, accusare posse adulterium sponsæ. Siquidem & hic est violatio thori alieni, in qua sponsa, vi promissionis, & ob spem matrimonii consummandi proximam, uxor esse coepit. Huc faciunt, quæ habet *Theodor. Colleg. cr. c. 6. apb. 2. n. 20.* Dissentit equidem *Carpz. pr. crim. qu. 64. n. 52.* scil. ante consummationem matrimonii nil lucri marito tribuens, ast, procul dubio, dissensus causa est jus Sax. quod indistincte requirit consensionem thalami, antequam pœnæ aut lucri ratio haberi possit. de quo *infr. Moller. ad Constitut. Saxonie. p. 3. cap. 19.*

THES. XXXVI.

Ob malitiosam desertionem dissolvitur matrimonium & pars peccans privatur dote, vel don. pr. nupt.

Quod si sponsa malitiose sponsum deseruerit, nec legitimas absentiae causas monstrare, aut desertionem ullo modo purgare possit, quid iuris, quoad punctum de lucranda dote quæritur? Post consummatum matrimonium, si remittere culpam invicem recusent, præter alias pœnas, puniri partem peccantem amissione dotis seu donationis propter nuptias, indubium est, *vid. Coler. decis. 257. ibique Pensold. lit. B. cum alleg. Heig. p. Heig. p. 2. qu. 33. num. 41.* quod tam in marito quam uxore obtinere vult *Constit. Sax. Ord. Eccles. sub tit. von den Ehegatten, so einander bößlich verlasssen, ibi: würde der Ehemann von seinem Weibe, oder hinwiederumb das Weib von ihrem Manne muthwillig lauffen, &c. vid. Carpz. Pr. Crim. qu. 58. n. 65. seqq.* De-
spon-

sponsatos autem de præsenti, se invicem malitiose deferentes, quod concernit, an & idem locum habeat? Putamus quod sic, partim per rationes supra allegatas, partim quod ita revera stetit per partem defertricem, quo minus consummatur matrimonium. *Boër. decis. 21. n. 38. & seq. Rol. a Vall. de lut. dot. qu. 106. n. 41. Pbanuc. de Pban. tr. de lucr. dot. in Rubric. v. per mortem n. 11.* Ita etiam ob moram in non consummando commissam Stralsundi a senatu judicatum, & post ultiores instantias a JCtis in Academia Helmstadiensi & Lipsiensi confirmatum esse testatur *Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 272. vid. id. P. 5. decis. 136.*

THES. XXXVII.

Quis itaque sic lucretur, satis jam constare putamus. Nec incognitum erit, quid lucretur, dotem scilicet. Dotem veram quibus casibus lucra- Dictum autem fuit supra, mulierem secundo nubentem eandem dotem secundo marito constituisse, præsumi, quam primo constituit. Unde ubi sponso lucrum dotis cedit, idem ad præsumtam etiam extendimus, conf. *Bald. Nov. de dot. p. 6. priv. 71. Rol. a Vall. de lucr. dot. qu. 73. Trentl. v. 2. D. 7. tb. 5. liz. b. Idem de dote præsumta quoque statuit ex Brunn. a Sole in loc. comm. verb. dos. n. 7. & 16. Pensold. ad Coler. decis. 221. n. 11.* Unde si post sponsalia, sponsus, ex patientia sponsæ, certa bona possedit, ut dotalia, non potest non sponso quoque competere lucrum, ita, ut licet expressis verbis hæc constitutio facta haud fuerit, patientia tamen sponsæ hic videatur sufficere, cum & hæc habeatur pro consensu. *l. 18. mand. Pban. de Pban. de dot. gl. 10. n. 40.* maxime, cum hoc casu agatur de sponsæ commodo, scilicet cum per hanc patientiam maritum,

ritum, ut se melius excipiat, & libentius onera in futurum ferenda subeat, invitet, *l. 1. sol. matr. vid. Phan. de Phan. tr. de dot. gl. 10. n. 39. seqq.* Promissam dotem vere dotem asseruimus *th. 20.* in qua, quod in realiter illata, itidem obtinere statuimus. *vid. Campeg. de dot. part. 5. qu. 14. Rol. a Vall. de lucr. dot. qu. 5. & seq. modo in genere de dote lucranda lex, statutum, seu pactum loquatur. Id. qu. 11.* De jure quidem Civ. i putat *Hartm. Pist. l. 3. qu. 7. pr.* quod maritus dotem die certa promissam, & nondum solutam, post obitum uxoris exigere nequeat, quoniam maritus etiam dotem solutam post obitum uxoris restituere cogatur: Ast non semper restitutio dotis locum habet, etiam de Jure Civ. uti supra probatum: Et ubi statuto vel consuetudine, introductum vel pacto provisum, ut maritus lucretur dotem, ibi *Myns. quidem Cent. 5. O. 100.* exactioni hoc casu locum haud esse, & sic per *Assesores Camerae* frequentiori calculo conclusum esse asserit. Contrarium tamen placet *Gail. 2. O. 79. n. 1. & 2. Et Tboming. decis. 29. n. 4.* hoc sine hæsitatione receptum esse tradit, & confirmat *Pensold. ad Coler. decis. 221. n. 14.* modo promissio facta fuerit sine ulla conditione & simpliciter. Unde *Heig. 1. qu. 33. n. 91. & seqq.* monet, bene distinguendum esse, utrum promissio pura sit, an conditionalis: Deinde notabiliter illud limitatur, quando verba e. g. statuti loquantur specialiter de dote data, ut sic promissa non veniat intelligenda. *Rol. a Vall. de lucr. dot. qu. 6. Heig. 1. q. 33. n. 94.* Dicimus specialiter, nam si ex communi loquendi usu dos promissa pro data accipiatur, secus erit *Gail. 2. O. 79. n. 5.* nam & in statutis, & qualibet stricta materia, potius communis usus loquendi, quam verborum proprietates

Lim.

tas attenditur c. *quamvis* 9. X. de V. S. ibi: *usus tamen obtinuit: l. fin. C. de his, qui ven. ætat. eleg. Felin. in procem. Decr. n. 3. & u. p. 5. & 6. ibi: in omni materia non solum favorabili, sed & odiosa, & pænali, communis usus loquendi attendi debet & propriæ significationi præferendus. Quod multo magis verum, si secuta fuerit copula carnalis ante deductionem. Campeg. d. q. 15. Quid autem, si sponsa in partu mortua? vid. Pensold. ad Coler. Decis. 286. n. 234. Mev. ad Jus. Lub. P. 2. t. 2. art. 12. n. 283.*

THES. XXXVIII.

Quod de dote affirmavimus, dotis augmento quoque tribuimus, quia hoc pari cum illa passu incedit. *l. 4. de jur. dot. c. cognovimus. 29. XII. 2. & augmentum dotis dos substantialiter efficitur. l. 26. §. 1. de pact. dot. est enim universitas, recipiens augmentum & diminutionem. l. 5. de impens. in res. dot. tb. 3. supra. Una vero eademque res non debet diverso jure censi. l. 23. pr. de usurpat. & usucap. & quod dispositum in principali, id intelligitur repetitum in accessorio. l. 8. C. de jur. dot. accessorium enim sequitur suum principale. l. 178. d. R. J. unde eleganter infert Bald. in l. 1. sol. matr. quod dos aucta licite capiat omnia privilegia dotis simplicis. Qua de causa privilegium prælationis non in dote solum ipsa, sed ejus quoque augmento militare, docet Carpz. p. 2. C. 28. d. 64. Id. p. 3. C. 20. d. 4. & 22. Schneidw. ad §. 29. I. de act. n. 35. Ill. Struv. Ex. 26. tb. 14. Campeg. de dot. p. 5. qu. 19. Jac. Butrigar. de dot. n. 65. Pensold. ad Coler. decis. 221. num. 8.*

Sub dote venit etiam augmentum dotis.

THES. XXXIX.

Non incommode hoc loco quæritur? An sponsa lucrum dotis lege, statuto vel consuetudine debitum, testamento intervertere, eoque sponsum pri-

Quæst. an sponsa dorem sic debitam testamentum

adimere
 queat?
 Negativ.

vare possit? Negativa firmatur per *c. Raynutius. in med. vers. præcepit etiam judex X. de testam. & Nov. 22. c. 33.* Portio quippe superstiti non ex provisione hominis, sed legis beneficio debita, per privatum tolli nequit. *arg. l. 55. de leg. 1. vid. Berlich. p. 3. c. 7. n. 1. Id. ad p. 3. c. 29. n. 50. seq. Carpz. p. 3. c. 7. d. 1. seqq. Coler. decis. 61. n. 22. Pensold. ad Coler. dec. 286. n. 179. Schneidew. ad l. tit. de bered. quæ ab intest. rubr. de success. inter vir. & ux. n. 17. Beust. tr. de jur. connub. p. 3. c. 5. vers. & notandum est. B. D. Ricbt. de success. ab intest. sect. 4. m. 1. n. 14. seq. Habn. ad Wesenb. U. V. & U. n. 3. nisi forsan sponsus vel maritus consenserit. Quilibet enim juri pro se introducto recte renunciat, l. fin. C. de pact. Ricbt. d. l. Carpz. p. 3. c. 7. de 12. & 14. Quod si vero aliquid in tali testamento relictum est, minus tamen portione sibi debita, poterit ad supplementum agere. Imo, si viva alienaverit extra necessitatem bona, actio revocatoria locum habebit, *arg. l. 10. §. 1. quæ in fraud. cred. Forster. de succ. ab int. l. 9. c. 5. Habn. d. l. & ne una via concedatur, quod jam alia est prohibitum vid. Carpz. d. c. d. 5. & 7. An autem hujus, quod in testamento a sponsa relictum est, sponsus teneatur compensationem admittere, cum dote sibi debita ex successione, quæritur? Non putamus, modo simpliciter legatum quid, nec specialiter expressum fuerit, debere hoc decedere portioni debitæ: In dubio enim non censetur creditori legatum relictum animo compensandi l. 85. de legat. 2. l. 16. C. de legat. quod aperte probatur ex l. un. §. 3. vers. sciendum Cod. de R. V. A. ubi aboliti Edicto de Alterutro, unum per alterum ibi non compensatur. Hæc in uxore ibi desponsata, quare in marito non obtineant? cum, uti supra dictum, ad paria judicentur, ex ratione correlatorum l. fin.**

Quæst. an
 id, quod in
 testamento
 relictum,
 compensa-
 ri possit
 cum porti-
 one debita?
 Negativ.

*l. fin. pr. C. de indict. vid. toll. Nov. 53. c. 6. Nov. 117. c. 5. Ita etiam Ill. D. Struv. S. 7. Civ. Ex. 35. tb. 12. Fab. c. l. 6. tit. 17. d. 8. Carpzov. p. 3. c. 20. d. 40. Distinctionem autem inter debitorem voluntarium, qui non censetur relinquere compensandi animo: & necessarium, in quo compensandi animus dicitur adesse, cum nemo præsumatur liberalis in necessitate, per *Fas. ad autb. præterea C. U. V. & U. n. 18. seqq.* late defensam non attendimus: Eam etiam rejicit *D. Struv. d. l. Imo Duaren. ad l. 22. vers. si pater. ff. solut. matrim. p. 278.* absque ratione eam excogitatam esse intrepide asserit, quem sequitur *Fachin. l. 5. controu. 33. & 36. Phan. de Phan. de dot. gl. 7. n. 34. & seqq.* Non obstat. *l. 30. C. de inoff. test.**

THES. XL.

Videamus jam de actione sponso pro petenda dote competente: Dotis revera datæ, dominium uti translatum est, irrevocabiliter penes eundem manet: Ob promissam saltem ex jure noviori, *l. un. §. 1. C. de R. U. A.* cum etiam nudæ promissioni credatur inesse stipulatio, dabitur actio ex stipulatu, cui annexa est tacita hypotheca: An vero illa sit bonæ fidei, an stricti juris, vide negantem *Bach. ad Tr. v. 2. D. 7. tb. 8. lit. a.* Dictum autem fuit supra, dotem etiam promissam a patre, qui ex officio ad dotandum tenetur, si præcipue locuples fuerit, exigì posse *Perez. ad C. de dot. prom. n. 10.* unde, an etiam petere possit sponsus dotem congruam non promissam, si sponsa ante consummationem promissam pater creditur expectare: Imo dotem sæpius recusat dare, antequam spes sobolis suscipiendæ certa appareat, Jure Saxonico dos promissa peti nequit, uxore defuncta. *Carpzov. dec. 16.* Cujus autem loci statutum, quod defert lucrum dotis, inspiciendum

Actio pro petenda dote quam lucratus est sponsus.

Q. an peti possit non promissa a patre? N.

Forum mariti in lucranda

dote respi-
citur.

ciendum veniat, sponsi an sponsæ, (ut, si forsan statutum loci sponsæ, ea mortua tertiæ partis, in loco vero sponsi lucrum totius dotis deferat, ceu exemplificat hoc *Jason ad l. cunctos populos 1. C. de summ. Trin. n. 74. Felin. ad c. 1. X. de spons. n. 24.*) quæritur? Et quidem post consummatum matrimonium certum est, quod statutum loci mariti, non uxoris attendatur, *l. 65. ff. de jud.* quam legem singularem vocat *Jason. d. l. Felin. d. l.* ratio est, quod mulier sequatur maritum, ei se subjiciat, atque domicilium ejus destinetur, mulier enim radiis corruscans mariti, ejus quoque jura, & forum participat *l. fin. C. de incol.* sic etiam *Illustr. Dominus Struvius S. J. C. Ex. 9. thes. 28. Jasonius d. l. Zæf. ad tit. ff. de pact. dot. num. 14. Pban. de Pban. de dot. gloss. 9. n. 40.* Hoc inter alia ampliat *Jason. d. l. n. 26.* ita, ut, licet maritus habeat tempore contracti matrimonii forum, ubi forsan statutum de lucro dotis non erat, postea tamen domicilium seu forum mutaverit, ubi statutum de lucranda dote exstet, hoc casu inspiciendum esse non prius, sed posterius, & sic Salicetum consuluisse affirmat. Non obst. *l. 6. de evict.* ubi locus contractus inspiciendus dicitur, adeoque magis forum uxoris, ubi contractum matrimonium, quam mariti, quod etiam ordinarium & regulare est, ut locus contractus, non judicii inspiciatur. teste *Jason. d. l. n. 22. Gail. 2. O. 8. in fin.* An itaque speciale quid statuimus obtinere in dote cum *Jason. d. l. n. 24.*? non putamus, potius quippe censetur maritus contrahere in loco domicilii, ad quem attenta animi destinatione fertur, quo eleganter facit. *l. 21. de O. & A.* & putatur contrahere ceu discessurus, ut uxorem traducat, quo casu magis forum domicilii, quam contractus inspicitur *l. 19. §. 2. de judic.* Porro censetur hic magis respi-

respiciendum ad locum destinatae solutionis, quam ad locum contractus: Jam vero solutio expedienda non in loco uxoris, sed mariti *l. 19. §. 7. de jud.* Nobiscum facit *Felin. ad cap. 1. X. de spons. n. 24.* An autem, quod sic locum habet, si matrimonium consummatum sit, etiam obtineat in sponsalibus de praesenti, ut & sponsi, quantum ad lucrum dotis, observetur forum non sponsae, quaeritur? Affirmativam nostram facimus: Praeter auctoritatem *Gail. 2. O. 80. n. 10. ibique alleg.* item *Felin. ad c. 1. X. de sponsal. n. 24. in fin. Rol. a Vall. de dot. qu. 106. n. 12.* qui sponsam de praesenti forum sponsi sortiri affirmant, etiam si nondum traducta vel antequam benedictio sacerdotalis aut copula intervenerit. Rationem damus ex *l. 32. ad mun.* ubi clare dicitur: *Ea, quae desponsa est ante contractas nuptias, suum non mutat domicilium:* unde aperte infertur, si contractae ergo sunt nuptiae, mutat, & transit in mariti domicilium: Nuptias autem etiam jure Civ. per consensum adeoque per sponsalia de praesenti contrahi, saepius supra assertum. Glossa quoque ad *d. l.* huc stat, ubi sponsam de praesenti effectam dicit de domicilio viri.

THES. XLI.

Maritus itaque, cujus lucro sic cedit dos, vel pars ejusdem, five ex Jure communi, five statuto, five pactis dotalibus, plene & irrevocabiliter fit dominus, modo constituens dotem, fuerit dominus, & dominium in eum transferre potuerit & voluerit. *l. 19. l. 20. fin. de A. R. D.* fieri enim nequit, quin is, qui rem ex justa causa vel idonea ad transferendum dominium traditam a domino accepit, hoc modo dominus ejus efficiatur, *l. 54. de R. J.* alias caeteris paribus transferatur conditio usucapiendi §. *pen. l. per quas person.* nam & dotis titulum habilem esse transferendi domini, probatur

Speciale
circa ac-
quisitam
dotem.

batur ex *tit. ff. & C. pro dot.* eandem autem rationem esse dominium usucapiendi, conditionem & transferendi, testis est *JCtus Paulus in l. 31. d. A. R. D. §. penult. Instit. per quas person.* Circa acquisitum autem hoc lucrum speciale quid obtinet, ut, licet videatur heres uxoris, non tamen suscipere actionem ex obligatione defunctæ, nec debita solvere cogatur, quod, ceu singulare notatur ex *l. 27. C. de jur. dot.* Unde refert *Sicbard. d. l. n. 2. Si uxor defuncta*, idem desponsa de præfenti, debuit vel *Resp. pro annuo tributo, vel aliis Creditoribus, & vir lucratur dotem, si Resp. veniat, aut reliqui Creditores, & exigant debitum a marito, tanquam eo, qui possideat saltem ex parte bona defunctæ uxoris, certe defendet se ille per Regulam: Onera hereditaria, id est, debita, quæ defuncta debuit, pertinent ad successorem universalem, i. e. ad heredem, cum autem heres non sim, sed singularis successor, ideo elisa est vestra actio: Et hæc vera sunt, quoad obligationes sive onera personalia. Realia autem onera, quæ dantur propter rem, ipsam quoque rem sequuntur, ut umbra corpus, ita ut quilibet possessor hic dicatur obligatus. *l. fin. C. sine censu vel reliq. l. imperator. 7. ff. de publican.* Exceptionem communiter admittunt, quando contra maritum, qui dotem lucrificavit, agitur actione funeratitia pro expensis sc. in funus uxoris erogatis, ubi pro rata tenetur de dote. *l. 16. & 22. de Relig. & sunt. fun. modo præter dotem alia bona habeat mulier. vid. Garz. de expens. & melior. c. 8. n. 42. seqq. Brunn. ad l. 27. C. de jur. dot.**

THES. XLII.

Contraria,
quæ de-
pendent
Lex perso-

Hactenus vidimus, quis, & quid lucretur, quæ actio-
ne petatur, & quis acquisiti effectus: Paucis nunc
ad contraria descendamus: Hæc autem i.) ex personis,
quæ

quæ dotem constituendi facultatem haud habent, dependent. Unde quid de infante, dotem constituen-
te, dicendum sit, patet *arg. §. 9. I. de inut. stip.* ubi furio-
so æquiparatur. De pupillo sive infante, qui itidem,
quantum ad alienationem, æquiparatur furioso vid. *d. §. 9.* five pubertati proximo, nam & hic quoad aliena-
tionem, qualis est dotis datio *§. 40. I. d. R. D.* pro do-
mino non habetur. *§. nunc. admonendi 2. l. quib. al. lic.*
sc. si desit tutoris autoritas *d. §. & arg. pr. I. de aut. tut.*
Minores quod concernit, aut ii habent Curatores con-
stitutos, aut non: priori casu sine eorum consensu
minus recte alienant, *l. 3. C. de in integr. rest. l. 22. C. &*
adm. tut. horum consensu, item tutorum autoritate
pupilli recte, ut alienant, sic & dotem constituunt, mo-
do rerum ipsarum non obstet conditio, ut si fuerint
immobiles, prædia enim pupillorum olim rustica,
postea omnia, & res etiam mobiles, quæ servando ser-
vari sine damno queunt, absque decreto magistratus
alienari nequeunt. *l. 1. & t. t. ff. de reb. eor. qui sub tut. &*
tot. tit. C. de præd. & al. reb. min. fin. decr. d. l. 22. C. de adm.
tut. Ad hunc censum etiam referimus prodigum, li-
cet majorem, qui postquam bonis ei interdictum,
(nec enim ipso jure constituitur civiliter prodigus.
Paul 3. sent. §. 2. l. quib. non est permiss. fac. test. l. 10. de cur.
fur. l. 16. §. 1. eod. Cujac. ad l. 6. ff. de V. O. Gædd. de contr.
& com. stip. c. 7. n. 134. & seqq. Mev. ad l. L. p. 1. tit. 10. art.
5. n. 2. Ill. D. Struv. S. j. C. Ex. 6. tb. 38.) ubi de eo obli-
gando aut alienando agitur, pro furioso habetur: *l. 6.*
de V. O. l. 12. in fin. de tut. dat. arg. l. 1. de curat. fur. De
furioso hic insuper erit dispicere, quippe qui ob con-
sensum deficientem *§. 9. I. de inut. stip.* uti matrimonii
sic & dotis constituendæ, incapax. Quid de iis, qui-
bus

nis dotan-
ribus.
Vbi de in-
fantibus &
infantiæ &
pubertati
proximis.

Prodigia.

Vitio mor-
bus

bove cor-
poris labo-
rantibus.

Rebus ex-
tra com-
mercium
positis
II. ex facto
sponsæ de
dotis re-
versione si-
bi caven-
tis
III. Sponsi
lucro re-
nuntiantis
Renuncia-
tio hæc vel
expressa
vel tacita.

bus ob vitium morbumque corporis, propter quem in cura sunt, rerum suarum administratio denegata, dicendum, ex præcedent. facile colligi potest. vid. *§. 4. l. de cur. l. 12. pr. de tut. & cur. dat.* Filiis. uti nec bona adventitia, quorum usumfructum pater habet *ult. §. 5. v. filiis autem C. de bon. quæ lib.* alienare sic, nec sine patris consensu dotem constituere possunt *d. l.* Hinc omnes hæ personæ, licet dotem promiserint, aut constituerint, lucro ejusdem locum marito haud facient; nam ut dos valeat, talem oportet præsupponere personam, quæ rite & legitime eam constituere potest. *arg. l. 4. §. 6. de re jud.* alias habebitur pro non ente, cujus nullæ affectiones, nullæ qualitates *l. 3. de cap. min. l. 41. de reb. cred. Phan. de Phan. de dot. in rubr. verb. restit-
tuenda n. 29.* Exhinc etiam dijudicari potest, si res, cujus commercium non est, data fuerit. II. Ex facto sponsæ; nec enim dotem lucrabitur sponsus, si constituens dotem expresse sibi de reversione ad se pacto prospexerit, pacta enim dant legem contractui, omni-que negotio *l. 23. de R. I.* Quod & obtinebit si alius de ea sibi restituenda caverit. III. a facto sponsi: Si is renunciavit, se non suscepturum, quod ex statuto legeve sibi competit, cum quisque favori pro se introducto licite renunciaret. *l. 46. de pact. l. 41. de min.* Quam renunciationem validam censemus, five ea expressa fit, five tacita, ut si sponsus promittat, se nil ex sponsæ bonis lucraturum, aut omnia restitutum; renunciatio enim generalis, generaliter quoque venit intelligenda, & omnia qui dicit, comprehendere etiam videtur dotis lucrum *l. 13. C. mand. l. 68. de Leg. 3.* sibi enim imputet sponsus, quod effuso hoc sermone suum jactet. *l. fin. C. de dot. prom.* Interpretatio siquidem contra eum facien-

facienda, qui potuisset expressius vel apertius loqui. *l. 39. de pact. l. 96. d. R. I.* Nec obstat quod bonis nondum quæsitis, & sic civiliter nondum existentibus in rerum natura, non intelligatur renunciare voluisse: Resp. sufficere in genere de illis potuisse cogitare, & verosimiliter cogitasse, pactum enim generale generaliter obstat, in omni eo, quod includi poterat; secundum. *Ias. in l. sub prætextu 19. C. de transact. fol. 93.* An autem hæc renunciatio etiam in præjudicium Creditorum sponsi fieri possit, quæritur? & quamvis parum absit, quin ea in fraudem Creditorum dolose facta, sicque ab ipsis retractanda & similis videatur alienationi; quæ in illorum fraudem celebrata non subsistit, *tot. 2. quæ in fraud. cred.* nihilominus tamen cum eadem nullo jure legatur prohibita, hinc eam sine legis autoritate minime rescindendam verius credimus *arg. l. 5. C. de repud.* quia alienatio in fraudem Creditorum facta consideratur tantum in diminutione & alienatione patrimonii per *l. 6. pr. quæ in fraud. cred.* qui vero occasione acquirendi non utitur, non intelligitur alienare. *l. 28. de V. S.* ibique *Gædd.* in quam rem facit elegans textus. *l. 31. §. 7. de don. int. vir. & ux.* Non enim hic est eadem ratio lucri quærendi, & jam quæsit, quippe hoc in patrimonio debitoris semel radicatum in præjudicium Creditorum amitti nequit: Lucrum vero adhuc sub incerto quærendum, proprie non potest dici alienari, adeoque ad id Prætoris edictum extendi nequit, ut illud præjudicio, firmat *Carpz. p. 3. C. 23. d. 21. Rol. a Vall. de lucr. dot. q. 39.* IV. Ex facto item sponsus lucro dotis caret, si consummationem nuptiarum malitiose protraxerit, nam moroso sua non debet prodesse mora *l. 173 §. 2. de R. I.* sed facti sui meritam luit pœnam *arg. l. 15. §. fin. ex quib. caus. maj. Fab. C. l. 3. tit. 1. d. 10. n. 4. Gail. 2. O. 80. n. 11.* ubi tamen non ipso jure cadere videtur, sed tum, ubi causæ cognitio præcesserit; quid enim, si causa justa & probabilis sit, ex qua protractio consummationis excusari queat? quid itidem, si sponsa hanc protractionem ignoverit, & culpam remiserit? quid, si ipsi heredes sponsæ privationem non petierint, aut quæsierint, sed tacuerint? His certe casibus nihilo-

Q

IV. Consummationem malitiose protrahentis.

Lim.

V. Adulterium committentis.

Lim.

VI. Injuste sponsam adulterii accusantis.

VII. Sponsam occidentis.

Aut ut occidatur, mandantis.

minus portionem hanc deberi sponso, cum *Carpzovio part. 3. constitut. 26. definit. 10. Et seqq. Moller. ad d. Constitut. asserimus.* Porro V. indignum judicamus sponsum dote, aut portione statutaria, si durantibus sponsalibus adulterium commiserit, *Novell. 22. c. 15. §. rursus Nov. 17. c. 8. vers. si de adulterio.* aut malitiose deseruerit. *d. Nov. 22. c. 15. §. 2. l. 3. ff. de his quib. ut indign. Carpz. p. 3. c. 7. d. 9.* modo injuriam illatam sponsa non remiserit. vide *Carpzov. p. 3. c. 26. d. 10. seqq.* ubi variae limitationes item *d. 20.* de jure tamen Saxonico quod requirit thalami consensionem, aliud dicendum. vid. *Heig. p. 2. q. 15. n. 2. Carpzov. d. 24.* Item VI. indignum se reddit, si sponsam de adulterio accuset, nec obtineat. *Pensold. ad Coler. dec. 286. n. 246.* Indignum ex suo facto se VII. reddet quoque sponsus, si sponsam occiderit dolose *l. 10. §. 1. solut. matrim.* ne ipsi animam delinquendi suppeditetur. Nec enim jura subveniunt dolose agentibus. *l. 1. pr. l. 12. de dol. c. postulatis 15. X. de concess. præbend.* Unde licet donatio inter virum & uxorem alias invalida morte confirmetur. *l. 3. Et 32. de don. int. vir. Et ux.* hoc tamen fallit, si uxor violenter a marito trucidetur. *arg. l. 7. §. 4. de bon. damn.* summæ quippe iniquitatis foret, si ex hoc delicto omnium gravissimo *c. quicumque 7. Et c. admonere 8. XXXIII. 2.* lucrum caperet *l. 7. §. 22. de interdict.* & generaliter hoc lucrum videtur requirere merentes & dignos. *arg. l. 51. de manum.* imo tacite hanc involvit conditionem: Modo a parte lucrari volentis non sit solum matrimonium, vel dirempta sponsalia *l. 38. sol. matr. arg. l. 15. C. de don. ant. nupt.* vid. *Campeg. de dot. p. 5. q. 2. Bald. Nov. tr. de dot. p. pr. 31.* Remanet autem hoc in hereditate & transit ad heredes uxoris, non vero ad fiscum. *l. 10. §. 1. sol. matrim. Bald. Nov. d. l. Heig. p. 2. qu. 33. n. 42. Coler. decis. 57. n. 68. Carpzov. p. 3. C. 26. def. 19.* Nihil autem interest, utrum ipsa occidat, mandet, siquidem quod quis per alium facit, ipse fecisse putatur. *c. qui facit. 72. de R. J. in 6.* cum mandans plus videatur delinquere, quam mandatarius, de quo vid. *Carpz. pr. crim. qu. 4. n. 12. Schrad. in miscell. c. 42. Pensold. ad Coler. decis. 286.*

n. 245. Quod extendum etiam est ad eum casum, ubi causam morti præbuerit, aliquid faciendo, sive percussione, sive vulneratione, ex quo immediate mors sequatur, modo animus occidendi dolus adsit, *Carpz. pr. crim. qu. 3.* Nec excludimus hic colaphos manu contracta, seu pugno, *Mit voller oder geballeter Faust*, impactos, in loco præsertim periculoso. *Carpz. d. q. n. 28. seqq. Philipp. ad J. Us. Pract. l. 4. Eccl. 46.* Volaverit aut vacua manu, *mit flacher Hand*, colaphum impingens, ex quo mors præter intentionem sequitur, an etiam amittat lucrum dotis, sponsus quaeritur? Ultimatum quidem hic supplicium non habere locum, lubentes concedimus, ob deficiens fundamentum, scil. animum dolosum, nihilominus exinde non statim inferendum, nec privationem dotis, aut lucri sperati, obtinere, videtur enim hoc casu sponsus se indignum hoc lucro redidisse, nec enim colaphi conveniunt amoris huic; qui mutua benevolentia magis, quam verberibus foveri debebat, & negari nequit, & parte sponsi hic quid commissum, ex quo merito lucro etiam privabitur sperato. *l. 38. sol. matrim.* modo ante mortem injuria non fuerit a sponsa remissa, juxta ea, quæ supra tradita: Obtinebit etiam hæc privatio, si molitus saltem fuerit necem, nec ad effectum perduxerit, *Rotschuz. de dotalit. act. 6. n. 3. Coler. dec. 176. n. 41. Pensold. ad Coler. dec. 286.*

n. 245. At, quid, si occiderit sponsam in adulterio deprehensam, in quam ut adulterium committi supra probatum, lege vel statuto interfectionem adulteræ propria autoritate permittente? Talis lex olim fuit Romæ: Sic enim *Agell. N. A. l. 10. c. 23. De jure occidendi*, inquit, *ita scriptum: In adulterio uxorem tuam si deprehendisses, sine judicio impune necares.* *junge c. inter hac. 6. XXXIII. 2. Tiraquell. LL. connub. gloss. 1. part. 13. num. 14.* quod confirmat *Bodin. 1. de rep. c. 3. p. 20. & 21. & meth. bist. c. 4. Lips. in l. 4. Tacit. Annal. Excurs. p. 523.* item *Heig. p. 2. qu. 29. n. 37.* nec abludit jus Divinum. *Deut. 22. v. 24.* Unde forsitan *Paul. Castrens. cons. 276. col. 3. vers. item quod fecerunt lib. 2.* dicit: *vulgo eum putari vilissimum & deridiculum & infamem virum, qui non se propriis manibus de adultero uxoris vindicavit, & in id adit judi-*

II.
Quid si occidat jure permittente in adulterio deprehensam?

cem. Ast quam sane sic statuatur, vid. *Tiraquell. d. l. n. 25.* Hoc casu sponsum lucro dotis haud privari, rationis est, siquidem quod lege permittente fit, non meretur pœnam. *l. 4. C. ad L. jul. de adult.* vid. *Campeg. de dot. part. 5. q. 5.* *Roland. a Vall. de lucr. dot. qu. 63.* *Phan. de Phan. de dot. gl. 14. n. 5.* Jure tamen Canonico contraria opinio probatur *c. 6. & 8. XXXIII. 2.* quam etiam communem testatur. *Coler. decis. 176. n. 47.*

THES. XLIII.

IIX. facta moraliter comprehendunt & non facta, unde ob omissionem debitorum officiorum carebit lucro. An si non vindicet mortem sponsæ occisæ?
A. de jure vet.

Secus ac hodierno.

Privatur etiam dotis lucro, si ægrota-
ntem dere-

IIX. Sub facto cum & moraliter veniat non factum. *Groz. de J. B. & P. l. 2. c. 4. §. 5. n. 1. & c. 8. §. 10. n. 2.* unde & ad contraria pertinebit debitorum omisso. Excurrere hic in varias debitorum species, quibus maritus uxori obligatus est, earumque omissiones facile esset: ast pro modo instituti unum, alterumve delibasse sufficiat, & quidem primo quæritur: An sponsus amittat lucrum dotis, si sponsæ ab alio occisæ mortem non vindicarit? De Jure quidem Civ. ob uxoris necem haud vindicatam affirmativa opinio verior, per rotundum textum *l. 27. de jur. fisc.* ubi dos fisco vindicanda dicenda dicitur, si maritus non defendit mortem uxoris necatæ, argumentum etiam deducitur ex *l. 15. §. 1. de SCt. Sillan. l. 9. C. eod.* facit quoque *l. 7. §. fin. ad SCt. Treb.* Et cum indistincte successionem lucrumve aliquod sperantes Jure Civ. teneantur necem occisi vindicare sub pœna privationis. *l. 17. de his. quib. ut indign. l. 1. l. 6. l. 7. l. 9. l. 10. C. eod. l. 15. l. 22. & 23. ad SCti Sillan.* merito idem etiam in sponso sperante lucrum dotis obtinebit. Ast Jure hodierno pœna privationis seu confiscationis bonorum ob non vindicatam necem defuncti prorsus in desuetudinem abiisse & ab aula recessisse, tradit *Clar. lib. 5. sent. q. 79. n. 8.* & hodie magistratus, absque accusatione partis, ex officio ad inquisitionem criminumque punitionem procedere potest, & tenetur. quod claro exprimit *Ord. Crim. Car. V. art. 214. ibi: auch in die.* vid. *Carpz. Pr. Crim. q. 34. num. 74.* ubi fuse contra *Heig. p. 2. qu. 34.* dissentientem disputat: Privatur etiam dote sponsus, si sponsam ægrota-ntem dereliquerit, nec sollicitus fuit de medico sponsæ quærendo, nam parum abest, quin occidisse videatur, licet non physice, moraliter tamen, infirmam sine medico relinquendo.

l. 91.

l. 91. de V. O. l. 3. de bis quib. ut indign. l. 226. de V. S. confir- linquerit
temere.
mat hoc *l. un. §. 2. C. de lat. lib. toll. vid. Phan. de Phan. de*
dot. glos. 14. n. 9. ubi cautio observanda ab eo, qui maritum seu
sponsum a lucro dotis ob curam neglectam excludere cupit.
Quod tamen limitandum: modo commode potuerit habere me-
dicum, vel medicamentorum copiam, *Campeg. de dot. p. 5. q. 3.*
Pensold. ad Col. dec. 286. n. 247. vel agnati curationem procura-
re non prævenerint, hoc enim casu lucrum obtinebit, æque
ac si ipsemet curam suscepisset. *Rol. a Vall. de lucr. dot. q. 66.*
& seq. Loquitur quidem ibi de marito, at quin idem ad spon-
sum de præsentis, ex rationum identitate, applicari possit, ex su-
pra adductis vix dubitare licet. Imo multo magis in sponso ob-
tinebit, is siquidem pessimam de se spem præbet, dum eo tem-
pore, quo amor solet esse vehementior, curam projicit, quid
facturus sit, quo matrimonium jam consummatum, & amoris ca-
lor remittere solet.

THES. XLIV.

Porro IX. ob appositam conditionem lucrum dotis cessabit, si Conditio
apposita
IX. facit
cessare lu-
crum.
ante conditionem potestativam existentem, sub qua lucrum
promissum, mortua fuerit sponsa, ex hac enim adjectione & vo-
luntate partium dos lucranda legem accipit. *arg. l. 23. de R. I.*
Alias enim ex promissione conditionali transmissionem ad here-
des fieri, constat §. 4. *l. de V. O.* quando scil. conditio est casua-
lis, vel mixta, non vero quando est potestativa, in potestatem i-
psius sponsi, aut etiam tertii, præcise factum implere debentis,
collata *Heig. 1. qu. 33. n. 99.* At, quid si dos in certum diem
promissa, & priusquam terminus seu dies cesserit, sponsa mor-
tua sit, an nihilominus dos peti possit, quæritur? vid. *Pensold. ad*
Coler. dec. 21. n. 15. Moller. ad Const. Elect. part. 3. c. 19. n. 9.
Heig. 1. q. 33. n. 6. 46. 47.

THES. XLV

Lucro denique X. dotis carebit sponsus, ubi lex seu statutum X. Deni-
que statu-
tum speci-
aliter con-
summatio-
specialiter requirit matrimonii consummationem, per bene-
dictionem sacerdotalem, aut consensionem thalami, uti in Sa-
xonia, & ubi jus illud viget. Sic enim *p. 3. c. 19.* legitur: *Unsere*
Ber.

nem requi-
rens.

Verordnete aber haltens dafür, daß der Oerter, da Sach-
sen. Recht gehalten, das Beylager oder das Bettbeschreiten er-
folgen muß, wann dasselbig geschehen, und eines stirbet, so
soll alsdenn dem überbleibenden das folgen, was die Ehe-
stiftung, Statut, Gewohnheit oder das Recht ihm giebet. An
autem hic sola consensio sufficiat, an etiam requiratur consue-
tudo conjugalis, cupidus lector inveniet apud *Moller.* item
Carpz. ad d. Const. Pensold. ad Coler. decis. 286. n. 233. Hinc,
si post benedictionem sacerdotalem, ante tamen consensionem
thalami, mortua fuerit sponsa, qualis casus tragicus contigit Er-
furti. d. 6. Febr. 1609. vid. *Pensold. d. l. n. 240.* nihil debebi-
tur. Simile quid constitutum legitur in *Reformat. Francof. ad*
Mænum p. 2. t. 3. §. 5. Diesen Streit und Zweifel aufzuheben etc.
vid. *Zæf. ad tit. de pact. dot. in additam.* Alias limitationes
vid. ap. *Gail. 2. O. 80. Berlich. p. 3. concl. 25. n. 3.*

THESIS XLVI.

Affinitas.

Ob affinitatem tractari possent hic donatio propter nuptias,
alias a sponso maritove in securitatem dotis dari solita, & a-
lia huc spectantia, at, cum plurima ex iis, quæ supra dicta sunt,
huc applicari queant, dubium etiam si quod oriatur a *Col. dec. 70.*
Carpz. p. 2. C. 42. Hartm. Pist. p. 1. qu. 4. Rotsch. tr. de dotalit.
Schneidw. ad tit. J. de hered. quæ ab intest. sub Rubr. de suc-
cess. int. V. & U. eximi possit, ulteriorem ejus explicationem
tuto omittimus, Deoque T E R O. M. quocum cæpimus, quod
nobis in pertexenda hac tela sua gratia adesse clementer annue-
rit, devota mente gratias agimus. Unicum Te rogamus, Ami-
ce Lector, velis, si quid minus accurate dictum fuerit, in melio-
rem partem interpretari, monere, ubi erratum fuerit, imo mo-
deste, & veri amore, corrigere, si id feceris, gratiam habebimus,
corrigemus & ipsi mendam, ubi sana explicatione emen-
dari ea nequiverit. Vale.



Jacobs, Johann

Joannis Jacobi D. De Dote Ante Matrimonium Consummatum Lucranda
Dissertatio luridica = Vulgo Vom Gewinn des zugebrachten Braut-Schatzes
vor vollzogener Hochzeit

Vitembergae 1738

4 Diss. 5275#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11051234-1

VD18 1487279X-001